

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Bakalářská práce

Identifikace turisticky atraktivních destinací v České republice pro občany Ruské federace

Maria Chernyaeva

© 2018 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Maria Chernyaeva

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Identifikace turisticky atraktivních destinací v České republice pro občany Ruské federace

Název anglicky

Identification of Attractive Tourist Destinations in the Czech Republic for Citizens of the Russian Federation

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je prostřednictvím zhodnocení současného stavu příjezdového cestovního ruchu občanů Ruské federace do České republiky a provedení dotazníkového šetření, identifikovat turisticky atraktivní destinace pro tuto cílovou skupinu klientů.

Metodika

Vytvoření teoretické části bude vycházet ze studia dostupné literatury, především odborných knih a dalších relevantních informačních zdrojů. Teoretická východiska budou zpracována na základě metody zkoumání dokumentů a prostřednictvím komparace a syntézy informací ze sekundárních zdrojů.

Ve vlastní části práce budou aplikovány dotazníkové šetření a další analytické metody. Následně budou výsledná zjištění vyhodnocena a interpretována a budou vymezeny turisticky atraktivní destinace pro cílovou skupinu klientů příjezdového cestovního ruchu.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

cestovní ruch, destinace, návštěvnost, preference, zájezd

Doporučené zdroje informací

- HESKOVÁ, Marie. Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2006, 223 s. ISBN 80-716-8948-3.
- MALÁ, Vlasta. Základy cestovního ruchu. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0439-1.
- PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. Ekonomika turismu: turismus České republiky. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3643-3.
- PETRŮ, Zdenka. Základy ekonomiky cestovního ruchu. 1. vyd. Praha: Idea servis, 1999. ISBN 80-85970-29-5.
- RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3.
- VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER. Základy cestovního ruchu: distanční studijní opora. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2006. ISBN 80-210-4205-2.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 ZS – PEF (únor 2019)

Vedoucí práce

Ing. Miroslava Navrátilová

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 25. 10. 2016

Ing. Helena Čermáková, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 25. 10. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 27. 11. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci „Identifikace atraktivních destinací v ČR pro občany Ruské federace“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. 11. 2018 _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala své vedoucí bakalářské práce Ph.D. Miroslavě Navrátilové za její odborné vedení, cenné rady a věnovaný čas při zpracování bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala všem lidem, kteří se ochotně podíleli na vyplnění dotazníku a své rodině za neustálou podporu během mého studia.

Identifikace turisticky atraktivních destinací v ČR pro občany Ruské federace

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na identifikaci atraktivních destinací v České republice pro občany Ruské federace. Práce se skládá z teoretické a praktické části. První část bakalářské práce se zabývá vymezením základních pojmů týkajících se cestovního ruchu, popsáním historického vývoje cestovního ruchu, a jeho klasifikace podle různých hledisek. V praktické části je zpracována analýza nabízených zájezdů na ruském trhu cestovního ruchu, vývoj návštěvnosti ruských občanů prostřednictvím využití statistických údajů Českého statistického úřadu, a určení preference občanů Ruské federace pomocí dotazníkového šetření. Závěrem práce je návrh poznávacího zájezdu do méně atraktivních regionů v České republice. Tento vlastní zpracovaný návrh může být dobrým doporučením pro podnikatelské subjekty cestovního ruchu, které obchodují v konkrétní destinaci.

Klíčová slova: cestovní ruch, destinace, návštěvnost, preference, zájezd.

Identification of attractive tourist destinations in the Czech Republic for citizens of the Russian Federation

Abstract

The bachelor thesis is focused on the identification of attractive destinations in the Czech Republic for citizens of the Russian Federation. The thesis consists of theoretical part and practical part. The first part of the bachelor thesis deals with definition of the basic concepts of tourism, describing the historical development of tourism, and its classification according to various aspects. In the practical part is prepared analysis of offered tours on the Russian tourism market, development of attendance of Russian citizens through the use of statistical data of the Czech Statistical Office, and determination Russians preferences through questionnaire survey. The conclusion of the thesis is suggestion of a trip to a less attractive region in the Czech Republic. These customized design can be fully recommended for business travel agents that are traded on the market.

Keywords: attendance, destination, preference, tourism, tour.

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	14
2.1 Cíl práce	14
2.2 Metodika	14
3 Teoretická východiska	16
3.1 Cestovní ruch	16
3.2 Historie cestovního ruchu	17
3.3 Klasifikace cestovního ruchu	22
3.3.1 Typy a formy cestovního ruchu	22
3.3.2 Druhy cestovního ruchu	28
3.4 Systém cestovního ruchu.....	30
3.4.1 Subjekt	30
3.4.2 Objekt cestovního ruchu	31
3.4.3 Okolí systému cestovního ruchu.....	32
3.5 Faktory ovlivňující cestovní ruch.....	33
3.6 Podnikatelské subjekty cestovního ruchu	36
3.7 Zájezdová činnost.....	38
3.8 Služby cestovního ruchu	39
3.8.1 Ubytovací služby	40
3.8.2 Stravovací služby	42
3.8.3 Doprava.....	43
3.8.4 Průvodcovské služby	44
4 Charakteristika zvolené destinace	45
5 Vlastní práce	49
5.1 Aktuální přehled nabídky cestovních kanceláří	49
5.2 Statistiky cestovního ruchu	52
5.3 Výsledky dotazníkového šetření	58
5.4 Návrh vlastního zájezdu	73
6 Závěr.....	79
7 Seznam použitých zdrojů	81
8 Přílohy	86

Seznam grafů

Graf 1 Obecná statistika.....	52
Graf 2 Otázka č.1 – Jakého jste pohlaví?.....	59
Graf 3 Otázka č.2 – Jaký je Váš věk?	59
Graf 4 Otázka č. 3 – Jak často cestujete do zahraničí?	60
Graf 5 Otázka č. 4 – Navštívil(a) jste někdy Českou republiku?	61
Graf 6 Otázka č. 5 – Jaký byl Váš důvod pro návštěvu České republiky?.....	61
Graf 7 Otázka č. 6 – Jakým způsobem byl organizován Váš pobyt v ČR?	62
Graf 8 Otázka č. 7 – Jakou dopravu jste využil(a) při cestě do Česka?.....	63
Graf 9 Otázka č. 8 – Jaký druh ubytování jste vybral(a) při pobytu na území ČR?.....	63
Graf 10 Otázka č. 9 – Jaký typ stravování jste zvolil(a) během cesty v ubytovacím zařízení?	64
Graf 11 Otázka č. 10 – Jaké město v České republice jste navštívil(a)? (můžete zvolit několik variant)	65
Graf 12 Otázka č. 11 – Jak dlouho trval Váš pobyt v ČR?.....	66
Graf 13 Otázka č. 12 – Chtěl(a) byste Česko navštívit znovu?	67
Graf 14 Otázka č. 13 – Proč jste doposud nenavštívili Českou republiku?.....	67
Graf 15 Otázka č. 14 – Měl(a) byste zájem navštívit Česko?.....	68
Graf 16 Otázka č. 15 – S kým byste cestoval(a) do České republiky?.....	69
Graf 17 Otázka č. 16 – Kolik peněz byste byl(a) ochoten(a) zaplatit za pobyt v ČR (v CZK)?	69
Graf 18 Otázka č. 17 – Jaké roční období pro návštěvu ČR podle vašeho názoru je nejlepší?	70
Graf 19 Otázka č. 18 – Co Vás v cestování zajímá nejvíce? (můžete zvolit několik variant)	71
Graf 20 Otázka č. 19 – Co se Vám vybaví, když se řekne Česko? (můžete zvolit několik variant).....	72

Seznam tabulek

Tabulka 1 Etapy novodobého turismu	18
Tabulka 2 Formy cestovního ruchu	24
Tabulka 3 – Cenové rozmezí jednotlivých cestovních společností	51
Tabulka 4 – výsledky otázky č. 1	59
Tabulka 5 – výsledky otázky č. 2	59
Tabulka 6 – výsledky otázky č. 3	60
Tabulka 7 – výsledky otázky č. 4	61
Tabulka 8 – výsledky otázky č. 5	62
Tabulka 9 – výsledky otázky č. 6	62
Tabulka 10 – výsledky otázky č. 7	63
Tabulka 11 – výsledky otázky č. 8	64
Tabulka 12 – výsledky otázky č. 9	64
Tabulka 13 – výsledky otázky č. 10	65
Tabulka 14 – výsledky otázky č. 11	66
Tabulka 15 – výsledky otázky č. 12	67
Tabulka 16 – výsledky otázky č. 13	67
Tabulka 17 – výsledky otázky č. 14	68
Tabulka 18 – výsledky otázky č. 15	69

Tabulka 19 – výsledky otázky č. 16	70
Tabulka 20 – výsledky otázky č. 17	70
Tabulka 21 – výsledky otázky č. 18	71
Tabulka 22 – výsledky otázky č. 19	72
Tabulka 23 Kalkulace zájezdu	77
Tabulka 24 Středočeský kraj.....	86
Tabulka 25 Královéhradecký kraj.....	86
Tabulka 26 Jihomoravský kraj.....	86
Tabulka 27 Kraj Vysočina	86
Tabulka 28 Liberecký kraj	87
Tabulka 29 Jihočeský kraj	87
Tabulka 30 Moravskoslezský kraj	87
Tabulka 31 Hl. m. Praha	87
Tabulka 32 Ústecký kraj	87
Tabulka 33 Plzeňský kraj.....	88
Tabulka 34 Karlovarský kraj	88
Tabulka 35 Zlínský kraj	88
Tabulka 36 Pardubický kraj.....	88
Tabulka 37 Olomoucký kraj	89

Seznam obrázků

Obrázek 1 Různé typy stravovacích služeb	42
Obrázek 2 Mapa návštěvnosti v krajích za rok 2013.....	53
Obrázek 3 Mapa návštěvnosti v krajích za rok 2014.....	54
Obrázek 4 Mapa návštěvnosti v krajích za rok 2015.....	55
Obrázek 5 Mapa návštěvnosti v krajích za rok 2016.....	56
Obrázek 6 Mapa návštěvnosti v krajích za rok 2017.....	57
Obrázek 7 Liberecká Radnice.....	96
Obrázek 8 Botanická zahrada, Liberec	96
Obrázek 9 Český ráj, Turnov	96
Obrázek 10 Hrad Frýdlant	97
Obrázek 11 Zámek Grabštejn, interiér.....	97
Obrázek 12 Zámek Sychrov	97
Obrázek 13 Ještěd, Liberecký kraj.....	98
Obrázek 14 Pardubice, Staré Město.....	98
Obrázek 15 Telč, náměstí	98
Obrázek 16 Zámek Telč.....	99
Obrázek 17 Vinařství Sádek	99
Obrázek 18 Zahrada Zámku Kroměříž	99
Obrázek 19 Zámek Kroměříž	99

Seznam schémat

Schéma 1 Typy a kategorie cestovního ruchu	23
Schéma 2 Systém cestovního ruchu.....	30

Seznam použitých zkratk

CR – cestovní ruch

CZK – měna, česká koruna

ČR – Česká republika

RF – Ruská federace

RUB – měna, ruský rubl

(UN) WTO – Světová organizace cestovního ruchu

SSSR – Svaz sovětských socialistických republik

UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization; (Organizace

OSN pro výchovu, vědu a kulturu)

1 Úvod

Cestovní ruch je jedním z nejrychleji se rozvíjejících sektorů světové ekonomiky. V praxi rozvinutých a rozvojových zemí je turismus jedním z klíčových priorit hospodářského rozvoje. Cestovní ruch je vysoce ziskovým odvětvím, což je faktor ekonomického růstu jednotlivých zemí a světové ekonomiky jako celku. Kromě vlivu na hospodaření státu turismus ovlivňuje také jeho sociální, kulturní a environmentální prostředí. V odvětví pracuje celkem 137 milionů zaměstnanců. Asi 500 milionů lidí každoročně navštěvuje zahraniční země pro turistické účely.

Po skončení druhé světové války se mezinárodní cestovní ruch začal aktivně rozvíjet po celém světě. Avšak progresivní rozvoj odvětví ruského turismu přichází jen na první polovinu devadesátých let. V období do roku 1991 mohli občané SSSR cestovat pouze do určitých zemí socialistického bloku. Bohužel, byly zde určité přepážky a velmi malý počet zájezdů. Proto větší počet občanů mohl cestovat pouze vnitrostátně. Kulturu cizích zemí lidé poznávali prostřednictvím zahraniční kinematografie, písní a dalších umění. V SSSR byly velmi oblíbené francouzské, americké a indické filmy, italsí zpěváci a české pohádky. Až v roce 1991 skončila doba „železné opony“ a v SSSR byl přijat zákon umožňující sovětským občanům cestovat do zahraničí. Samozřejmě, Evropa se stala první nejnavštěvovanější destinací. Od té doby má cestovní ruch ruských občanů do zahraničí rostoucí tendenci. Téměř 40 milionů turistických cest realizovali Rusové v roce 2017. Podle statistik 499 tisíc cest bylo právě do České republiky.

Česká republika se nachází v srdci Evropy a patří mezi nejnavštěvovanější destinace světa. Je to země kontrastu s bohatou historií. Každý člověk zde najde něco pro sebe. Nádherná příroda je ideálním místem pro odpočinek a relaxaci s rodinou. Lyžařské středisko je naopak pro lidi, kteří chtějí trávit svůj čas o prázdninách aktivně. Nachází se zde také mnoho zajímavých památek a nejkrásnějších hradů, což je lákadlem pro milovníky kultury a historie. Nechybí zde ale ani prostor pro místa, která jsou centrem lékařského dění, a užijete si chvíle pro podporu a zlepšení zdraví. Ve srovnání s Evropou je dovolená v Čechách levnější, a kvalita poskytnutých služeb je vyšší. I proto Rusové ochotně kupují zájezdy právě do ČR, nejvíce tradiční místa jsou Praha a Karlovarský kraj.

Dnes se turistika na území České republiky vyvíjí jenom v určitých regionech, především v Praze a lázeňských městech. V jiných oblastech je rozvoj cestovního ruchu

mnohem pomalejší. Česká republika má vysoký turistický potenciál, který se v současné době vyvíjí bohužel velmi pomalu.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je na základě analýzy atraktivních destinací pro občany Ruské federace identifikovat méně navštěvované regiony na území České republiky a zpracovat vlastní návrh zájezdu, který bude doporučením pro podnikatelské subjekty, které operují na území Ruské federace.

Díličními úkoly k dosažení cíle jsou:

- zhodnocení zvolené destinace,
- interpretace získaných statistických údajů o návštěvnosti České republiky,
- provedení analýzy nabídky zájezdu cestovních kanceláří, které operují na trhu Ruské federace,
- vyhodnocení dotazníkového šetření,
- zpracování návrhu poznávacího zájezdu.

2.2 Metodika

Bakalářská práce se skládá ze dvou hlavních částí, kterými jsou teoretická a praktická část.

Metodika teoretické části spočívá ve zkoumání tematicky zaměřené odborné literatury, a následně z komparace a syntézy prostudovaných informací. Syntéza funguje na principu spojování dvou nebo více prvků do jednoho celku, dospívá k závěrům na základě shrnutí dílčích poznatků a jejich zobecňování (Sedláková, 2015, str. 25). Tato část práce zaměřena konkrétně na vysvětlení pojmů, které se pojí s problematikou cestovního ruchu; popsaní jeho historického vývoje; uvedení klasifikace CR podle druhu a forem. Následně je věnována pozornost struktuře turismu a službám, které s ním souvisí. V další kapitole text se zaměřuje na charakteristiku zvolené destinace, kterou je Česká republika. Charakteristické znaky státu byly vylíčeny podle základních faktorů, které výrazně ovlivňují cestovní ruch.

Při zpracování vlastní části práce byly aplikovány další metody: metoda komparace, sekundární analýza dat, dotazníkové šetření a kalkulace.

Metoda komparace se zabývá hledáním společných či shodných nebo naopak rozdílných vlastností zkoumaných jevů (Sedláková, 2015, str. 25). Pomocí této metody byly

srovnány, dle určitých znaků, ruské cestovní kanceláře nabízející zájezdy do České republiky. Informace o těchto kancelářích byly poskytnuty příslušnými webovými stránkami konkrétních kancelářích.

Dále byla prováděna sekundární analýza dat, která představuje specifický případ práce s daty a využívání údajů, např. analýzy publikovaných statistických informací či výsledků, výzkumu, datových souborů atd. (Reichel, 2009, str. 168). Analýza byla využita při zpracování a interpretaci statistických údajů Českého statistického úřadu o návštěvnosti občanů Ruské federace jednotlivých krajů České republiky v jednotlivých letech. Výsledkem analýzy bylo určení méně atraktivních destinací na území ČR.

Dotazníkové šetření je standardizovaná forma sběru hromadných dat označované také jako statistické šetření. Ten typ šetření zachycuje lidské názory, mínění, postoje, domněnky, znalosti, vzpomínky, popřípadě projekce budoucího jednání (Sedláková, 2015, str. 157). Ve vlastní části práce bylo aplikováno internetové dotazování a dotazování prostřednictvím tazatele (osobní rozhovor). Dotazník je složen z 19 uzavřených a polouzavřených otázek. Dotazníkového šetření se celkem zúčastnilo 274 občanů Ruské federace ve věku od 18 let. Zjištěné výsledky byly poté interpretovány pomocí grafů a tabulek, vytvořených v programu Microsoft Excel. S provedením dané metody byly také stanoveny preference potenciálních účastníků cestovního ruchu a získaná informace o cílové skupině na trhu, pro kterou by měl být vytvořen konkrétní zájezd.

Získané výsledky z výše popsaných metod byly zohledněny a zcela využity jako kritéria pro návrh poznávacího zájezdu. Návrh obsahuje program zájezdu a stručný časový harmonogram. Pro vytvoření ceny zájezdu byla provedena kalkulace nákladů. Kalkulací rozumíme stanovení vlastních nákladů a ceny na kalkulaci jednoho účastníka zájezdu. Kalkulace zájezdů vycházejí z časových harmonogramů, způsobu dopravy a ostatních služeb (Kunešová a Farková, 2004, str. 18).

3 Teoretická východiska

Teoretická část bakalářské práce definuje základní pojmy cestovního ruchu, popisuje jeho historický vývoj, uvádí klasifikace, související služby a vymezuje cestovní ruch jako systém.

3.1 Cestovní ruch

Člověk má paradoxní potřebu cestovat, seznamovat se s národy a jejich zvyky, kulturou a historií. Jedná se o jednu z vyšších intelektuálních forem rekreace (Beránek, 2016, str. 9).

Pojem cestovní ruch je odvozen od slova cestování, ale je zřejmé, že oba pojmy se liší. Jestliže pod pojmem cestování rozumíme cesty spojené s přechodným pobytem na jiném místě, tak cestovní ruch je pojmem daleko širším. Obecně je možné konstatovat, že o cestovním ruchu (na rozdíl od cestování) mluvíme tehdy, když se cestování stává jevem masovým a je spojeno s poskytováním specifických služeb (ubytování, stravování, doprava a jiné), které zabezpečují specializované organizace (Kotíková, 2013, str. 15).

Obecně se cestovní ruch definuje jako netrvalý pohyb lidí na jiná místa, než jsou místa jejich běžného pobytu, za účelem po ně příjemných jednání. Definice zní jednoduše, ale nezahrnuje, například, lukrativní oblast služebních cest, kde hlavním cílem cestování je práce, nikoli zábava (Horner a Swarbrooke, 2003, str. 53).

Podle Ryglové, Buriana a Vajčnerové (2011, str. 18) definic cestovního ruchu existuje celá řada. Tak například, podle UNWTO cestovní ruch je „činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životního prostředí, a to na dobu kratší, než stanoveno, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečně činnosti v navštíveném místě“. Cestovní ruch je tedy aktivita založená na přemísťování osob, trvá jen omezený čas (ne více než rok) a cílem cestovatele není výdělek. Z toho vyplývá, že se nejedná o cesty za prací, o dlouhodobou migraci (stěhování) nebo všechny cesty v rámci bydliště.

Kotíková (2013, str. 18) dále uvádí, že cestovní ruch má charakter výrazně průřezový. Vychází to ze samotné podstaty cestovního ruchu jako velmi složitého fenoménu, který má výrazně multidisciplinární a interdisciplinární charakter. Multidisciplinární charakter spočívá v tom, že na jeho předmět a objekt zkoumání se nahlíží z několika úhlů

pohledu (Vystoupil a Šauer, 2006, str. 8). Interdisciplinární charakter má cestovní ruch, kde výsledky jedné vědní disciplíny využívají i jiné vědní disciplíny, čímž obohacují svoje poznání (Hesková, 2011, str. 10). Zkoumáním cestovního ruchu se zabývá teorie cestovního ruchu, která je interdisciplinární vědou a ve vztahu k ostatním vědním disciplínám má zevšeobecňující a integrující funkci (Linderová, 2013, str. 8).

Cooper (2008, str. 12) předpokládá, že z technického hlediska je snaha o definování cestovního ruchu motivovaná potřebou izolovat turistické výlety od jiných druhů cest pro statistické účely. Tyto technické definice vyžadují, aby určitá aktivita předcházela „zkouškám“ předtím, než byla považovaná za cestovní ruch. Mezi tyto zkoušky patří: minimální délka pobytu, maximální délka pobytu, určení vzdálenosti atd.

Synonymem pojmu cestovní ruch je stále více používaný termín turismus, který téměř identicky používají světové jazyky (Hesková, 2011, str. 10).

Palatková, Mráčková, Kittner (2013, str. 11) uvádí, že turismus bývá velmi často označován za složitý socioekonomický jev, který zasahuje do celé řady ekonomických i mimoekonomických oblastí společnosti. Je definován jako činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné prostředí, a to na dobu kratší, než je stanoveno, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečně činnosti v navštíveném místě.

Turismus má z pojmového (konceptního) hlediska několik následujících aspektů:

- turismus je souborem vztahů a jevů;
- tyto vztahy a jevy vyplývají z pohybu lidí a pobytu v různých destinacích, obsahují prvek dynamický (cesta) i statický (pobyt);
- cesta a pobyt se uskutečňují mimo obvyklé životní či pracovní prostředí;
- cesta a pobyt mají krátkodobý charakter;
- cesta a pobyt nejsou spojeny s výkonem výdělečné činnosti, resp. účastník turismu není z navštíveného místa odměňován (Palatková a Zichová, 2011, str. 11).

3.2 Historie cestovního ruchu

Cestovní ruch v XXI. století se stal významným společenským, politickým a kulturním fenoménem, významně ovlivňuje hospodářství a ekonomiku zemí a regionů. Moderní cestovní ruch je nejen dobře rozvinutý průmysl, ale také fenomén masové kultury, protože počet cestujících na celém světě rok od roku roste.

Dle Ryglové, Buriana a Vajčnerové (2011, str. 25) je třeba počátky moderního cestovního ruchu hledat v 17. a 18. století, kdy existovalo právo volného pohybu po cizích územích pro šlechtice a kupce. Cestování bylo reprezentováno především cestami šlechticů a tovaryšů za získáváním zkušeností, na konci 17. století je výrazně ovlivněno průmyslovou revolucí.

Vznik a další rozvoj cestovního ruchu je projevem hlavně dvou lidských potřeb, a to potřeby rekreace, tj. oddychu, a potřeby bezprostředního poznávání (Petrů, 1999, str. 5).

Tabulka 1 Etapy novodobého turismu

Etapa	Období	Dopravní prostředek	Motivace	Účastníci
Prefáze	Do r. 1850	pěšky, kůň, drožka, zčásti loď	poutní cesty, křižácké výpravy, obchod, objevitelské cesty, vzdělání	elita, šlechta, obchodníci
Počáteční fáze	1850–1914	železnice, parní loď	zotavení, rekreace	nová střední vrstva
Rozvojová fáze	1914–1945	železnice, automobil, autobus, letadlo (liniové)	léčení, rekreace, komerční účely	pracující s vyšší životní úrovní
Vrcholová fáze	Po roce 1945	automobil, letadlo (charter)	regenerace, rekreace, komerční účely	všechny vrstvy (ve vyspělých zemích)

Zdroj: zpracováno dle Palatkové a Zichové, 2011

Organizovaný cestovní ruch je nejčastěji spojován se jménem Angličana Thomase Cooka, který v roce 1841 založil první cestovní kancelář a uspořádal první organizovaný výlet osobním vlakem po anglickém venkově a první zahraniční zájezd na Světovou výstavu do Paříže (Ryglová, Burian, a Vajčnerová, 2011, str. 25).

Na vývoj cestovního ruchu je možno nalézt různou etapizaci, např. W. Freyer rozlišuje čtyři základní etapy, přičemž jednotlivé etapy charakterizuje s ohledem na použitý dopravní prostředek, převažující motivaci a společenské postavení účastníků turismu. V tabulce č.1 je uveden stručný přehled jednotlivých etap (Palatková a Zichová, 2011, str. 14).

Palatková a Zichová (2011, str. 13) uvádí základní podmínky pro existenci turismu:

- svoboda pohybu;
- volné disponibilní prostředky;
- fond volného času;
- potenciál turismu a jemu odpovídající infrastruktura.

Historie rozvoje českého cestovního ruchu po roce 1989

Po roce se 1989 podmínky pro rozvoj cestovního ruchu v ČR výrazně zlepšily. Byla zrušena vízová povinnost s většinou turistických destinací (Ryglová, Burian, a Vajčnerová, 2011, str. 27). To způsobilo obrovský nárůst organizovaných i individuálních cest, a to jak u příjezdu, tak u výjezdu turistů.

Další změnou byla privatizace a liberalizace trhu, která vedla k zakládání soukromých společností působících v oblasti cestovního ruchu. Zvýšil se počet ubytovacích zařízení a cestovních kanceláří. Současně s tímto kvantitativním nárůstem materiálně-technické základny cestovního ruchu však rovnoměrně nerostla kvalita poskytovaných služeb, což vyvolalo pouze „dočasný“ růst zahraničních návštěvníků. Náročnější požadavky zákazníka a rostoucí konkurence i ze zahraničí postupem zákonitě vyvolaly redukci počtu soukromých poskytovatelů služeb cestovního ruchu. A ti, co se na trhu udrželi, byli donuceni zvýšit kvalitu svých služeb na úroveň odpovídající zahraničnímu standardu (Vystoupil a Šauer, 2006, str. 49).

Příjezdový cestovní ruch se v ČR vyvíjel velice dynamicky, počet návštěvníků vzrostl od roku 1989 z 29,6 milionu na téměř 110 milionů v roce 1996, pak klesl na 102,8 milionů v roce 1998. Podobnou tendenci lze pozorovat i u devizových příjmů sledovaných ČNB (Moldan, Hák, a Kolářová, 2002, str. 286).

V roce 1989 bylo v České republice evidovaných celkem 2 863 ubytovacích zařízení včetně hotelů, penzionů, kempů a chatových osad. V roce 1997 jich už bylo 7 342. Od té doby se počet ubytovacích zařízení pohybuje kolem 7,5 tis. V roce 2012 bylo v České republice evidováno 7 631 ubytovacích zařízení, z toho 2 444 penzionů, 889 chatových osad a 487 kempů (Linderová, 2013, str. 118).

Změnila se také i organizační struktura cestovního ruchu. Jak uvádí Hesková (2011, str. 53), po roce 1989 připadla problematika cestovního ruchu do kompetence Ministerstva obchodu a cestovního ruchu ve spolupráci s ministerstvy zahraničního obchodu,

zahraničních věcí a ministerstva vnitra (celní a hraniční problematika). V rámci reorganizace státní správy bylo zrušeno Ministerstvo obchodu a cestovního ruchu k 31. 12. 1991. Od 1. 1. 1992 byla problematika cestovního ruchu svěřena do působnosti Ministerstva hospodářství ČSR. Zákon č. 272/1996 Sb. z 11. 11. 1996 zakotvil novou soustavu ústředních orgánů státní správy. Pro oblast cestovního ruchu to znamenalo přesun kompetencí ze zrušeného ministerstva hospodářství pod nové Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Cestovní ruch je v rámci tohoto ministerstva organizačně začleněn pod sekci regionální politiky.

V současnosti se v souladu s trendy na trhu cestovního ruchu rozvíjejí nové specifické formy, jako např. cestovní ruch wellness, golfový cestovní ruch, cykloturistika apod. Roste důraz kladený na regionální aspekty a rozvoj cestovního ruchu v regionech. Mění se distribuční cesty v důsledku rostoucího významu internetu a rozvoje informačních a komunikačních technologií. Na trh vstupuje stále více zahraničních společností a využívají se nové formy spolupráce podniků cestovního ruchu, např. franchising nebo manažerské smlouvy (Linderová, 2013, str. 119).

Historie rozvoje cestovního ruchu v Rusku po roce 1989

Od konce roku 1991 kvůli rozpadu SSSR a vzniku Ruska jako suverénního státu přišlo nové období rozvoje cestovního ruchu. Politická a ekonomická krize donutila stát, aby se podíval na cestovní ruch především z hlediska jeho ekonomického významu pro státní rozpočet.

Na státní a veřejné úrovni došlo k porozumění, že ruský cestovní ruch je oblastí nevyužívaných příležitostí. V roce 1992 byl poprvé založen státní úřad pro regulaci cestovního ruchu – Ministerstvo kultury a turismu. V roce 1993 byl založen Výbor pro cestovní ruch Ruské federace (Roskoturizm). Po likvidaci monopolu v oblasti cestovního ruchu na trhu již v roce 1993 existovalo asi 7 tisíc turistických firem, které většinou představovaly špatně řízený komerční sektor s nízkou kvalitou služeb.

V roce 1993 existovala dvě významná veřejná sdružení turistických společností – Ruské sdružení cestovních kanceláří (RATA) a Národní asociace cestovního ruchu (NTA). RATA se stala od roku 2002 známou jako Ruská unie cestovního ruchu (PCT). Turistické společnosti začaly aktivně spolupracovat s leteckými, železničními a dalšími dopravními společnostmi. V listopadu 1991 byla založena první soukromá ruská letecká společnost “Transaero” (Putrik, 2014, str. 206).

Zhukova (2004, str. 33) uvádí, že v roce 2000 využilo pro cestování do zahraničí 573,2 tisíc Rusů služby cestovního ruchu, což představuje 5,4 % všech cestujících v zahraničí. Ve vztahu k celkové populaci Ruska činil tento údaj pouze 0,4 %. Hlavním cílem turistických cest ruských občanů do zahraničí byl volný čas a rekreace – 64,1 %, 23,6 % navštěvovali příbuzné a přátele v zahraničí, 9,4 % cestovali do zahraničí pro obchodní a profesionální účely.

Zorin (2005, str. 42) toto období rozvoje ruského cestovního ruchu charakterizuje jako přechod od administrativní regulace cestovního ruchu k ekonomickým pobídkám založeným na nových ruských zákonech, týkajících se podnikání i trhu jako celku a souvisejících zejména s cestovním ruchem.

Pro přechodné období jsou typické následující trendy:

- přechod z monopolního hospodářství na multistrukturu (stávají se turistické podniky majetkem různých vlastníků);
- formování turistického trhu na základě nových zákonů;
- využívání turistických zdrojů na trhu na základě nových ekonomických podmínek a právních vztahů;
- změna povahy poptávky v důsledku vzniku nových typů služeb cestovního ruchu (shop-tour výlety za účelem hromadného nákupu, zábavy, výuky jazyků atd.);
- vznik velkého počtu malých a středních turistických podniků;
- zvýšení průměrných ukazatelů výjezdového cestovního ruchu, především za účelem nakupování.

V roce 2000 byl rozvoj cestovního ruchu v Ruské federaci charakterizován následujícími směry:

- zlepšení příslušného legislativního rámce;
- ovládnutí nových technologií v hotelovém podnikání;
- rozvoj nových typů turistických produktů;
- používání počítačových rezervačních systémů;
- rozvoj vzdělávacího a vědeckého základu cestovního ruchu;
- vytvoření ruských turistických společností;
- společné podnikání se zahraničními firmami;
- aktivace propagace turistického produktu na trhu.

3.3 Klasifikace cestovního ruchu

Klasifikace cestovního ruchu se snaží o bližší vymezení cestovního ruchu, jeho rozčlenění a identifikaci podle určitých znaků. V praxi se můžeme setkat i s pojmem “typologie cestovního ruchu“, který je používán ve stejném kontextu. V souvislosti s klasifikací cestovního ruchu se můžeme setkat s členěním na formy a druhy. Podle tohoto členění jsou druhy cestovního ruchu výstupem členění podle motivu účasti na cestovním ruchu (např. rekreační cestovní ruch, kulturně poznávací cestovní ruch apod.). Oproti formy představují vymezení podle určitých podmínek, ve kterých se cestovní ruch uskutečňuje (např. krátkodobý cestovní ruch, organizovaný cestovní ruch apod.). Klasifikace cestovního ruchu se snaží o funkční strukturu cestovního ruchu a pojmové vymezení jednotlivých dílčích součástí cestovního ruchu (Kotíková, 2013, str. 19).

3.3.1 Typy a formy cestovního ruchu

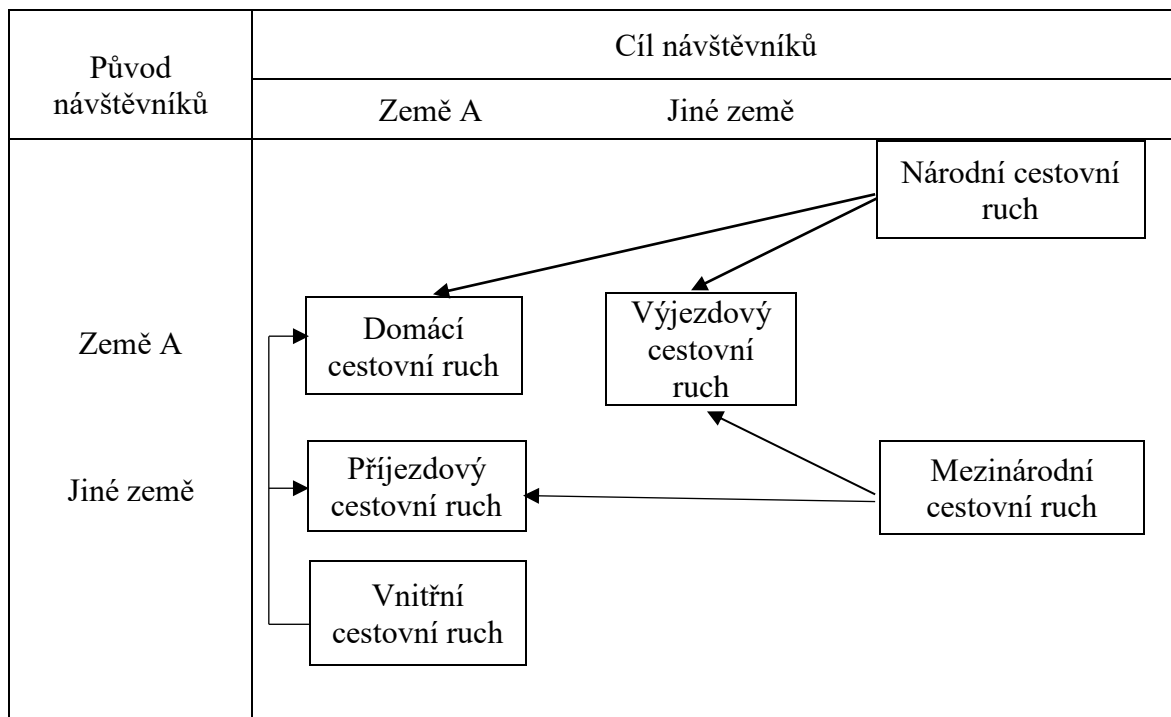
Kabushkin (2003, str. 30) definuje, že typ cestovního ruchu je určen podle státní příslušnosti turistů. V souladu s doporučeními WTO pro určitou zemi existují následující typy cestovního ruchu:

- domácí cestovní ruch, tj. cestování obyvatel země v jejich vlastní zemi;
- příjezdový cestovní ruch, tj. cestování do kterékoli země osob, které nejsou jejími rezidenty;
- výjezdový cestovní ruch, tj. cestování obyvatel země do jiné země.

Tyto druhy cestovního ruchu jsou kombinovány různými způsoby (schéma 1) a tvoří následující kategorie cestovního ruchu:

- vnitřní cestovní ruch, který obsahuje domácí cestovní ruch a příjezdový cestovní ruch;
- národní cestovní ruch skládající se z domácího cestovního ruchu a výjezdového cestovního ruchu;
- mezinárodní cestovní ruch, který zahrnuje příjezdový cestovní ruch a výjezdový cestovní ruch.

Schéma 1 Typy a kategorie cestovního ruchu

Zdroj: vlastní zpracování dle Kabushkina, 2003

Podle Ryglové, Buriana a Vajčnerové (2011, str. 19) formy cestovního ruchu odpovídají potřebám svých účastníků. Základní formy CR odpovídají nejširším potřebám, zatímco specifické formy uspokojují specifické požadavky jeho účastníků.

Mezi základní formy patří:

- rekreační CR – přispívá k regeneraci a reprodukci fyzických a duševních sil člověka; realizuje se ve vhodném rekreačním prostředí (vody, lesy, hory); specifickou zvláštností pro české prostředí je chataření a chalupaření;
- kulturně poznávací CR – je cílený na poznávání historie, kultury, tradic, zvyků apod.;
- sportovně-turistický CR – využívá zájmu lidí o aktivní odpočinek, aktivní účast na sportovních činnostech; obsahem může být i organizování pasivní účasti na sportovních akcích;
- léčebný a lázeňský CR – je zaměřen na léčbu, prevenci, relaxaci, celkovou obnovu fyzických a duševních sil jednotlivce (Ryglová, Burian, a Vajčnerová, 2011, str. 19).

Specifické formy uspokojují zvláštní potřeby nejrůznějších specializovaných spotřebitelských cestovatelských segmentů, přičemž nabídka se bude o nadále rozšiřovat v souladu s nejnovějšími trendy v cestovním ruchu (Ryglová, Burian, a Vajčnerová, 2011, str.

19). Ke specifickým formám cestovního ruchu patří cestovní ruch mládeže, cestovní ruch třetí generace (seniorů, důchodců), kongresový, lovecký, mototuristický cestovní ruch a další (Petrů, 1999, str. 27).

Uryadova (2013, str. 13) do specifických forem cestovního ruchu zařadila náboženský cestovní ruch, kongresový, motivační, ekologický, lyžařský cestovní ruch, extrémní turistiku, a výletní plavbu lodí.

Dle Heskové (2011, str. 19) formy cestovního ruchu tvoří různé příčiny, které cestovní ruch ovlivňují a důsledky, které turismus přináší. Konkrétní formy cestovního ruchu ukazuje tabulka č. 2.

Tabulka 2 Formy cestovního ruchu

Formy cestovního ruchu	
<p><u>Z geografického hlediska:</u> domácí, zahraniční, mezinárodní, vnitřní, národní, regionální</p> <p><u>Podle počtu účastníků:</u> individuální, skupinový, masový, ekologický</p> <p><u>Podle způsobu organizace:</u> individuální, organizovaný zájezd/ pobyt, klubový</p> <p><u>Podle věku účastníků:</u> cestovní ruch dětí, mládežnický, rodinný, seniorský</p> <p><u>Podle délky účasti:</u> výletní, krátkodobý, víkendový, dlouhodobý</p>	<p><u>Podle převažujícího místa pobytu:</u> městský, příměstský, venkovský, agroturistika, horský, vysokohorský, přímořský</p> <p><u>Podle ročního období:</u> sezonní (zimní, letní), mimosezonní, celoroční</p> <p><u>Podle použitého dopravního prostředku:</u> motorizovaný, železniční, letecký, lodní</p> <p><u>Z hlediska dynamiky:</u> pobytové (statický), putovní (dynamický)</p> <p><u>Ze sociologického hlediska:</u> návštěva příbuzných a známých, sociální, komerční, etnický</p>

Zdroj: zpracováno dle Heskové, 2011

Petrů (1999, str. 28) a Palatková a Zichová (2011, str. 19) definují členění cestovního ruchu dle následujících kritérií:

Dle místa realizace

Domácí cestovní ruch – je cestovní ruch, při němž účastníci nepřekračují státní hranice vlastní země.

Zahraníční cestovní ruch – je cestovní ruch, který zahrnuje příjezdy a výjezdy za hranice příslušného státu (Petrů, 1999, str. 28).

Výjezdový turismus – výjezdy občanů referenční (sledované) země do zahraničí, tedy s překročením „hranice“ vlastního státu.

Příjezdový turismus – příjezdy ze zahraniční země do referenční (sledované) země.

Specifickou formou příjezdového turismu je tranzitní turismus. Tento je představován příjezdem zahraničních účastníků turismu přes území referenční (sledované) země, která není cílovou destinací (Palatková a Zichová, 2011, str. 19).

Dle způsobu účasti a formy úhrady nákladů

Volný turismus (komerční) – je turismus, kdy si účastníci hradí účast pouze ze svých příjmů a o účasti svobodně rozhodují.

Vázaný turismus (sociální) – je turismus, kdy je úhrada účastníka plně hrazena nebo doplňována ze společenských fondů (drive fondů kulturních a společenských potřeb, příspěvků nemocenského pojištění apod.) (Petrů, 1999, str. 29).

Dle způsobu a organizace zabezpečení cesty a pobytu

Neorganizovaný cestovní ruch – je takový cestovní ruch, kdy si vše potřebné zajišťuje účastník cestovního ruchu sám, resp. pouze částečně využívá služeb cestovní kanceláře, např. k výměně valut, prodeji lodních lístků apod.

Organizovaný cestovní ruch – je takový, kdy cestu i pobyt zajišťuje organizace, zejména cestovní kancelář (Petrů, 1999, str. 29).

Dle věku účastníků

Turismus dětí – jedná se o organizované pobyty dětí do 15 let, vždy pod dozorem odpovědných dospělých osob (ale bez rodičů) realizované v podobě školních výletů, škol v přírodě, letních prázdninových táborů, soustředění sportovních klubů apod.

Turismus mládeže – obvykle bývá takto označován turismus mladých lidí ve věku 16–24 let, kteří již cestují samostatně, avšak nemají ještě vlastní rodiny.

Turismus rodin s dětmi – v zásadě se jedná o podobný typ turismu, jako je turismus dětí, s tím rozdílem, že cestují v rámci své rodiny, čili individuálně, nikoliv skupinově, jako

je tomu v případě turismu dětí. Obsah a struktura služeb je do značné míry přizpůsobena právě potřebám dětí.

Turismus osob v produktivním věku – je zaměřen na skupinu, která je ze všech věkových kategorií nejméně homogenní, kde není možné bez dalších segmentačních kritérií najít charakteristické rysy, které by ji spojovaly. Jedná se obvykle o skupinu osob v produktivním věku, která však necestuje s dětmi, má relativně dostatek volného času i disponibilních prostředků.

Turismus seniorů – turismus obyvatel v postproduktivním věku. Stanovení věkové hranice je problematické s ohledem na skutečnost, že počátek „seniorského“ období je obvykle spojován s odchodem do penze (z důvodů podobných výchozích, zejména ekonomických podmínek pro účast na turismu) (Palatková a Zichová, 2011, str. 22).

Dle délky pobytu

Jednodenní turismus je realizován v rámci 24 hodin, resp. turismus bez přenocování v rámci cesty a pobytu (Palatková a Zichová, 2011, str. 23).

Krátkodobý cestovní ruch – je charakterizován pobytem do 3 dnů mimo trvalé bydliště (nejvýše 2 přenocování).

Dlouhodobý cestovní ruch – předpokládá cestovní pobyt delší než 3 dny mimo trvalé bydliště, nikoliv však delší než 6 měsíců (Petrů, 1999, str. 30).

Typy turismu dle převažujícího prostředí (charakteru cílového místa pobytu)

Městský turismus má převážně charakter kratších pobytů, hlavním motivem je zážitek v historicky, kulturně či společensky zajímavých městech.

Venkovský turismus je realizován mimo urbanizované celky v ekologicky příznivém prostředí venkova a obvykle bývá některými autory zařazován spolu s ekoturismem do tzv. zeleného turismu.

Turismus ve střediscích turismu je vázán na resorty vybudované primárně především pro účely turismu, ať už se jedná o resorty lázeňské, sportovní, přímořské, či zábavní (Palatková a Zichová, 2011, str. 23).

Typy turismu dle převažujícího motivu (důvodu cesty)

Dovolená, volný čas, rekreace se člení na:

- rekreační (relaxační) turismus – motivem účasti je fyzická a psychická regenerace, která však nemusí znamenat pouze pasivní odpočinek. Příkladem v “nejčistší” podobě je plážový turismus;
- kulturně poznávací turismus – je zaměřen především na poznávání historie, kultury, tradic, zvyků, způsobu života a plní významnou výchovně-vzdělávací funkci;
- turismus zaměřený na přírodní atraktivity – přírodní atraktivity a jejich poznání může být dominujícím důvodem k návštěvě dané destinace. Je zaměřen na poznání přírody a života v ní (fauna a flóra);
- sportovně orientovaný turismus – tento typ turismu zahrnuje veškeré sportovní aktivity.

Návštěva příbuzných a známých

Tento typ turismu bývá spojován především s budováním, obnovou a upevňováním sociálních vazeb. Zvláštní skupinu v této kategorii cest tvoří tzv. diaspora turismus–emigranti navštěvující příbuzné a známé ve své původní vlasti či v původní vlasti svých předků. Určitá skupina těchto turistů svůj pobyt spojuje s hlubším poznáním dané země či s hledáním podnikatelských příležitostí.

Turismus se vzdělávacími motivy

Hlavním motivem je osobnostní růst. Je zaměřen na získávání dalších znalostí a dovedností spojených jak s profesním, tak s osobním životem (jazykové kurzy, kurzy zaměřené na rozvoj sociálních dovedností, osobní růst či kurzy spojené s různými zájmovými aktivitami).

Zdravotně orientovaný turismus

Tento typ v sobě zahrnuje veškeré zdravotní aktivity vedoucí k udržení, posílení či obnovení fyzického a psychického zdraví. V současné době se zdravotně orientovaný turismus člení na turismus medicínský (zejména chirurgické, stomatologické zásahy), lázeňský (vázaný na existenci přírodních léčivých zdrojů) a wellness (zaměřený na zdravý životní styl) (Palatková a Zichová, 2011, str. 24).

Náboženský a poutní turismus

Celosvětově se jedná o významný typ turismu zahrnující účast na náboženských obřadech a poutích, návštěvu církevních památek, poutních a posvátných míst.

Nákupní turismus

Jedná se typ turismu využívajícího zejména rozdílnosti cenových hladin zdrojové a cílové destinace.

Obchodní a profesní turismus

Hlavním důvodem tohoto typu turismu je výměna informací. Někdy bývá obchodní a profesní turismus souhrnně označován jako MICE turismus. V sobě zahrnuje následující složky: pracovní setkání (meeting), motivační pobyty (incentives), kongresy a konference (conventions, conferences), výstavy a uspořádané akce (exhibitions, events) – pravidelně pořádané kontraktační a prodejní akce produktů a služeb (Palatková a Zichová, 2011, str. 25).

3.3.2 **Druhy cestovního ruchu**

Podle Heskové (2011, str. 21) existuje 9 druhů turismu. Za základ posuzování cestovního ruchu uvádí motivaci účastníků, tj. účel, pro který cestují a pobývají přechodně na cizím místě.

Rekreační cestovní ruch (*recreation*) je druh cestovního ruchu, pro který je charakteristický pasivní, ale i aktivní odpočinek ve vhodném přírodním prostředí s cílem obnovy fyzických a psychických sil.

Tematický cestovní ruch (*thematic tourism*) je zaměřený na uspokojování specifických odborných a rekreačních potřeb. Má individuální i organizované formy. Je podřízený specifickým zájmům a potřebám návštěvníků, například technické památky a zajímavosti, sakrální služby.

Pro **sportovní cestovní ruch** (*sport tourism*) je charakteristický pobyt ve vhodném přírodním prostředí, avšak s aktivním vykonáváním různých sportovních činností, které obvykle předpokládají určitou fyzickou kondici.

Dobrodružný cestovní ruch (*adventure tourism*) je součástí sportovního cestovního ruchu jako výsledek touhy po neznámém, po objevování, s cílem zažít nějaké dobrodružství s jistou mírou kontrolovaného rizika.

Myslivecký cestovní ruch (*hunting tourism*), který má však více charakter sportovního, částečně rekreačního cestovního ruchu. Jeho účastníci jsou motivováni možnostmi lovu zvěře a ptáků.

Kulturní cestovní ruch (*cultural tourism*) umožňuje uspokojování duchovních potřeb lidí, kteří jsou motivováni možnostmi poznávání kulturního dědictví, kultury a způsobu života rezidentů navštívených cílových míst, možnostmi zábavy a rozptýlení.

Nábožensky poutní cestovní ruch (*pilgrimage tourism*) je součástí kulturního cestovního ruchu, spojený s tradicemi světových náboženství. Jeho nejčastějším projevem jsou výlety na poutní místa, například Vatikán, Mekka, Jeruzalém, svaté hory apod. Tato skupina však odmítá označování účastníků jako turistů.

Lázeňský cestovní ruch (*spa tourism*) představuje zdravotně-preventivní a léčebné činnosti pod odborným zdravotnickým dohledem ve volném čase. Jeho rozvoj je podmíněný existencí přírodních léčivých zdrojů (přírodní léčivé vody, plyny, bahno a klima), které ovlivňují zaměření lázeňské léčby.

Zdravotní cestovní ruch (*health tourism*) je reakcí na růst zdravotního uvědomění lidí a jejich snahy preventivně ovlivňovat své zdraví před negativními důsledky vysokého životního tempa a současného způsobu života. Požadavky na jeho rozvoj sílí díky trendu z konce minulého století, pokračujícího do současnosti, kterým se stala pohoda, péče o tělo a krásu (tzv. wellness, fitness, beauty).

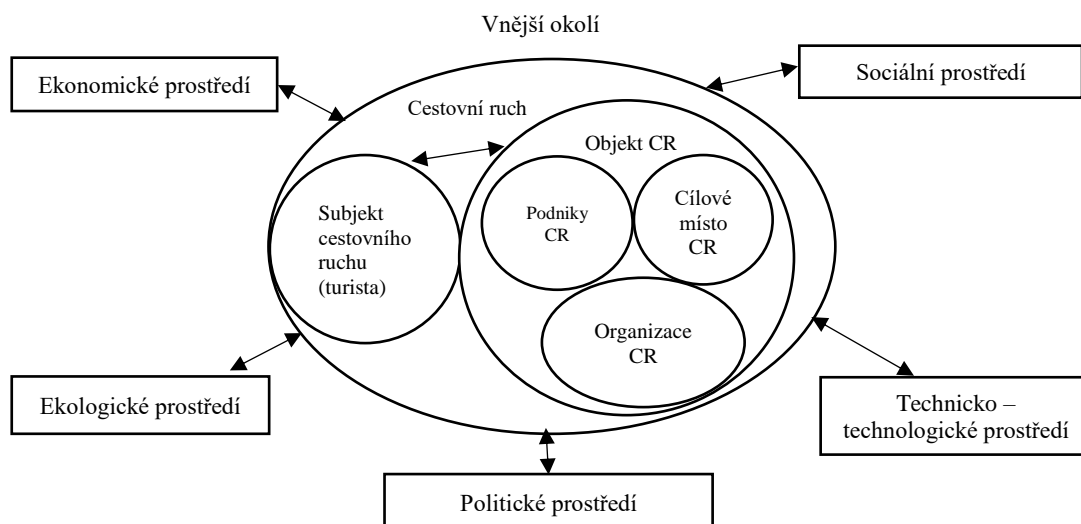
Předmětem **kongresového cestovního ruchu** (*congress, resp. convention tourism*) je nejčastěji organizování kongresů, konferencí, symposií, seminářů, výstav a veletrhů. Jde o druh cestovního ruchu, který zahrnuje soubor činností spojených s cestováním a pobytem v kongresovém místě, zaměřený na výměnu vědeckých a odborných poznatků a zkušeností. Zároveň zahrnuje služební cesty a stimulační cestovní ruch.

Stimulační cestovní ruch (*incentive tourism*) je pojem, který označuje cestování s cílem stimulovat zaměstnance k vyšší motivaci pracovního výkonu. Smyslem je podnítit jejich zájem o obchodní úspěch podniku a zvýšení ekonomických výsledků. Slouží na posílení sociálních vazeb mezi zaměstnanci firmy, kultivuje pracovní vztahy a vychovává zaměstnance. Zvyšuje motivaci pracovníků k výkonu (Hesková, 2011, str. 22).

3.4 Systém cestovního ruchu

Cestovní ruch je otevřený a dynamický systém, který tvoří subjekt a objekt cestovního ruchu včetně vzájemných vazeb, a vnější okolí (ekonomické, politické, sociální, technicko-technologické a ekologické prostředí) (Hesková, 2011, str. 10).

Schéma 2 Systém cestovního ruchu

Zdroj: vlastní zpracování dle Vystoupila a Šauera, 2006

3.4.1 Subjekt

Subjekt cestovního ruchu (*tourist subject*) reprezentuje účastník cestovního ruchu. Z ekonomického hlediska je jím každý, kdo uspokojuje svoje potřeby spotřebou statků cestovního ruchu v době cestování a pobytu mimo místo trvalého bydliště a obvykle ve volném čase. Je nositelem poptávky a spotřebitelem produktu cestovního ruchu. Z hlediska statistiky je účastníkem cestovního ruchu cestující označený jako **návštěvník**, **turista** nebo **výletník**, ale má své místo i **stálý obyvatel** jako potenciální účastník domácího nebo zahraničního cestovního ruchu (Hesková, 2011, str. 10).

Stálý obyvatel (*rezident*) – v domácím cestovním ruchu se jedná o osobu, která žije na daném místě alespoň 6 po sobě následujících měsíců před příjezdem do jiného místa na dobu kratší než 6 měsíců. V mezinárodním cestovním ruchu je rezidentem osoba, která v dané zemi žije alespoň 1 rok před příjezdem do jiné země na dobu kratší 1 roku (Beránek, 2016, str. 17).

Návštěvník (*visitor*) – osoba, která cestuje do jiné země, než ve které má své trvalé bydliště, anebo jiného místa ve své zemi, ale mimo své bydliště, a to na dobu kratší než 1 rok (respektive 6 měsíců), přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě (Beránek, 2016, str. 17).

Dle Heskové (2011, str. 11) je turista (*tourist*) osoba, která v domácím, resp. v zahraničním cestovním ruchu splňuje kritéria návštěvníka. Účast turistů na cestovním ruchu je spojena minimálně s jedním přenocováním. Z hlediska délky pobytu rozlišuje:

- turista na dovolené (*holiday maker*), který pobývá na daném místě více než určitý počet nocí nebo dní (např. v ČR 2–3 noci, ve Francii 7–8 nocí)
- krátkodobě pobývajícím turistou (*short-term tourist*), který cestuje na dobu nepřekračující určený počet nocí nebo dní, ale zahrnuje pobyt alespoň s jedním přenocováním.

Výletník (*excursionist*) – je osoba, která cestuje do jiné země, než v níž má své obvyklé bydliště a běžné životní prostředí na dobu kratší než 24 hodin, aniž by v navštívené zemi přenocovala, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštívené zemi (Malá, 2002, str. 12).

Beránek (2016, str. 17) uvádí ještě jednu kategorii účastníků cestovního ruchu, kterou je tranzitní návštěvník (návštěvník, který se zastaví v dané lokalitě nebo zemi na své cestě do jiného cíle cesty, přičemž se může jednat jak o jednodenního návštěvníka, tak také o turistu).

3.4.2 Objekt cestovního ruchu

Objektem cestovního ruchu je vše, co se může stát cílem změny místa pobytu např. příroda, kultura, hospodářství nebo společnost (Linderová, 2013, str. 22). Jsou to institucionální podsystemy, jako jsou cílová místa cestovního ruchu, podniky cestovního ruchu a organizace cestovního ruchu (veřejnoprávní a soukromoprávní organizační jednotky) (Vystoupil a Šauer, 2006, str. 19).

Podle Heskové (2011, str. 11) cílové místo představuje středisko cestovního ruchu, region nebo stát jako cestovní cíl.

Z hlediska funkcí rozlišujeme:

- městská střediska cestovního ruchu, ve kterých jsou soustředěné kulturně-historické památky, administrativně-správní orgány, obchody a průmysl;

- lázeňská místa vybudovaná na bázi přírodních léčivých zdrojů (termální a klimatické lázně);
- rekreační střediska s možností koupání a vodních sportů v nížině, turistiky a vodních sportů v podhorských oblastech, turistiky a zimních sportů v horské krajině;
- rekreační obce, ve kterých zanikla původní hospodářská funkce a v současnosti jsou využívány na rekreační účely;
- chatové oblasti, nacházející se obvykle při vodních plochách nebo výletních místech s přírodními a civilizačními atraktivitami (Hesková, 2011, str. 11).

3.4.3 Okolí systému cestovního ruchu

Charakteristika cestovního ruchu jako otevřeného systému zdůrazňuje význam vlivu okolí na jeho strukturu a vývoj. Ekonomické, politické, sociální, technicko-technologické a ekologické prostředí nemá k cestovnímu ruchu výlučný vztah, ale cestovní ruch více nebo méně ovlivňuje.

Ekonomické prostředí je pro rozvoj cestovního ruchu velmi významné. Jde zejména o pozitivní anebo negativní vlivy ekonomického růstu, nezaměstnanosti, inflace, stability měny a úrokové míry.

Politické prostředí, které ovlivňuje rozvoj cestovního ruchu, tvoří zejména mírové podmínky v jednotlivých státech a ve světě jako celku. Mnoho závisí i na společenském zřízení státu, ve kterém se cestovní ruch rozvíjí, protože stát je nositelem politiky cestovního ruchu. Významné je odstraňování bariér v podobě cestovních formalit, např. zrušení vízové povinnosti jednotlivých krajin atd.

Sociální prostředí, které je dáno společenským zřízením, má též podstatný význam pro rozvoj cestovního ruchu. To ovlivňuje např. rozdělování hrubého domácího produktu, pracovní a mimopracovní podmínky, dále i sociální politiku státu.

Technicko-technologickým prostředím označujeme dopravní infrastrukturu a další technickou informačně–technologickou vybavenost umožňující rozvoj cestovního ruchu.

Ekologické prostředí a cestovní ruch. Závislost mezi těmito dvěma pojmy je větší než ve většině jiných hospodářských aktivit. Proto narušení rovnováhy země u prvků jako je půda, voda, ovzduší, flora a fauna může vést k omezení, případně i k likvidaci cestovního ruchu (Hesková, 2011, str. 14).

Navíc Linderová (2013, str. 26) uvádí, že cestovní ruch a jeho rozvoj je ovlivněn legislativním prostředím. Různé předpisy, nařízení, zákony a vyhlášky mohou cestovní ruch eliminovat nebo naopak podporovat.

3.5 Faktory ovlivňující cestovní ruch

Ryglová, Burian a Vajčnerová (2011, str. 34) rozlišuje tři základní skupiny faktorů, které mají vliv na cestovní ruch.

První skupinu tvoří **lokalizační faktory**, jinak podmínky pro cestovní ruch, které jsou dány územím a jsou prakticky neměnné. Patří mezi ně především přírodní podmínky – klima, charakter a modelace terénu (geologie, reliéf, geomorfologie), vodní (hydrologické) poměry, přírodní atraktivita, živočichové a rostliny (fauna a flóra) – a dále společenské atraktivita, tedy ty, jež vznikly a existují díky činnosti lidí (např. památky, zvyky, slavnosti, gastronomie apod.). Vystoupil a Šauer (2006, str. 60) definují, že lokalizační předpoklady rozvoje cestovního ruchu mají ve vztahu k jeho rozvoji druhotný význam. Rozhodující postavení však zaujímají při konkrétní lokalizaci jeho realizace, bez ohledu na to, zda jsou přírodního nebo společenského charakteru. Rozhodují o funkčním využití konkrétní oblasti cestovním ruchem z hlediska přírodních možností a charakteru a kvality společenských podmínek či atraktivit. V souhrnu tvoří „fyzickou“ a objektivní základnu pro uspokojování poptávky.

Druhou skupinou jsou **realizační faktory**, které umožňují danou oblast dosáhnout (doprava) a využít (infrastruktura služeb: ubytovací, stravovací a další zařízení a služby, někdy se též nazývá materiálně–technická základna cestovního ruchu). Bez dostatečné kapacity služeb není možné technicky využít potenciál území. Bez odpovídající nabídky služeb určité kvality nelze ani dobře sestavit turistické produkty, a tím ani oblast nabízet na trhu. Bez dostatečné kvality služeb i při uspokojující kapacitě není možné ekonomický přínos cestovního ruchu dlouhodobě udržet, natožpak zvyšovat. Pro hodnocení úrovně realizačních faktorů se používá řada ukazatelů – počet a skladba návštěvníků v určitém prostoru, počet ubytovacích zařízení, počet lůžek atd. (Ryglová, Burian, a Vajčnerová, 2011, str. 35). Význam realizačních předpokladů spočívá v jejich schopnosti vytvářet spojovací článek a prostorovou konkretizaci vztahů mezi oblastmi, resp. centry zájmu o rekreaci (póly nabídky) a cílovými místy, resp. oblastmi rekreace (nabídka) (Vystoupil a Šauer, 2006, str. 65).

Poslední skupina má název **selektivní** nebo také **stimulační faktory**. Tyto faktory stimulují vznik a rozvoj cestovního ruchu. Zatímco lokalizační faktory jsou tím, co se „musí vidět“, a realizační faktory tím, zda k „tomu“ cestovatel dojde a bude mít kde přespát či najíst se, selektivní faktory určují, zda někdo vůbec přijede, a když přijede, tak kdo to bude a v jakém počtu a zda CR v dané oblasti může vůbec existovat. Mezi tyto faktory patří např. úroveň řízení destinace, úroveň spolupráce mezi jednotlivými subjekty, vnímání důležitosti cestovního ruchu politiky, od něž se odvíjí úroveň veřejné podpory cestovnímu ruchu, příjmová situace potenciálních hostů (objektivní stimulační faktory), ale také psychologické a marketingové faktory, jako je postavení hodnoceného území v konkurenci, jeho obraz u žádoucích cílových skupin, schopnost naplnit jejich přání atp. (subjektivní stimulační faktory). Podle Vystoupila a Šauera (2006, str. 59) se selektivní předpoklady vyznačují především vlivem na objemové parametry účasti obyvatelstva na cestovním ruchu, podmiňují kvantitativní a kvalitativní selekci v radách obyvatelstva. Řadíme do nich demografické, urbanizační, ekonomické a politické faktory.

Dle Kabushkina (2003, str. 20) jsou rozděleny faktory ovlivňující cestovní ruch do dvou skupin:

- vnější (exogenní);
- vnitřní (endogenní).

Vnější faktory ovlivňují cestovní ruch prostřednictvím změn v životě společnosti a mají různý význam pro různé prvky systému cestovního ruchu. Mezi nejdůležitější vnější faktory ovlivňující rozvoj cestovního ruchu patří:

- přírodní geografické;
- kulturně-historické;
- ekonomické;
- sociální;
- demografické;
- politicko-správní;
- technologické;
- ekologické.

Přírodní geografické (moře, hory, lesy, flóra, fauna, klima atd.) a kulturně-historické (památky architektury, historie a kultury) faktory jsou základem turistických zdrojů, podle kterých cestovatel vybere určitou destinaci.

Vliv ekonomických faktorů na cestovní ruch je dán především skutečností, že mezi vývojem cestovního ruchu a ekonomikou existuje těsný vztah. Státy s vyspělými ekonomikami zpravidla vedou na světovém trhu podle počtu turistických cest svých občanů. Mezi hospodářské faktory patří: objem národního důchodu a hmotné prosperity jeho občanů, inflace, úrokové sazby, fluktuace reálných směnných peněžních kurzů.

Mezi sociální faktory rozvoje cestovního ruchu patří především zvýšení délky volného času pro obyvatelstvo (zkrácení pracovní doby, prodloužení dovolené), což ve spojení se zvýšením životní úrovně obyvatelstva znamená příliv nových potenciálních turistů. Mezi sociální faktory rozvoje cestovního ruchu patří také zvýšení úrovně vzdělání, kultury, estetických potřeb obyvatelstva.

Demografické faktory mají neustálý dopad na rozvoj cestovního ruchu. Velikost populace, její rozložení podle jednotlivých zemí a regionů, pohlaví a věková struktura, rodinný stav a rodinné složení. Růst populace ve světě jako celku a v jeho jednotlivých regionech tak přímo ovlivňuje nárůst počtu turistů. Skupina demografických faktorů zahrnuje také urbanizaci (zvýšení podílu městské populace), jejíž míra je přímo úměrná intenzitě turistických cest. Nejvyšší úroveň urbanizace je v zemích Severní Ameriky (77 %) a v Evropě (71 %), které jsou hlavními „dodavateli“ turistů.

Významný vliv na rozvoj cestovního ruchu mají politickosprávní faktory: politická situace ve světě a jednotlivých zemích; politika otevření hranic; zmírnění administrativní kontroly v oblasti cestovního ruchu; sjednocení daňové a měnové politiky.

Technologické faktory spojené s pokrokem v oblasti technologií mají významný dopad na rozvoj cestovního ruchu, otevírají příležitosti pro výrobu nových typů služeb, jejich marketing a zlepšování služeb pro zákazníky.

Faktory ekologické mají nejvíce přímý dopad na cestovní ruch, protože životní prostředí je základem a potenciálem turistických aktivit (Kabushkin, 2003, str. 21).

Vnitřní faktory ovlivňující cestovní ruch jsou klíčové jevy a trendy, které se přímo projevují ve své sféře. Především zahrnují materiální a technické faktory spojené s vývojem

zařízení pro ubytování, dopravu, stravování, služby pro spotřebitele, rekreaci, maloobchod atd.

Zvláštní místo mezi faktory, které ovlivňují rozvoj cestovního ruchu, je sezónnost, která je nejdůležitějším specifickým problémem. Sezónnost je vlastnictvím turistických toků, které se na krátkou dobu soustředí na určitých místech. Z ekonomického hlediska představuje opakující se fluktuace poptávky se střídajícími se špičkami a recesemi. V zemích severní polokoule s mírným klimatem jsou hlavními ("vysokými") obdobími léto (červenec–srpen) a zima (leden–březen). Kromě toho se odliší off–sezóna (duben–červen, září) a "mrtvá sezóna" (říjen–prosinec), kdy turistické toky umírají a poptávka je snížena na minimum (Kabushkin, 2003, str. 21).

Palatková (2011, str. 28) uvádí další rozdělení faktorů, ovlivňující cestovní ruch:

- ekonomické faktory: fond volného času, výše disponibilního příjmu, rozložení bohatství ve společnosti, cenová úroveň destinace a zdrojového trhu, úroveň ekonomiky, struktura platební bilance, režim a úroveň devizového kurzu a další;
- demografické faktory: počet a věkové složení obyvatelstva, velikost rodiny, hustota osídlení, urbanizace, zdravotní stav obyvatelstva a další;
- faktory fyzického prostředí (ekologické faktory): charakter přírodního a životního prostředí, atraktivita – primární nabídka turismu, klima a další;
- faktory na straně nabídky: struktura nabídky, kvalifikace pracovníků, infrastruktura dopravní, ubytovací atd.;
- faktory administrativní: pasové, vízové a celní formalities atd.;
- technologické, sociokulturní a další faktory.

3.6 Podnikatelské subjekty cestovního ruchu

Podnik je produktivní sociální systém. Podnik cestovního ruchu netvoří pouze hospodářsko-technickou jednotku, ale taky sociální společenství, ve kterém pracovníci produkují značnou část svých výkonů a odměnou za ně kryjí své životní potřeby. Z hlediska charakteru a míry závislosti svých výkonů na cestovním ruchu jsou podniky cestovního ruchu obvykle členěny na vlastní podniky CR (hotelové podniky, podniky vyrábějící turistické zboží, lázeňské podniky atd.) a ostatní podniky s vazbou na cestovní ruch. Ostatní podniky jsou rozděleny do dvou skupin: podniky zprostředkovatelských služeb (cestovní

kanceláři a agentury) a smíšené podniky (hotely a cestovní kanceláře, hotelové podniky a dopravní podniky, a další kombinace) (Jakubíková, 2012, str. 23).

Cestovní kancelář

Cestovní kancelář je podnikatel, který je na základě koncese oprávněn organizovat, nabízet a prodávat zájezdy. Cestovní kancelář je také osoba, která má v době podpisu cestovní smlouvy sídlo nebo místo podnikání v jiném členském státě Evropské unie nebo v jiném státě tvořícím Evropský hospodářský prostor, než je Česká republika (dále jen „cestovní kancelář usazená na území jiného státu“). Cestovní kancelář usazená na území jiného státu musí podnikat na základě oprávnění tohoto státu k provozování cestovní kanceláře a musí mít sjednané pojištění záruky pro případ úpadku cestovní kanceláře (Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu).

Cestovní kancelář funguje na principu obchodního mezičlánku – prostředníka. Je velkoobchodem, to znamená že od producenta primárního produktu (dopravce, ubytovacího zařízení a dalších poskytovatelů produktu) produkt nakupuje a dále v různé formě prodává buď přímo konečným zákazníkům, nebo cestovním agenturám, firmám apod. (Jakubíková, 2012, str. 24).

Cestovní agentura

Cestovní agentura je podnikatel, který je oprávněn na základě příslušného oboru volné živnosti nabízet a prodávat jednotlivé služby cestovního ruchu a ty kombinace, které nesplňují definici zájezdu. V případě zájezdu může prodej pouze zprostředkovat pro cestovní kancelář, která má platné oprávnění k podnikání. V mezinárodním měřítku není pro cestovní agenturu jednoznačně přesné označení (travel agency nebo travel agent může znamenat jak cestovní kancelář, tak cestovní agenturu), vzhledem k odlišné legislativní úpravě totiž toto rozlišení není v řadě zemí EU nutné (Palatková, Mráčková, a Kiittner, 2013, str. 13).

Jakubíková (2012, str. 26) uvádí, že cestovní agentury rovněž fungují na principu obchodního mezičlánku, dealera cestovních kanceláří. Cestovní agentury spojují producenta služeb (cestovní kancelář, aerolinie aj.) se zákazníky.

3.7 Zájezdová činnost

Chápání pojmu zájezd se během doby utvářelo od původního označení pro jakoukoliv organizovanou cestu po definici užívanou nyní v evropském prostoru (Palatková, Mráčková, a Kiittner, 2013, str. 13).

Zájezd

Dle zákona č. 159/1999 Sb., o podnikání v oblasti cestovního ruchu, zájezdem se rozumí předem sestavená kombinace alespoň dvou z následujících služeb, je-li prodávána nebo nabízena k prodeji za souhrnnou cenu a je-li služba poskytována po dobu přesahující 24 hodin, nebo když zahrnuje ubytování přes noc. Kombinace služeb musí být předem sestavená a vztahuje se na:

- a) dopravu;
- b) ubytování;
- c) jiné služby cestovního ruchu, jež nejsou doplňkem dopravy nebo ubytování a tvoří významnou část zájezdu nebo jejichž cena tvoří alespoň 20 % souhrnné ceny zájezdu (Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu).

Zájezd je klasickým příkladem balíčku v cestovním ruchu, který obvykle zahrnuje služby dopravy, ubytování, stravování, ale může také obsahovat další služby, např. sportovní, kulturní, animační, wellness a fitness programy apod. Klient cestovní kanceláře nebo cestovní agentury si může zakoupit již hotový balíček, který je uveden v katalogu, nebo se může spolu s pracovníkem cestovní kanceláře podílet na jeho sestavení podle svých potřeb a přání (Jakubíková, 2012, str. 283).

Destinace

Destinace turismu dle Palatkové (2011, str. 11) jsou definovány jako regionální, mezinárodně (globálně) konkurenceschopné, strategické řízené jednotky nabídky na mezinárodním trhu. Destinace nabízejí klientovi odpovídající produkt a uspokojují jeho očekávání.

Dle Heskové (2011, str. 152) je destinace geografický prostor, který host volí jako cíl účasti na cestovním ruchu. Destinace zahrnuje komplex služeb pro potřeby cestovního ruchu. Obecně je chápána jako směřování, cíl cesty, místo navštívené účastníkem cestovního ruchu.

Zhukova (2004, str. 15) definuje destinace jako oblast, nabízející určitý soubor služeb, které splňují potřeby turistů a uspokojují jeho poptávku po dopravě, přenocování, jídlu, zábavě atd.

Vízum

Vízum je potvrzení o průchodu vydané zástupcem vlády. Potvrzení umožňuje osobě cestovat do země, pro kterou je vydávána. Rozlisujeme několik typu víz:

- Visa Entry – je vízum, vydané osobám, které chtějí navštívit zemi za účelem podnikání, zaměstnání, trvalého pobytu apod.;
- Travel visa – je vízum, vydané osobám, které chtějí navštívit zemi jako turisté;
- Visa Transit – je vízum, které vydáno na dobu potřebnou k tranzitní jízdě přes území země v souladu s jízdenkami a právem na zastávku na přestupu nejvýše tři dny (Anand, 1997, str. 333).

3.8 Služby cestovního ruchu

Cestovní ruch bývá někdy vymezován jako obchod s naplňováním snů a představ cestovatelů prostřednictvím služeb, jež však vzhledem k nehmotné povaze nelze vyzkoušet dopředu ani vrátit jako zboží. Nehmotný charakter služby přináší možnost zhodnocení její kvality až po jejím zkonsumování (Rašovská a Ryglová, 2017, str. 17).

Dle Horner a Swarbrooke (2003, str. 39) základní rozdíly mezi marketingem zboží a služeb jsou ve skutečnosti, že zboží se vyrábí, kdežto služby se provádějí. Teoretici se pokusili vyjasnit definice prohlášením, že služby mají vlastnosti, které je odlišují od výrobků. Nejčastěji udávané vlastnosti jsou následující:

- Nehmotnost – služby jsou nehmotné, takže před jejich nákupem je nelze vnímat žádnými smysly.
- Neoddělitelnost – pro služby je charakteristické překrývání produkce a provádění se spotřebou. Organizace služeb tedy mají výhodu osobního kontaktu s konečným zákazníkem.
- Různorodost – je nesnadné provést službu úplně stejně při každé příležitosti její spotřeby.
- Dočasnost (netrvanlivost) – služby jsou pomíjivé v čase, to znamená, pokud nejsou prodány, konkrétní obchodní případ nelze znovu obnovit.

- Neexistence vlastnictví – když si zákazník koupí službu, získá pouze přístup k nějaké činnosti nebo zařízení, ale na konci celé transakce nic nového nevlastní.

3.8.1 Ubytovací služby

Jakubíková (2012, str. 27) uvádí, že funkcí ubytovacích služeb je umožnit ubytování mimo místo obvyklého pobytu účastníka cestovního ruchu včetně uspokojení jeho dalších potřeb, které s přenocováním nebo přechodným pobytem souvisejí.

Petrů (1999, str. 64) zmiňuje, že ubytovací služby jsou poskytovány různými typy ubytovacích zařízení, které můžeme členit z různých hledisek. Členění podle doporučené metodiky Světové organizace cestovního ruchu je následující: ubytování v hromadných ubytovacích zařízeních, ubytování v soukromí.

Hromadná ubytovací zařízení jsou:

a) hotely a obdobná zařízení:

- hotely – zahrnují hotely, hotely garní, apartment hotely, motely, hotely, horské hotely, hotely na pobřeží a obdobná zařízení zabezpečující hotelové služby;
- obdobná zařízení – zahrnují např. penziony poskytující omezené hotelové služby;

b) specializovaná zařízení:

- léčebná zařízení – zahrnují zařízení zabezpečující léčebné kúry a léčebnou péči, jako např. lázně, sanatoria, horská sanatoria, termální lázně apod.;
- pracovní a prázdninové kempy – zabezpečují ubytování rámci prázdninových aktivit, např. archeologické, ekologické, zemědělské pracovní tábory atd.;
- veřejné dopravní prostředky – zahrnují zařízení pro přenocování ve veřejných dopravních prostředcích, zejména ve vlacích a na lodích;
- konferenční centra – zahrnují ubytování v zařízeních specializovaných na pořádání kongresů, konferencí, náboženských akcí apod.

c) jiná hromadná ubytovací zařízení:

- prázdninová ubytovací zařízení – zahrnují např. chatovou osadu. Uvedená zařízení jsou pod jednotným odborným vedením, zabezpečují omezené hotelové služby;
- místa pro turistické kempování – jsou (oplocená) ubytovací zařízení umožňující pronájem místa pro karavany a ubytovací automobily;

- jiná hromadná zařízení – zahrnují hostely, turistické ubytovny, prázdninové ubytování v dělnických ubytovnách, studentských koležích, školních ubytovnách. Jedná se o sociální typ ubytování.

Formy ubytování v soukromí jsou následující:

- vlastní příbytek – zahrnuje rekreační chaty, chalupy, domy užívané členy domácnosti;
- pronajímané pokoje v rodinných domech – liší se od penzionů tím, že turisté tráví pobyt s rodinou, která v domě bydlí, a platí pronájem;
- bydlení pronajaté od soukromníků nebo jejich prostřednictvím – zahrnuje apartmá, vily, domky, chaty, a je dočasně pronajaté s celým vybavením pro turistické ubytování;
- ubytování zajišťované příbuznými či přáteli – zahrnuje bezplatné užívání všech částí jejich ubytovacího zařízení;
- jiné typy individuálního ubytování – zahrnují okrajové druhy ubytování.

Z hlediska doby provozu členíme ubytovací zařízení na:

- zařízení s celoročním provozem;
- sezonní zařízení poskytující služby maximálně 9 měsíců v roce (Petrů, 1999, str. 66).

Ubytovací zařízení se člení podle druhu do kategorií a podle vybavenosti, kvality a rozsahu služeb do tříd označených jednou až pěti hvězdičkami. Kategorie určuje druh ubytovacího zařízení (hotel, hotel garni, penzion, motel). Třída (*****) stanoví minimální požadavky na vybavení, úroveň a rozsah služeb spojených s ubytováním.

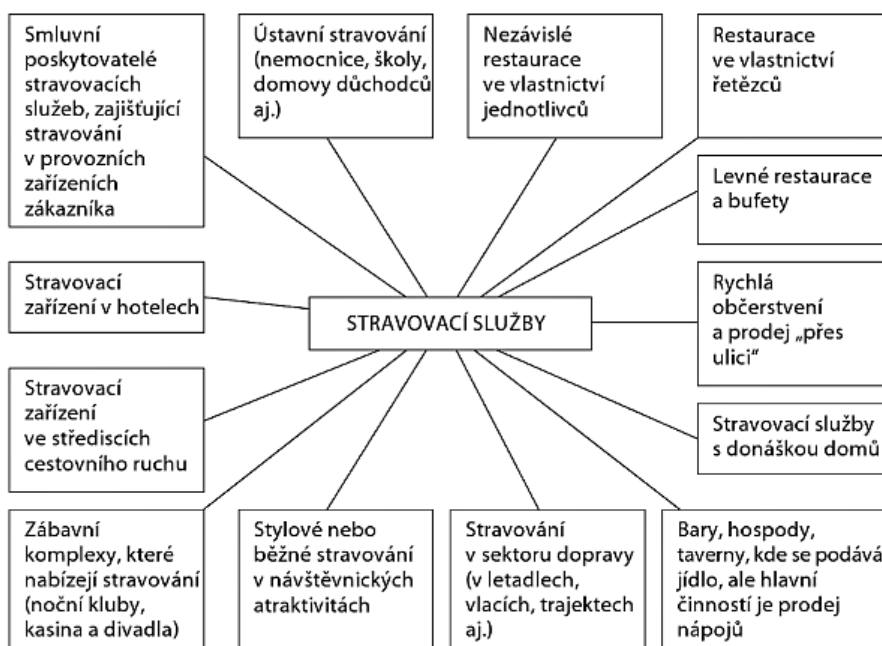
Hotely a další ubytovací zařízení nabízí svým hostům různé možnosti stravování, např. B & B ubytování se snídaní; H/B polopenzi (snídaně + 1 hlavní jídlo); F/B plnou penzi (snídaně + 2 hlavní jídla); all inclusive (neomezený rozsah stravovacích služeb a konzumace nápojů, často nejen přímo v objektu hotelu, ale také na hotelové pláži, v hotelovém bufetu na sjezdovce apod.); ultra all inclusive (bohaté stravování, nápoje, možnost využít další hotelové služby, např. bazén, saunu, wellness, tenis, golf aj., a to všechno zdarma). Vedle přechodného ubytování a stravování poskytují hostům i řadu dalších, placených i neplacených doplňkových služeb (parkování, praní, žehlení, spa & wellness, různé

produktové balíčky, obstarávání vstupenek na sportovní a kulturní akce aj.) (Jakubíková, 2012, str. 27).

3.8.2 Stravovací služby

Stravovací služby patří mezi velmi staré obory lidské činnosti. Jejich rozvoj probíhal souběžně s rozvojem ubytovacích služeb, zejména služeb hotelových. Provozovny stravovacích služeb jsou také nazývány gastronomická zařízení. Lidé je navštěvují z nejrůznějších pohnutek a potřeb. Někteří hosté mají zájem uspokojit pouze potřebu jídla a pítí, jiní hledají rozptýlení, další komunikační prostředí. Hosté patří do různých sociálních skupin a mají různé způsoby chování i rozdílné finanční možnosti (Ryglová, Burian, Vajčnerová, 2011, str. 56).

Obrázek 1 Různé typy stravovacích služeb

Zdroj: Horner a Swarbrook, 2003

Pro účastníky mezinárodního cestovního ruchu však znamená stravování nejen nasycení, ale i možnost poznat specifické prvky kultury daného národa či navštíveného regionu. Poznání takovýchto specifických zvyklostí či gastronomických produktů může být i samo motivem účasti na cestovním ruchu (např. oblasti pěstování vinné révy, výroby sýrů, destilátu či piva atd.) (Malá, 2002, str. 39).

Stravovací služby plní tyto funkce:

- funkce stravovací: spočívá v zajištění výživy podáváním hlavních jídel v průběhu dne;
- funkce doplňková: představuje možnost občerstvení mezi hlavními jídly a nabídku nápojů;
- funkce společensko-zábavní: tvoří podmínky pro uspokojení potřeby společenské komunikace, setkávání, zábavy, her, rozptýlení v zařízeních restauračního stravování (Malá, 2002, str. 40).

Petrů (1999, str. 72) uvádí základní rozdělení restauračního stravování na restaurace a bary. Pro restaurace je dominantní prodej pokrmů a nápojů, jedná se o následující druhy zařízení: restaurace, samoobslužné restaurace (jidelny), rychlé občerstvení (bistra), stánky prodávající občerstvení, železniční jídelní vozy a jiná zařízení pro přepravu cestujících. Pro bary je typický prodej nápojů s možností různých forem společenské zábavy a lehké občerstvení, jedná se hlavně o bary, noční kluby, pivnice, vinárny, kavárny.

3.8.3 Doprava

Doprava zajišťuje styk mezi výchozím místem účastníka a navštěvovanou oblastí a rozhoduje o využívání regionu (turistického cíle, destinace) cestovním ruchem. Jednoduchost, bezpečnost, rychlost a pohodlnost dopravy (za přiměřenou cenu) je jedna ze základních klíčových otázek při rozhodování cestovatele. Čím větší je vzdálenost mezi zdrojovou zemí a destinací (turistickým cílem), tím je tato otázka důležitější; čím je doprava kratší, jednodušší a pohodlnější, tím lépe. Je třeba si uvědomit, že pro většinu cestovatelů je doprava nutné zlo. Proto by měly být nepříjemnosti spojené s cestováním co nejmenší. K tomu mohou významně přispět organizátoři dovolených, kteří nabídnou takové přepravní služby (přivítání a převoz z letiště či nádraží, přistavení vozidla, kola apod.), jež cestovateli jeho situaci zpříjemní a zjednoduší (Ryglová, Burian, a Vajčnerová, 2011, str. 36).

Dopravní služby zahrnují služby letecké dopravy (pravidelné, nepravidelné charterové, vnitrostátní, mezinárodní), železniční dopravy, silniční dopravy, námořní a vnitrozemské vodní dopravy, vertikální dopravy (lanovky a vleky), dopravy v terénu (chůze, koně, osli, velbloudi aj.), v poslední době i kosmické dopravy a služby podpůrné. Různé druhy dopravy představují rozdílnou zátěž životního prostředí a ovlivňují samotnou kvalitu života (Jakubíková, 2012, str. 31).

3.8.4 Průvodcovské služby

Tyto služby mají v oblasti turismu svoji nezastupitelnou roli. Průvodci jsou nejen osobami provozujícími samotnou činnost průvodců jako samostatné podnikatelské subjekty, ale mají též významnou úlohu v oblasti reprezentace svého města, regionu nebo země. Setkání a čas strávený s průvodcem ovlivňuje rozhodující měrou dojem návštěvníka z daného regionu. Průvodce je dále zprostředkovatelem kultury a historie místa a je často pro návštěvníka jediným místním zdrojem informací o dané zemi a regionu, o jejích tradicích, praktických informacích a dalších zajímavostech (Seifertová a kolektiv, 2013, str. 27).

4 Charakteristika zvolené destinace

V této kapitole prováděna charakteristika České republiky, a to podle základních faktorů ovlivňujících cestovní ruch v destinaci. Pro další zpracování vlastní práce a návrhu zájezdu je třeba vědět, jaké „zdroje cestovního ruchu“ vlastní tato země. Dle charakteristiky si lze představit odhadovanou poptávku po destinaci.

Lokalizační faktory

Česko má velmi výhodnou polohu mezi ostatními zeměmi Evropy, protože se nachází v srdci Evropy a hraničí s Německem, Polskem, Rakouskem a Slovenskem. Území republiky je téměř 79 000 metrů čtverečních a spojuje historické území Čech, Moravy a Slezska. Hlavním městem je Praha, které zatím největší a nejnavštěvovanější město v zemi. Mezi největšími městy ČR jsou Brno, Plzeň, České Budějovice, Olomouc, Hradec Králové a Ostrava, většina ostatních měst je malá (Samojlenko, 2006, str. 85).

Klimatické podmínky v České republice jsou velmi příznivé. Zima je obvykle mírná, s teplotami od -2 do -4 ° C na pláních a od -8 do -10 ° C v horách. V mrazivých dnech může teplota dosáhnout -15 stupňů, ale to se stane ne více než jednou za deset let. Průměrná zimní teplota je asi 0 stupňů. Léto je obvykle mírně horké. Průměrné denní teploty v nejteplejším letním měsíci, červenec, se pohybují kolem $23-26$ ° C na pláních a 4 až 8 ° C v horách.

V krajině ČR především dominují kopce a středně vysoké hory – český masiv, ohraničený Šumavskými hřbety, českým lesem, Krkonoše a Českomoravskou vysočinou. Největší řekou je Vltava, která je dlouhá 440 km. Česká republika se nachází na Českomoravské vrchovině, která je povodí mezi Labem a Dunajem. Labe, známé také jako Laba, protéká územím České republiky, dalšími velkými řekami jsou Moravou, Odrou, Oder, Ohře, Arrow a Berunka (Samojlenko, 2006, str. 85).

Mezi kraje s největším podílem potenciálních rekreačních ploch patří Liberecký a Karlovarský kraj, a s odstupem i Zlínský, Plzeňský a Moravskoslezský kraj. Naopak nižší zastoupení potenciálních rekreačních ploch nalezneme v kraji Středočeském a Jihomoravském. Na území ČR jsou dosud vyhlášeny čtyři národní parky, které nachází v šesti krajích – Jihočeský (28,6 %), Jihomoravský (5,3 %), Královéhradecký (20,7 %), Liberecký (9,8 %), Plzeňský (29,0 %), Ústecký (6,6 %). Celkově tvoří pouze 1,51 % rozlohy ČR (Vystoupil a Šauer, 2011, str. 30).

V důsledku toho, že v českých zemích byla dlouhá tradice královských a šlechtických rodů, dnes Česká republika vlastní přibližně 2 000 architektonických objektů typu hrad, zámek, zřícenina, letohrádek či tvrz. Dnes tyto architektonické objekty mají svoji historickou a kulturní hodnotu a jsou součástí národního dědictví. V roce 2002 bylo registrováno 40 městských památkových rezervací, 209 městských památkových zón, 61 vesnických památkových rezervací, 164 vesnických památkových zón, 10 archeologických památkových rezervací. Památky a muzea jsou sice relativně rovnoměrně rozprostřeny na celém území státu, avšak z hlediska jejich faktického využití existují mezi jednotlivými regiony poměrně výrazné rozdíly, neboť Praha přitahuje neúměrné množství turistů (asi 50 % z celkového počtu oficiálně uváděných příjezdů do České republiky) (Kesner, 2005, str. 19).

Další nespornou výhodou ČR je, že má zapsáno 12 kulturních památek do seznamu světového dědictví UNESCO je. Největší koncentrace památek UNESCO je v kraji Vysočina, kde tyto památky vytvářejí pomyslný trojúhelník, jehož vrcholy jsou Žďár nad Sázavou – kostel sv. Jiří z Nepomuku na Zelené hoře, Telč – historické jádro města, a Třebíč – židovská čtvrť. Po dvou památkách UNESCO má kraj Jihočeský a kraj Jihomoravský. V Jihočeském kraji se jedná o historické jádro města Český Krumlov s hradem a zámek, a druhou je náves vesnice Holašovice. Na území Jihomoravského kraje se rozprostírá na více než 180 km² kulturní krajina, tj. přírodní krajina přeměněná člověkem, známá jako Lednicko – valtický areál, která je tvořena nejen přírodními atraktivitami, ale také romantickými budovami v podobě minaretu, zámků apod. Jednou z prvních památek zapsaných do seznamu světového dědictví UNESCO je historické jádro hlavního města Prahy, které se může pochlubit plejádou pamětihodností různého druhu (Pražský hrad, Staroměstské náměstí – radnice, chrám sv. Víta atd.) a různých architektonických stylů. Dalším historickým centrem, jež je pod ochranou UNESCO, je Kutná Hora, a to včetně skvostného gotického chrámu sv. Barbory a katedrály Matky Boží v Sedlci. Mezi památky UNESCO patří také dva zámky, a to renesanční zámek v Litomyšli s dochovaným interiérem a grafitovou fasádou, a barokní zámek v Kroměříži s Květnou zahradou. Poslední památkou na seznamu UNESCO, dosud nezmíněnou, je monumentální barokní morový sloup Nejsvatější Trojice, který dominuje Hornímu náměstí v Olomouci (Vystoupil a Šauer, 2011).

Podle popsaných lokalizačních faktorů lze říci, že je Česko především zemí s bohatou kulturou a národním dědictvím, proto nejvíce turistických cest bude mít převážně kulturně poznávací charakter. Na druhou stranu, Česká republika má díky poloze a počasí,

různorodou přírodu, která může být významnou příčinou pro návštěvu země za účelem rekreace, sportu atd.

Realizační faktory

Česko je zemí s velmi rozsáhlou dopravní infrastrukturou, díky které je velmi snadné cestovat jak uvnitř země, tak i do zahraničí.

Leteckou dopravu celkem poskytuje 7 letišť. Letiště Brno – Tuřany bylo uvedeno do provozu v roce 1954 a na začátku bylo použito jen pro vojenské přepravy, ale v roce 1992 byl zahájen provoz veřejné mezinárodní dopravy. Teď poskytuje pravidelně lety do Londýna a Mnichova, sezonní lety do jižních zemí (Turecko, Řecko atd.) a charterové lety do vybraných destinací (Letiště Brno). Mezinárodní letiště v Karlových Varech poskytuje pravidelné lety do Moskvy, a to buď do Moskva – Šeremet'jevo nebo Moskva – Vnukovo. Letiště Pardubice nabízí lety do Bulharska, Černé hory, Ruska, Řecka, Španělska, Turecka a Velké Británie. Z Ostravy jsou pravidelné lety do Prahy, Londýna a Milána, a spolu s cestovními kanceláři nabízí lety do Řecka, Egypta, Španělska a dalších námořních zemí (Letiště Ostrava, a. s.). Praha – Letiště Václava Havla je největší letiště na území ČR, které poskytuje dopravu až do 122 destinací v Evropě a Asii. Za rok 2017 letiště odbavilo rekordních 15,4 milionů cestujících (O letišti | Letiště Václava Havla Praha, Ruzyně). Ostatní letiště (Benešov a Tachov) poskytují jen vyhlídkové lety a letecké kurzy.

Délka silniční dopravní sítě dosáhla v roce 2015 necelých 56 000 km. Hustota silniční sítě ČR patří k předním zemím Evropy. Mezinárodní trasy českých silnic míří do Polska, Rakouska, Německa a Slovenska (České dálnice | Mapy dálniční sítě).

Železniční doprava České republiky je jedna z nejhustších železničních sítí v Evropě, která spojují jak vnitrostátní místa, tak i zahraniční. Provozovatelem většiny vlaků jsou České dráhy. Mezi podnikatelské subjekty provozují osobní vlaky Regiojet, Leo Express a ČD Pendolino (Železnice ČR–SŽDC). V Česku nechybí ani vodní doprava, která tvoří přibližně 400 km.

V ČR je nabízena velká škála ubytovacích služeb. Pro návštěvníka nebude velký problém zjistit ubytování podle svých představ. Podle Českého statistického úřadu z roku 2017 se na území ČR nachází 9 007 ubytovacích zařízení. Z této částky je pouze 61 pětihvězdičkových hotelů, zatímco hotelů, které mají 4 hvězdy, je už 653. Ostatních hotelů je 1 826. Největší počet je penzionů – jedná se o cca 3 427. Ubytování také nabízejí kempy

(515), ubytovny (973) a ostatní neuvedené ubytovací zařízení (1 552). Pro návštěvníky je poskytnuto 205 324 pokojů, ve kterých je celkem rozmístěno 526 788 lůžek (Český statistický úřad).

Selektivní faktory

Lze říci, že Česká republika je zemí se stabilní politikou, vyspělou ekonomikou a s dobrou kvalitou života. Dle českého statistického úřadu má ČR 10 625 449 obyvatel, průměrná hrubá mzda činí 31 851 Kč a HDP je na úrovni 2,3 %. Podle ekonomických údajů celkový objem výdajů za cestovní ruch v roce 2016 dosáhl 272 miliard korun. Z toho činil příjezdový CR zahraničními návštěvníky 157 miliard korun, což je necelých 58 %. V roce 2016 navštívilo ČR 32,5 miliónu zahraničních návštěvníků, občané realizovali více než 85 miliónů cest v tuzemsku a 11 miliónů cest do zahraničí. Pro příjezdový cestovní ruch je charakteristická převaha jednodenních návštěvníků. Země, ze kterých přijela většina návštěvníků, jsou Německo, Slovensko, Polsko, USA a Rusko (Český statistický úřad).

Administrativním prvkem cestovního ruchu v ČR je CzechTourism. Účelem této státní příspěvkové organizace je zajišťovat propagaci ČR a soustavně vyvíjet činnost k vytváření image České republiky jako destinace cestovního ruchu jak v zahraničí, tak v samotné České republice, a svou činností přispívat k rozvoji odvětví a poskytovat odbornou podporu ministerstvu v této oblasti (CzechTourism). V roce 2010 organizace CzechTourism zveřejnila rozdělení České republiky na 17 turistických regionů, které mohou dále dělit na 40 turistických oblastí. Například Jihomoravský kraj spolu s částí kraje Zlínského tvoří turistický region Jižní Morava. Pro účely cestovního ruchu je region rozčleněn do 5 přirozených turistických oblastí majících různý turistický potenciál: Brno a okolí, Moravský kras a okolí, Pálava a Lednicko – valtický areál, Znojemsko a Podyjí, Slovácko. Systém turistických regionů a oblastí má omezenou finanční i marketingovou podporu, kromě aktivit organizovaných organizací CzechTourism (Ryglová, Burian, a Vajčnerová, 2011, str. 42).

5 Vlastní práce

Vlastní práce zaměřena především na rozpoznávání méně turisticky atraktivních krajů České republiky. K dosažení daného cíle bylo využito několik metod. Metoda komparace byla použita při zhodnocení zájezdu do České republiky nabízených cestovními kancelářemi na území Ruské federace. Prostřednictvím sekundární analýzy dat byly zpracovány a interpretovány údaje o návštěvnosti občanů RF jednotlivých krajů ČR za posledních pět let. Bylo provedeno dotazníkové šetření, které umožnilo identifikovat cílovou skupinu a preference potenciálních účastníků dané skupiny. Při sumarizaci všech výsledků byl vytvořen návrh vlastního zájezdu, při kterém turisté z Ruské federace mají možnost navštívit čtyři méně atraktivní destinace v Čechách. Tento návrh obsahuje harmonogram a kalkulace souvisejících nákladů.

5.1 Aktuální přehled nabídky cestovních kanceláří

Nabídka zájezdů do České republiky je na ruském trhu docela rozsáhlá. Existuje velké množství středních a velkých cestovních kanceláří, které poskytují své služby ve zvolené destinaci. Vzhledem k malé informovanosti o území ČR existují pouze zájezdy do Prahy a lázeňských měst, jako jsou například Karlovy Vary či Mariánské lázně.

V této kapitole budou popsány a srovnávány různé cestovní kanceláře a agentury, které nabízí poznávací zájezdy do České republiky, především do menších měst, a nejméně navštěvovaných destinací.

Kritéria pro výběr cestovních kanceláří:

- nabídka velkého množství turistických destinací (poskytnutí zájezdu do ČR);
- vlastní hostitelské společnosti;
- minimální procento nespokojených zákazníků.

Na základě třech hlavních kritérií byly vybrány následující cestovní kanceláře.

Amigo – s

Cestovní agentura "Amigo – S" nabízí zájezdy nejen do Prahy a populárních lázeňských měst, ale i do jiných méně známých destinací, jako např. Plzeň, Pec pod Sněžkou, Špindlerův Mlýn, Teplice a Poděbrady. Na výběr nabízí dva typy dopravy: leteckou a železniční. Typy zájezdu jsou poznávací, lázeňský a sportovní (lyžování). Agentura zajišťuje hotel, jízdenky nebo letenky, a turistické vízum. Cenové rozmezí pro dvě osoby za 7 nocí (i

včetně snídaní) je od 69 000 Rub do 85 000 Rub, což je v české měně od 23 000 Kč do 28 000 Kč. Cena závisí na zvolené úrovni ubytování, způsobu dopravy a městě pobytu.

Zatím je nabídka zájezdu pestrá, ale při hledání určitého specifického termínu počet vhodných variant relativně klesá (Amigo-s).

Aurel byuro puteshestvij

Tato kancelář nabízí poznávací zájezdy s návštěvou hradů a dalších historických míst. Specializuje se na poskytování zájezdů do Prahy, Brna, Ostravy, Plzně a Olomouce. Doprava je zajištěna pouze letecky – z Moskvy do Prahy. Ubytování pro dvě osoby za 7 nocí (včetně snídaně) vychází v rozmezí od 75 000 Rub do 95 000 Rub, v české měně od 25 000 Kč do 32 000 Kč. Cestovní kancelář poskytuje průvodce městem, avšak tato služba není v ceně zahrnuta.

„Aurel byuro puteshestvij“ nabízí zajímavá a méně turistická města – Ostravu a Olomouc, což je výhodou. Na druhé straně počet destinací je velmi omezen, zvolit lze jen leteckou dopravu (Aurel Travel).

Biblio globus

Cestovní agentura nabízí velkou nabídku poznávacích, lázeňských a lyžařských zájezdů do České republiky. Mezi méně obvyklé destinace patří Teplice, Poděbrady, Harrachov, Špindlerův Mlýn. Zákazníci mohou vybrat ze 4 typů dopravy: letecká, autobusem, železniční a vlastní. Za 7 nocí pro dvě osoby (se snídaní a letenkami) se cena může lišit, ale pohybuje se v rozmezí od 39 000 Rub (13 000 Kč) do 81 000 Rub (27 000 Kč).

Výhodou této agentury je relativně nízká cena, rozsáhlá nabídka zájezdů, a poskytování 4 typů dopravy (Biblio Globus).

PAC group

Tato kancelář poskytuje lázeňské, poznávací a vzdělávací pobyty. K dispozici mají zájezdy do Mariánských Lázní, Karlových Varů, Františkových Lázní, Teplic, Poděbrad, Českého Krumlova, Brna, Olomouce a Kutné Hory. Zájezd může trvat od 4 do 15 dnů. Kancelář poskytuje leteckou dopravu z Moskvy do Prahy a zpět, lety jsou přímé a jsou k dispozici každý den. Cena pro dvě osoby za 7 nocí (se snídaní a letenkami) je od 42 000 Rub (14 000 Kč) do 105 000 Rub (35 000 Kč). Výhodami jsou možnost zvolení různých typů stravování, jako například polopenze a plná penze.

Výhody kanceláří: rozsáhlé cenové rozmezí, různé typy stravování, pobyty v zajímavých městech. Díky velkému výběru možností, bude pro zákazníka jednodušší najít vhodný zájezd. Nevýhody to však také přináší – pouze jeden druh dopravy (PAC GROUP).

TurTransVoyazh

Tato agentura poskytuje autobusové zájezdy do Prahy, Českého Krumlova, Brna, Kutné Hory, Telče, Zlína, Českých Budějovic atd. Délka trvání pobytu je nejméně týden. Průvodce městem je již zahrnut v ceně. Cenové rozmezí pro dvě osoby za 7 nocí (včetně snídaní a letenek) je od 47 000 Rub do 75 000 Rub, což je v české měně od 15 500 Kč do 25 500 Kč.

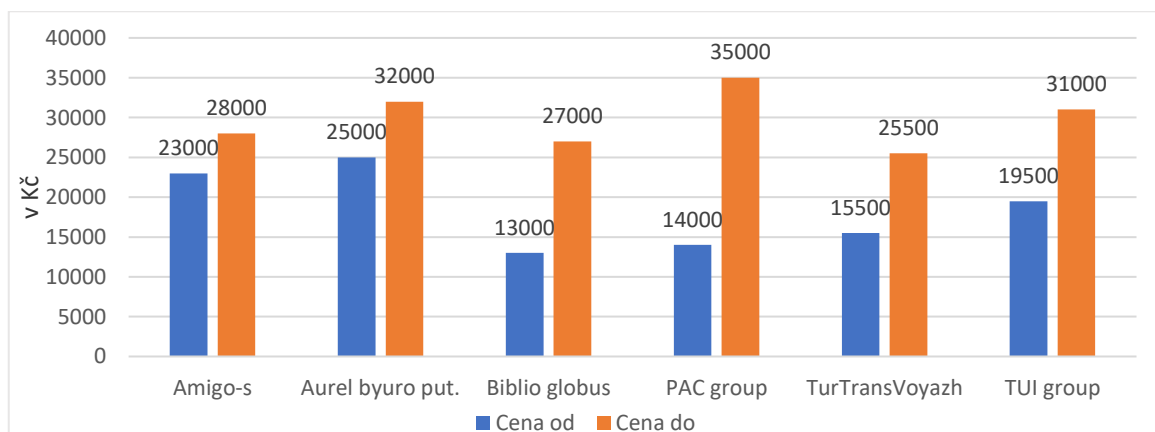
Cestovní kancelář poskytuje zákazníkovi možnost navštívit několik měst při jednom zájezdu. Další výhodou je cena na zájezd, která je dost malá a obsahuje ubytování, dopravu, průvodce a stravování (Autobusové zájezdy do Evropy z TurTransVoyazh).

TUI group

Cestovní agentura „TUI group“ poskytuje především lyžařské zájezdy do ČR. Díky této agentuře může zákazník navštívit Špindlerův Mlýn, Krkonoše, Harrachov, Frýdek–Místek atd. Doprava je zajištěna pouze letecky z Moskvy do Prahy a zpět. Pobyt může trvat od 5 do 15 dnů, stravování je poskytnuto formou snídaně a večeře. Cena pro dvě osoby za 7 nocí (včetně polopenze a letenek) je stanovena v rozmezí od 59 000 Rub (19 500 Kč) do 93 000 Rub (31 000 Kč).

Společnost TUI group má největší nabídku zájezdů do libovolných českých hor, avšak není výhodou, že vůbec nenabízí poznávací nebo lázeňské zájezdy. Cena je vyšší než u jiných cestovních agentur (TUI Tours).

Tabulka 3 – Cenové rozmezí jednotlivých cestovních společností

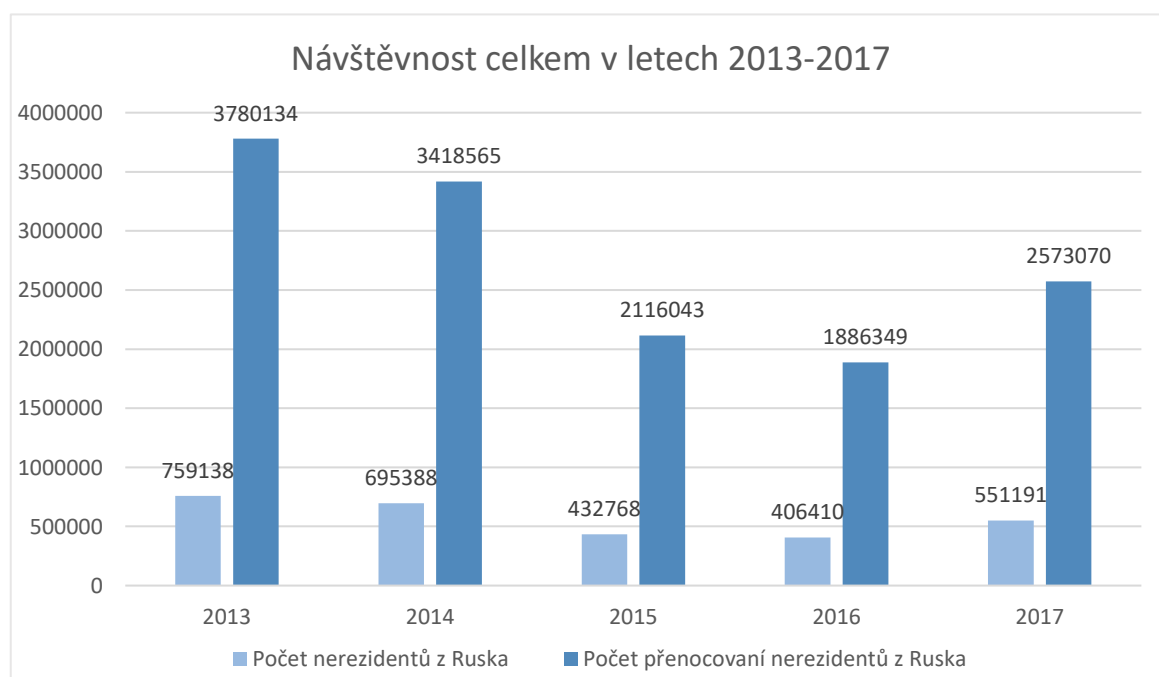
Zdroj: vlastní zpracování, 2018

Z výše uvedeného přehledu jednotlivých cestovních kanceláří/agentur vyplývá, že průměrná cena zájezdu pro dvě osoby na 7 nocí je 24 000 Kč. V ceně je zahrnuto: ubytování, doprava, stravování. Některé cestovní kanceláře poskytují navíc tyto služby: průvodce, transfer, vízum, cestovní pojištění. Doprava je většinou letecká, především jsou pozitivem přímé lety z Moskvy do Prahy a zpátky. Stravování je buď formou snídaně, nebo polopenze. Nejvíce zájezdů je nabízeno do větších měst (Praha, Brno), do českých lázní (Karlovy Vary, Mariánské Lázně) a do lyžařských areálů (Krkonoše, Špindlerův Mlýn). Do ostatních menších měst v České republice je nabídka pobytu velmi omezena. Existují další cestovní kanceláře a agentury, ale ve většině případů tyto společnosti nabízejí totožný seznam zájezdů do ČR.

5.2 Statistiky cestovního ruchu

Podle Českého statistického úřadu lze sledovat, že celková návštěvnost České republiky meziročně stoupala, a v roce 2016 dosáhla nejnižší hodnoty, což činilo 406 410 nerezidentů z Ruska. Počet přenocování v roce 2016 sestavil 1 886 349, z toho vyplývá, že průměrný počet strávených nocí je 4,6. Situace se zlepšila v roce 2017, tehdy počet návštěvníků celkem činil 551 191, přenocování celkem – 2 573 070 nocí, průměr zůstal stejný – 4,6.

Graf 1 Obecná statistika

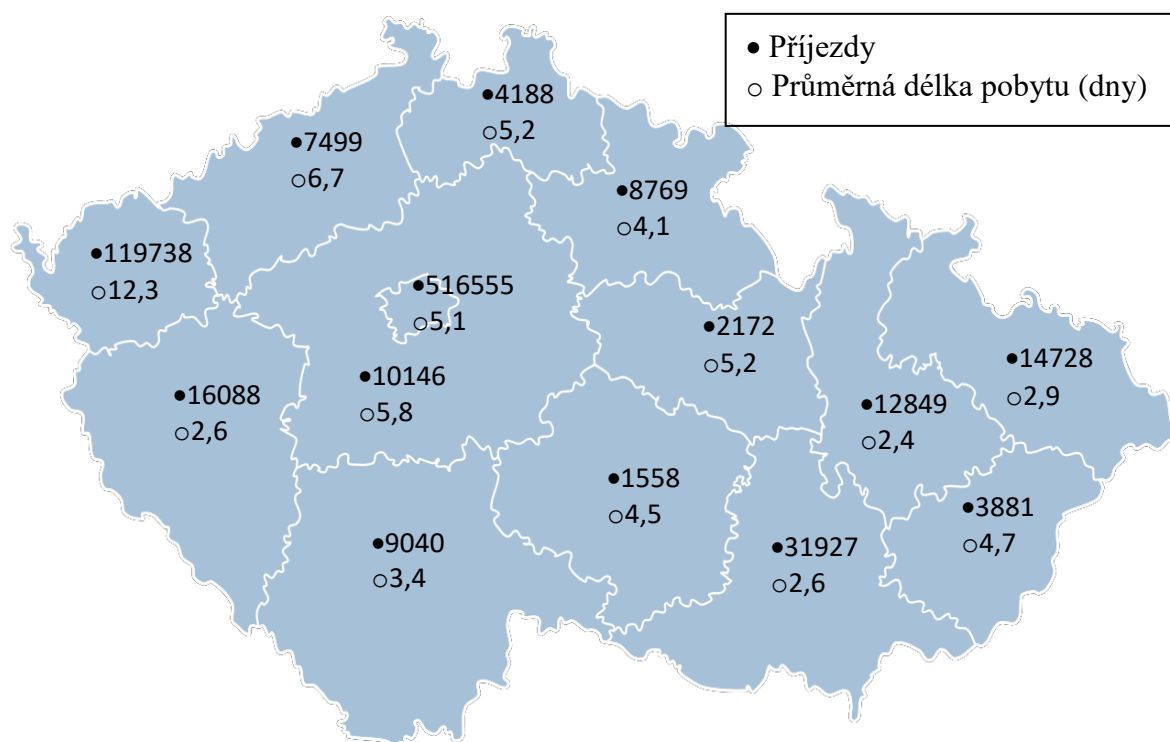

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ, 2018

Podrobný přehled

Pro lepší přehlednost a pochopitelnost, zjištěná data (příloha č.1) byla ilustrována za pomoci mapy České republiky. Takzvaná „Mapa návštěvnosti“ zobrazuje 14 samostatných krajů ČR a poskytuje číslo příjezdů a průměrnou délku pobytu pro každý kraj zvlášť. Aktuální data byla vybraná od roku 2013 až do roku 2017. Proto bylo vytvořeno celkem pět map návštěvnosti v krajích.

Obrázek 2 Mapa návštěvnosti v krajích za rok 2013

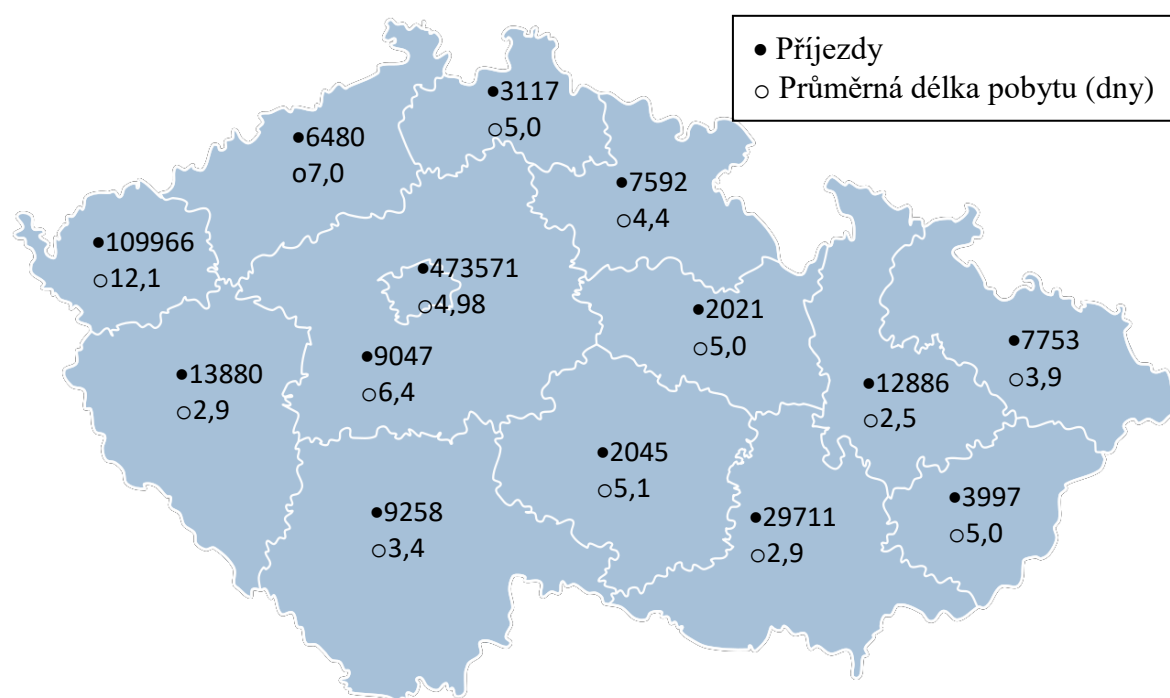

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ, 2018

V roce 2013 Českou republiku celkem navštívilo 759 138 nerezidentů z Ruska. Většina turistů přijela do Prahy, což je 68 % od celkového počtu návštěvníků. V průměru turisté zůstali v Praze po dobu 5 dnů. Pro relaxaci a odpočinek do českých lázní přijelo 15,6 % ruských občanů. Celkem Rusové strávili v Karlovarském kraji 12 dnů. Brno a další jihomoravská města navštívilo celkem 31 927 osob z Ruska, což v relativním poměru tvoří 23,8 %. Průměrná doba návštěvnosti je pouze 2,6 dnů. Do Plzeňského kraje v roce 2013 přijelo 16 088 nerezidentů z Ruska, průměrná délka pobytu byla 2,6 dní. Dalším krajem podle návštěvnosti je Moravskoslezský, do kterého v roce 2013 přijelo 14 728 občanů RF. A počet strávených dnů byl 2,9. Olomoucký a Středočeský kraj navštívilo přibližně stejný

počet turistů, který byl v relativním poměru menší než 2 %. Ústecký kraj navštívilo celkem 7 499 osob, délka pobytu se rovnala 6,7 dní. Do Jihočeského a Královéhradeckého kraje přijelo přibližně 9 000 ruských občanů, délka pobytu taky byla průměrná stejná – 4 dny. Nejmenší počet návštěvníků z Ruska byl zaznamenán v Libereckém kraje (4 188), Zlínském (3 881), Pardubickém (2 172) a na Vysočině (1 558). Průměrná délka pobytu pro tyto kraje byla přibližně 5 dní.

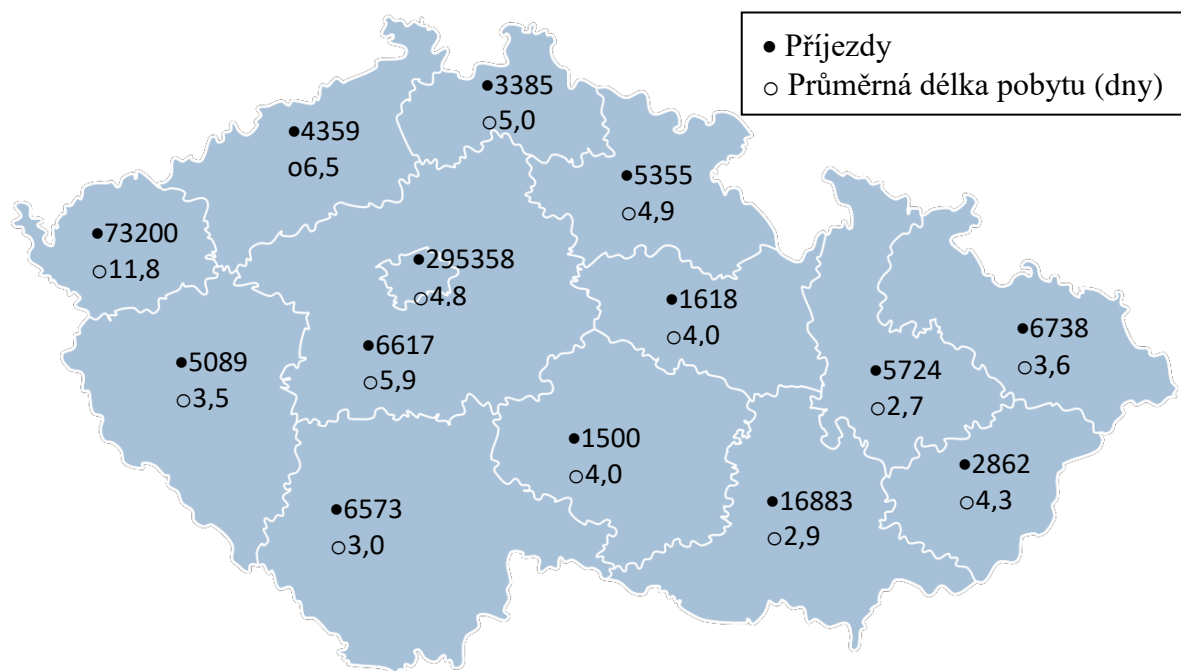
Obrázek 3 Mapa návštěvnosti v krajích za rok 2014

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ, 2018

V roce 2014 návštěvnost České republiky klesala o 8 % na 695 388 lidí. Nejnavštěvovanější kraje jsou Hl. město Praha (68 %) a Karlovarský kraj (15,8 %). Do Jihomoravského kraje přijelo 29 711 ruských občanů, přičemž průměrná doba pobytu byla 3 dny. Plzeňský kraj navštívilo o 3 tisíce lidí méně oproti roku 2013, průměrný počet strávených dnů byl 2,9. Středočeský a Královéhradecký kraj měly zhruba stejný počet návštěvníků, což je přibližně 9 000. Jihočeský kraj navštívilo o 218 osob více než v roce 2013, průměrná délka pobytu zůstala stejná. Do Moravskoslezského kraje přijelo o 50 % méně návštěvníků oproti roku 2013, což je 7 753 nerezidentů, zatím doba pobytu se zvýšila o jeden den. Ústecký kraj měl 6 480 návštěvníků v roce 2014, a dobu pobytu až 7 dní. Zlínský, Pardubický, Liberecký kraj a Vysočina měly počet příjezdů menší než 5 000 osob, s průměrnou dobou návštěvnosti – 5 dní.

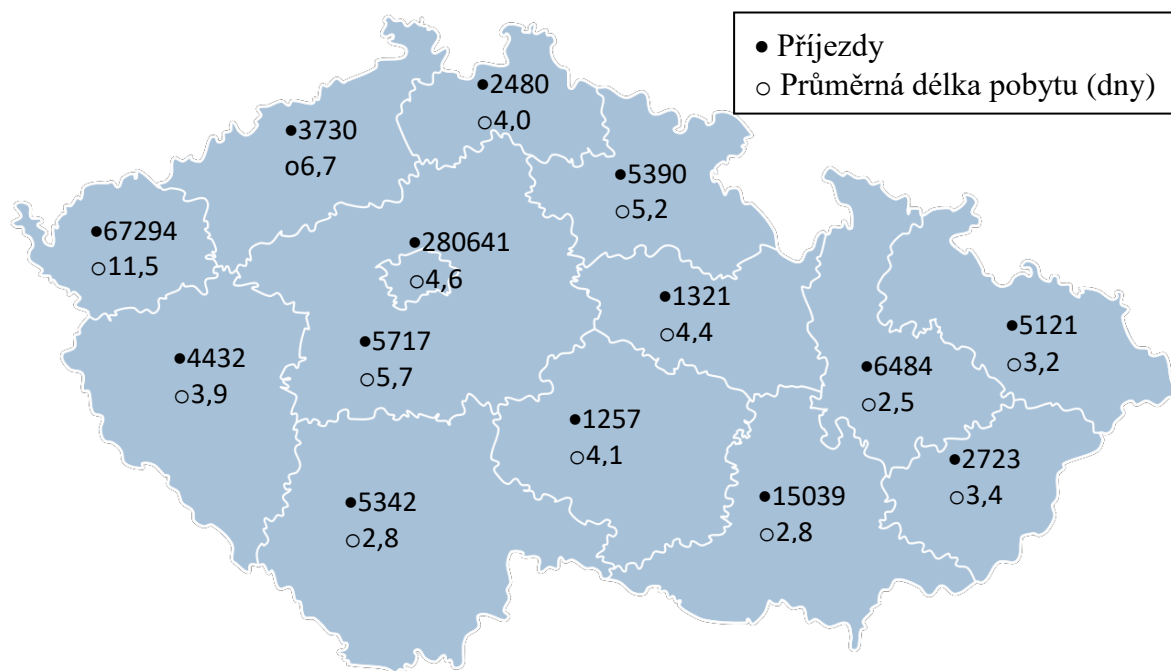
Obrázek 4 Mapa návštěvnosti v krajích za rok 2015

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ, 2018

Celkem v roce 2015 ČR přivítala o 37,7 % méně hostů než v předchozím roce. Prahu navštívilo 295 358 osob, což je méně o 178 213 oproti roku 2014. Do Karlovarského kraje přijelo celkem 73 200 návštěvníků s průměrnou délkou pobytu 12 dní. Jihomoravský kraj navštívilo 16 883 hostů, Moravskoslezský – 6 738, Jihočeský – 6 573, u všech třech krajů průměrná doba návštěvnosti byla 3 dny. Ve Středočeském kraji bylo zaregistrováno 6 617 ruských občanů, a v Královéhradeckém – 5 355. Plzeň ztratila více než 50 % svých návštěvníků, v roce 2015 kraj navštívilo pouze 5 089 osob, doba pobytu byla zhruba 3 dny. Do Olomouckého kraje přijelo 5 724 nerezidentů z Ruska, což je taky více než o 50 % méně oproti předchozímu roku. V Ústeckém kraji bylo zaznamenáno 4 359 návštěvníků, s průměrnou dobou pobytu 6,5 dní. Liberecký kraj přilákal pouze 3 385 hostů, Zlínský – 2 862, Pardubický – 1 618 návštěvníků, a Vysočina jen 1 500.

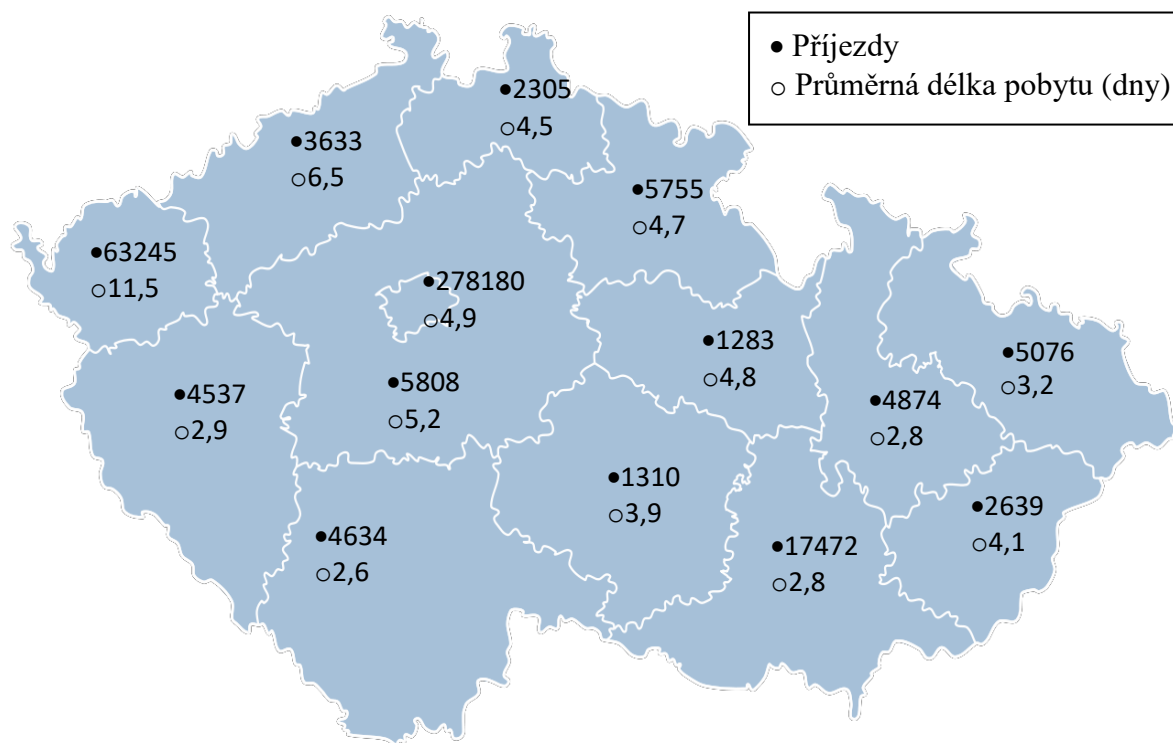
Obrázek 5 Mapa návštěvnosti v krajích za rok 2016

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ, 2018

Za rok 2016 přijelo do České republiky 406 410 nerezidentů z Ruska. Hlavní město přilákalo zhruba 70 % ze celkového počtu návštěvníků, průměrná délka pobytu byla necelých 5 dní. Karlovarský kraj navštívilo celkem 67 294 hostů, což v relativním poměru je 16,5 %, průměrná strávená doba zůstala stejná jako v minulém roce. Jihomoravský kraj zajímal pouze 15 039 občanů z Ruska. Olomoucký kraj navštívilo celkem 6 484 nerezidentů, přičemž střední doba pobytu byla 2,5 dne. Středočeský získal 5 717 hostů a Královéhradecký – 5 390 hostů, doba pobytu u každého kraje činí zhruba 5 dní. Jihočeský a Moravskoslezský kraj navštívil přibližně stejný počet návštěvníků, 5 342 a 5 121 pro každý kraj. Do ostatních krajů přijelo méně než 5 000 hostů a doba pobytu pro té kraje je přibližně stejná a liší se v rozmezí 3–4 dny.

Obrázek 6 Mapa návštěvnosti v krajích za rok 2017

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ, 2018

V roce 2017 do Česka přijelo 551 191 návštěvníků z Ruské federace, a to je o 26 % více oproti roku 2016, průměrná doba pobytu za celý rok byla 5,6 dní. Bylo zjištěno, že největší počet hostů se pohybovalo v Praze, přibližně 50 %, to se rovná 278 180 lidem, přičemž průměrná délka pobytu činila 4,9 dny. Na druhém místě je Karlovarský kraj, a má 12 % procent z celkového počtu hostů. Celkem za rok 2017 tento kraj navštívilo 63 245 osob z Ruska, průměrný počet strávených dní byl 11,5. Třetí místo je obsazeno Jihomoravským krajem, který navštívilo 17 472 hostů, což jen 4 % z celkového počtu návštěvníků z Ruska za rok 2017, průměrná délka pobytů činila 2,8 dne. Nejmenší množství návštěvníků přijelo do Zlínského kraje, Pardubického, Libereckého a Vysočiny. Zvlášť tyto kraje navštívilo méně než 3 000 Rusů.

Z provedené analýzy vyplývá, že nejatraktivnějším krajem je Hlavní město Praha, kterou přibližně navštěvuje 68 % z celkového počtu hostů z Ruska. Jen v roce 2017 tento počet klesl na 50 %. Návštěvnost lázeňského Karlovarského kraje se pohybuje kolem 16 %, stejně jako v Praze, v roce 2017 návštěvnost kraje klesla na 12 %. Brno a další jihomoravská města každoročně přivítala 4 % hostů z Ruska. Další kraje mají pouhá 2 % z celkového počtu

návštěvníků, tyto kraje jsou: Středočeský, Královehradecký, Jihočeský, Moravskoslezský, Ústecký, Plzeňský a Olomoucký. Počet hostů u těchto krajů nerovnoměrně klesal, ale přes to v roce 2013 návštěvnost pohybovala kolem 10 000 lidí. Toto znamená, že hlavní příčinou klesání návštěvnosti je, s velkou pravděpodobností, nestabilita ruské ekonomiky. Oproti tomu Zlínský kraj, Pardubický, Liberecký kraj a Vysočina po dobu 5 let (2013-2017) měli počet hostů méně než 1 %, neboli méně než 5 000 návštěvníků. Lze konstatovat, že tyto kraje jsou méně atraktivní mezi ruskými občany, a to především kvůli slabšímu marketingu ze strany cestovních kanceláří / agentur.

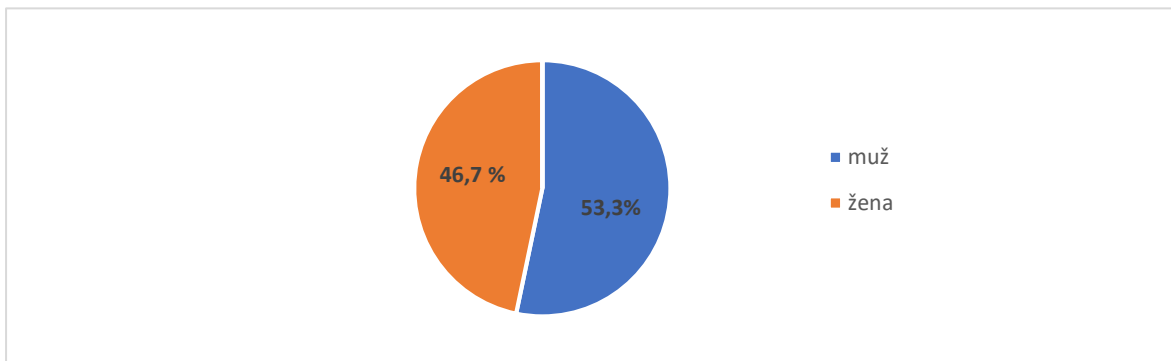
5.3 Výsledky dotazníkového šetření

Tato část práce je věnovaná interpretaci výsledku dotazníkového šetření, které bylo provedeno za účelem stanovení preference respondentů, a tudíž určení hladiny jejich zájmu o daní destinace.

Dotazníkové šetření bylo provedeno v říjnu a listopadu 2018, celkem se zúčastnilo 274 občanů Ruské federace ve věku od 18 let. Dotazník byl vytvořen na webových stránkách (Survio® - Dotazníky Zdarma) a odkaz na něj rozmístěn na různých sociálních sítích, především ruského původu. Kromě elektronické podoby dotazování byl také přítomen i osobní typ průzkumu.

Dotazník celkem obsahuje 19 uzavřených otázek s různými možnostmi odpovědí. V některých otázkách respondent může zvolit více než jednu odpověď anebo napsat vlastní verzi. V průzkumu existují přechody mezi otázkami, například otázka číslo 4 třídí respondenty na ty, kteří již Českou republiku navštívili a na ty, kteří zatím ještě nebyli v ČR. Respondenti, kteří navštívili ČR, pokračovali další otázkou, druhá skupina dotazovaných byla přesměrována k otázce číslo 13. Interpretace zjištěných výsledků je vyobrazena pomocí sloupcových, výsečových a pruhových grafů. Další data jsou zapsaná v tabulkách s relativní a absolutní četností. Dotazník v české a ruské podobě je k dispozici v příloze číslo 2 a 3.

Graf 2 Otázka č.1 – Jakého jste pohlaví?

Zdroj: vlastní šetření, 2018

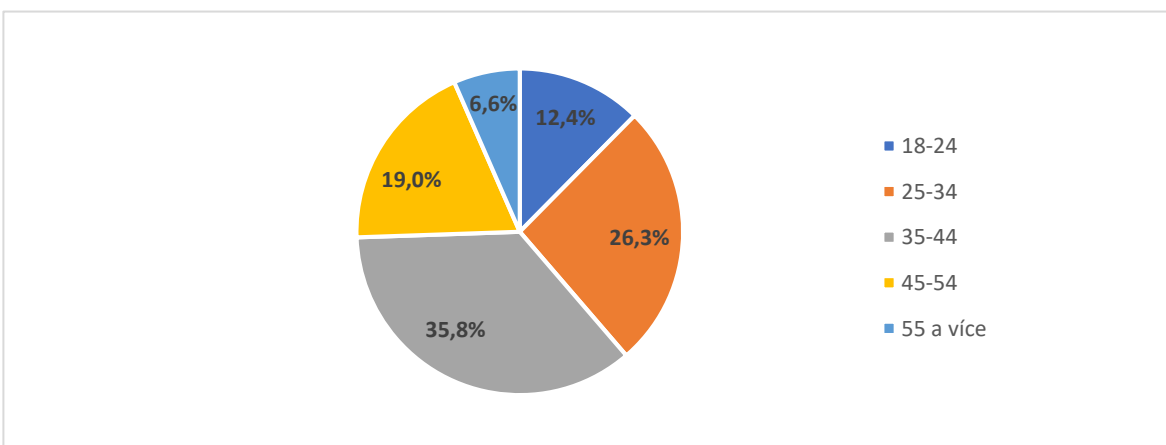
Tabulka 4 – výsledky otázky č. 1

	Relativní počet	Absolutní počet
Muž	53,3 %	146
Žena	46,7 %	128
Celkem	100 %	274

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Celkem se dotazovaní zúčastnilo 274 osob, z toho bylo 146 mužů, počet žen byl menší o 6,6 %, což činí 128.

Graf 3 Otázka č.2 – Jaký je Váš věk?

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Tabulka 5 – výsledky otázky č. 2

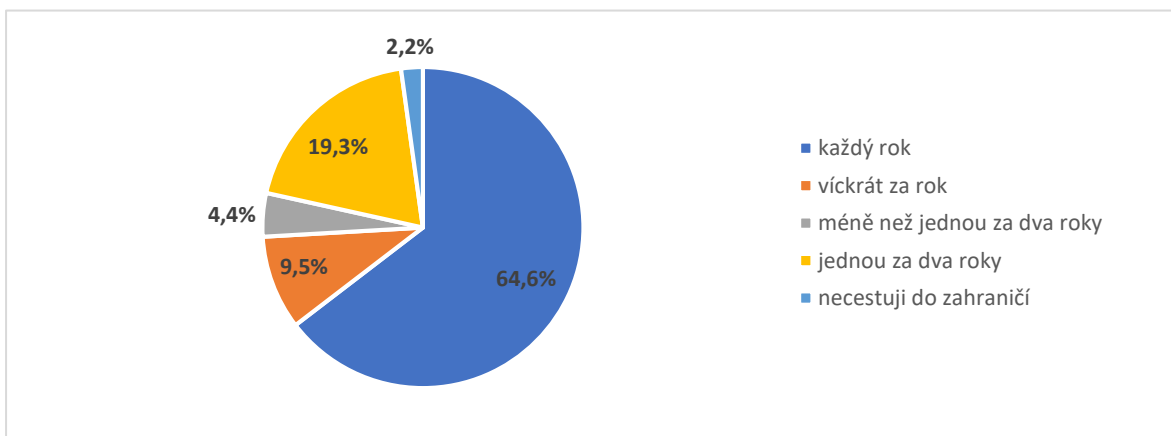
	Relativní počet	Absolutní počet
18–24 let	12,4 %	34
25–34 let	26,3 %	72
35–44 let	35,8 %	98

45–54 let	19,0 %	52
55 a více	6,5 %	18
Celkem	100 %	274

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Cílem druhé otázky bylo rozložení respondentů podle 5 věkových skupin. Největší počet dotazovaných byl ve věku 35–44 let, což je v absolutním počtu 98 osob a v relativním 35,8 %. Další věková skupina je v rozmezí 25 – 34 let, která sestavila 26,3 % z celkového počtu respondentů. Od 45 do 54 let se zúčastnilo celkem 52 osob, o 6,6 % méně dotazovaných bylo ve věkovém rozmezí 18–24 let. Nejmenší počet účastníků tvoří skupina lidí ve věku 55 let a více, což činilo pouze 18 osob.

Graf 4 Otázka č. 3 – Jak často cestujete do zahraničí?

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Tabulka 6 – výsledky otázky č. 3

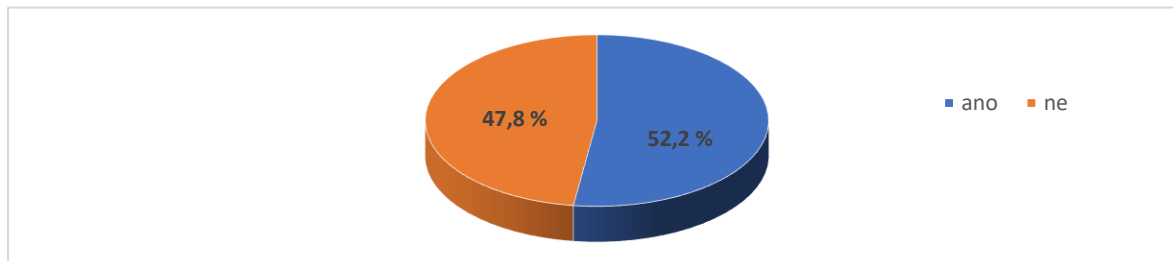
	Relativní počet	Absolutní počet
Každý rok	64,6 %	177
Víckrát za rok	9,5 %	26
Méně než jednou za dva roky	4,4 %	12
Jednou za dva roky	19,3 %	53
Necestuji do zahraničí	2,2 %	6
Celkem	100 %	274

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Třetí otázka zobrazuje, jak často respondenti cestují do zahraničí. Bylo zjištěno, že každý rok si může dovolit cestovat až 177 lidí, v relativním počtu je to 64,6 %. Jednou za dva roky cestuje do zahraničí 19,3 % dotazovaných. Necestují vůbec a méně, než jednou za dva roky jsou odpovídající 2,2 % a 4,4 % z celkového počtu. Víckrát za rok cestuje 26 osob,

což činí v relativní četnosti 9,5 %. Tato otázka zohledňuje příležitost a zájem o cestování potenciálních účastníků cestovního ruchu.

Graf 5 Otázka č. 4 – Navštívil(a) jste někdy Českou republiku?

Zdroj: vlastní šetření, 2018

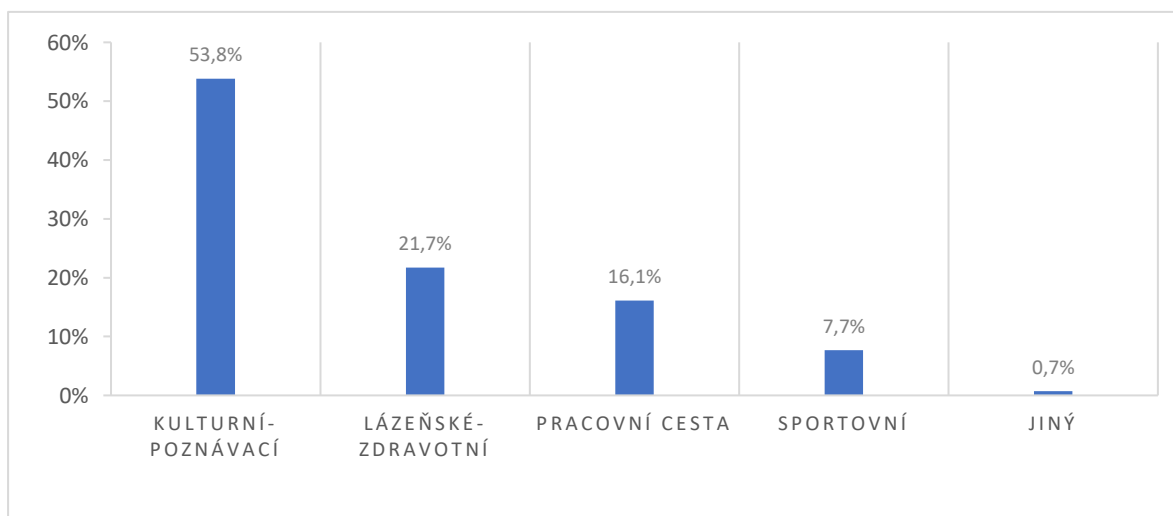
Tabulka 7 – výsledky otázky č. 4

	Relativní počet	Absolutní počet
Ano	52,2 %	143
Ne	47,8 %	131
Celkem	100 %	274

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Otázka č. 4 třídí dotazované na dvě skupiny. První skupina již navštívila ČR. Druhá skupina respondentů na území ČR ještě nebyla. Z celkového počtu respondentů „Ano“ odpovědělo 52,2 %, což je 143 osob. Tito lidé pokračovali v dotazování dále k páté otázce. Skupina, která odpověděla „Ne“, musela přeskočit na otázku č. 13. Těchto účastníků průzkumu bylo v relativním počtu 47,8 %.

Graf 6 Otázka č. 5 – Jaký byl Váš důvod pro návštěvu České republiky?

Zdroj: vlastní šetření, 2018

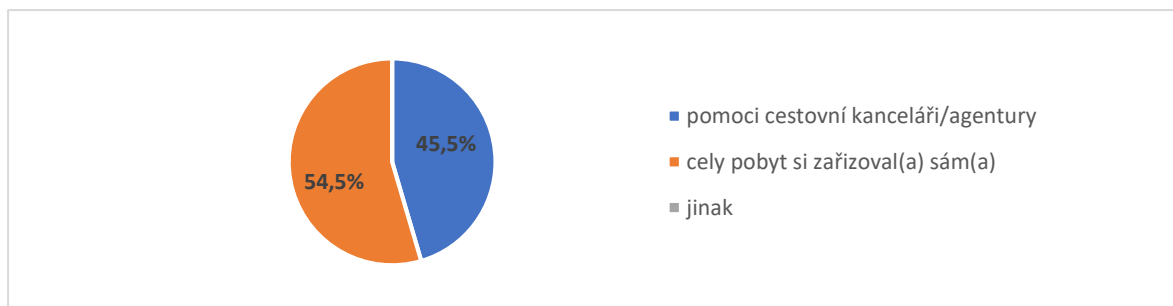
Tabulka 8 – výsledky otázky č. 5

	Relativní počet	Absolutní počet
Kulturní poznávací	53,8 %	77
Lázeňské zdravotní	21,7 %	31
Pracovní cesta	16,1 %	23
Sportovní	7,7 %	11
Jiný	0,7 %	1
Celkem	100 %	143

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Další otázka zobrazuje důvod návštěvy ruskými občany ČR. Celkový počet dotazovaných je 143. Respondent mohl zvolit 4 definované odpovědi anebo napsat vlastní důvod návštěvy ČR. Největší počet hlasů sebral kulturní poznávací typ. V absolutním počtu je to 77 osob, které se zajímají o památky, muzea, historické budovy atd. Lázeňství a zdraví preferuje 31 respondentů nebo 21,7 % z celkového počtu dotazovaných. Kvůli služebním cestám Česko navštívilo 23 lidí z 143, což je přibližně 16 %. Sportovci také mají zájem o cestování do Čech, celkem 11 lidí navštívilo zemi za účelem aktivního odpočinku. Jinou odpověď napsala pouze jedna osoba, která navštívila ČR z důvodu návštěvy příbuzných.

Graf 7 Otázka č. 6 – Jakým způsobem byl organizován Váš pobyt v ČR?

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Tabulka 9 – výsledky otázky č. 6

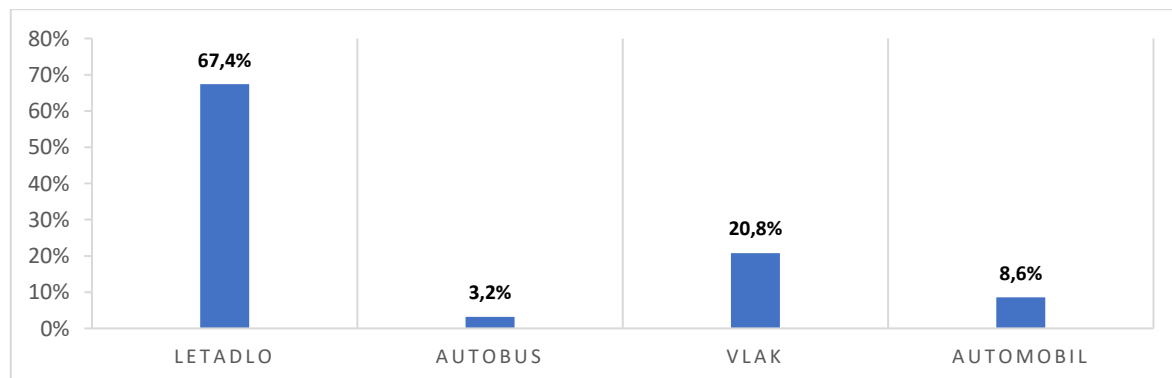
	Relativní počet	Absolutní počet
Pomocí cestovní kanceláře/agentury	45,5 %	65
Celý pobyt si zařizoval(a) sám(a)	54,5 %	78
Jinak	0 %	0
Celkem	100 %	143

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Otázka č. 6 definuje zájem potenciálních účastníků cestovního ruchu o využití služeb zprostředkovatele zájezdu. V absolutním počtu si 78 respondentů celý svůj pobyt v České

republiky zařizovalo samo, ostatních 65 osob požádalo o pomoc při výběru zájezdu cestovní kancelář nebo agenturu. Jiný způsob organizování zájezdu nikdo nezvolil.

Graf 8 Otázka č. 7 – Jakou dopravu jste využil(a) při cestě do Česka?

Zdroj: vlastní šetření, 2018

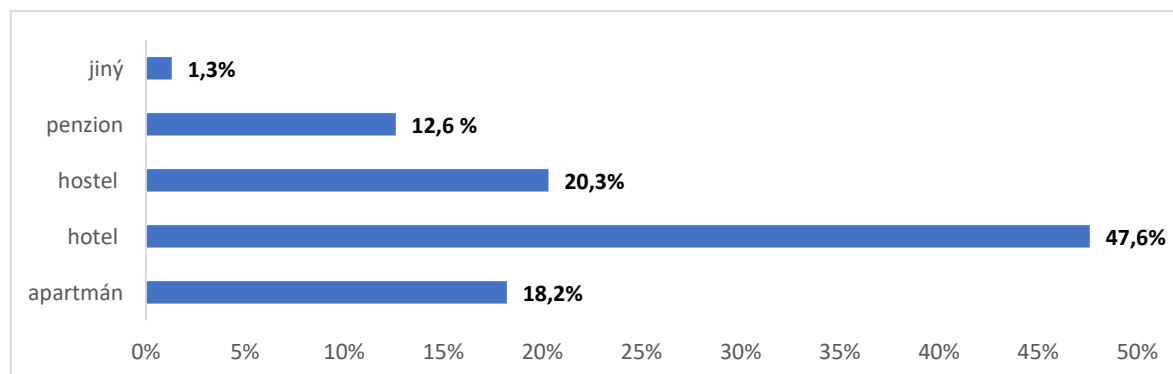
Tabulka 10 – výsledky otázky č. 7

	Relativní počet	Absolutní počet
Letadlo	67,4 %	96
Autobus	3,2 %	5
Vlak	20,8 %	30
Automobil	8,6 %	12
Celkem	100 %	143

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Nejrychlejší typ dopravy preferuje většina respondentů. Z celkového počtu dotazovaných 96 lidí zvolilo letadlo při cestě do ČR. Nicméně 30 návštěvníků se dostalo do ČR vlakem, což činilo 20,8 %. Osobní automobil využilo 12 lidí, v relativním počtu se jedná o 8,6 %. Jen 5 osob cestovalo autobusem.

Graf 9 Otázka č. 8 – Jaký druh ubytování jste vybral(a) při pobytu na území ČR?

Zdroj: vlastní šetření, 2018

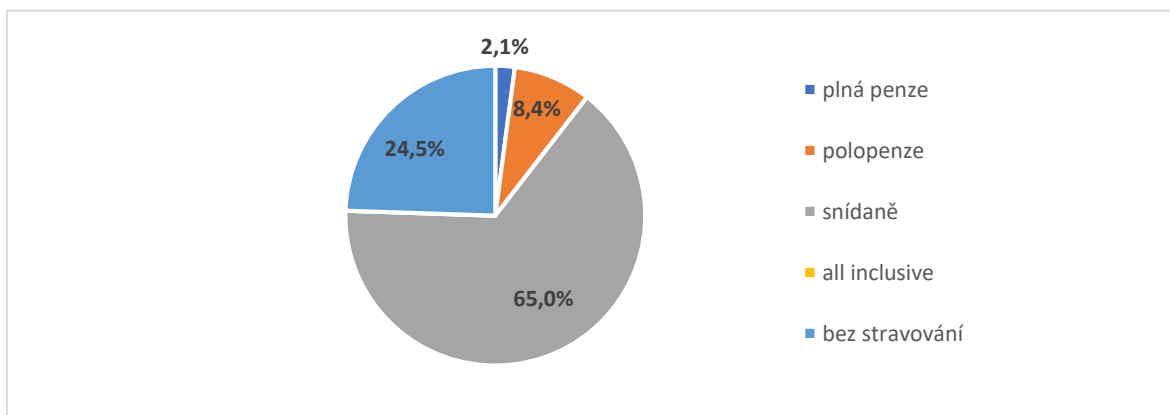
Tabulka 11 – výsledky otázky č. 8

	Relativní počet	Absolutní počet
Apartmán	18,2 %	26
Hotel	47,6 %	68
Hostel	20,3 %	29
Penzion	12,6 %	18
Jiný	1,3 %	2
Celkem	100 %	143

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Volba správného typu ubytování je jedna s nejdůležitějších věcí při cestování, která může ovlivnit celkovou spokojenost při pobytu v zahraničí. V průběhu svého pobytu na území ČR většina dotazovaných vybrala hotel, což je relativní 47,6 % z celkového počtu respondentů. Naopak hostel zvolilo 29 lidí, především mladší generace. V apartmánech ubytovalo 26 osob, relativní část činí 18,2 %. Penzion je nejméně populární typ ubytování, který vybralo 18 respondentů ze 143. Dva z dotazovaných vybrali jiný druh bydlení. Jedna odpověď byla „Soukromé ubytování u příbuzných“, druhá nebyla zaznamenána.

Graf 10 Otázka č. 9 – Jaký typ stravování jste zvolil(a) během cesty v ubytovacím zařízení?

Zdroj: vlastní šetření, 2018

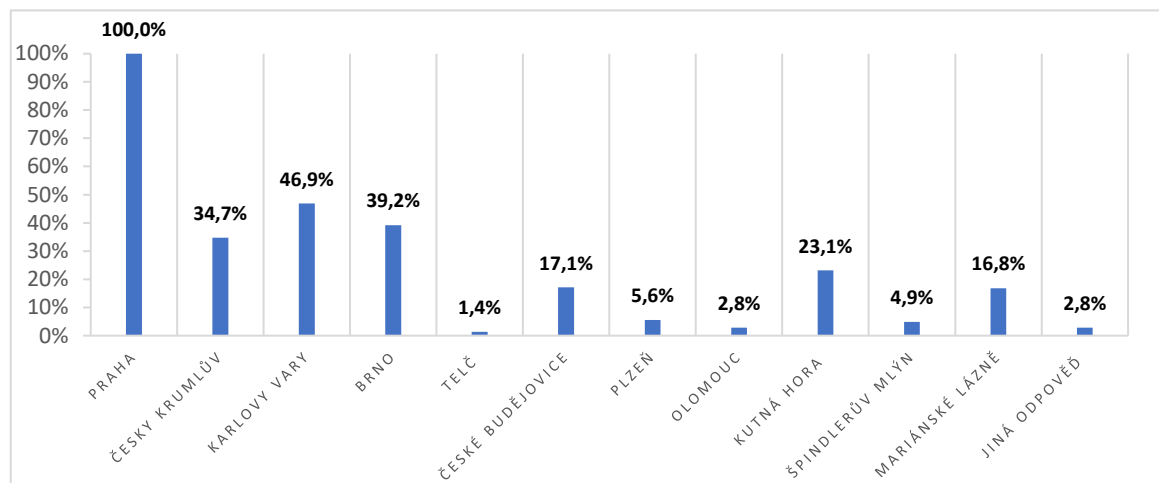
Tabulka 12 – výsledky otázky č. 9

	Relativní počet	Absolutní počet
Plná penze	2,1 %	3
Polopenze	8,4 %	12
Snídaně	65,0 %	93
All inclusive	0 %	0
Bez stravování	24,5 %	35
Celkem	100 %	143

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Snídaně vybralo největší počet respondentů (93), což je 65 % z celkového počtu, spíše kvůli tomu, že skoro všechny druhy ubytování nabízí v ceně pobytu tento typ stravování. Bez stravy v ubytovacím zařízení zůstalo 35 osob. Snídaně a večere zvolilo 12 (8,4 %) účastníků průzkumů. Plnou penzi preferovali pouze 3 respondenti, „all inclusive“ zůstalo bez reakce – 0 %.

Graf 11 Otázka č. 10 – Jaké město v České republice jste navštívil(a)? (můžete zvolit několik variant)

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Tabulka 13 – výsledky otázky č. 10

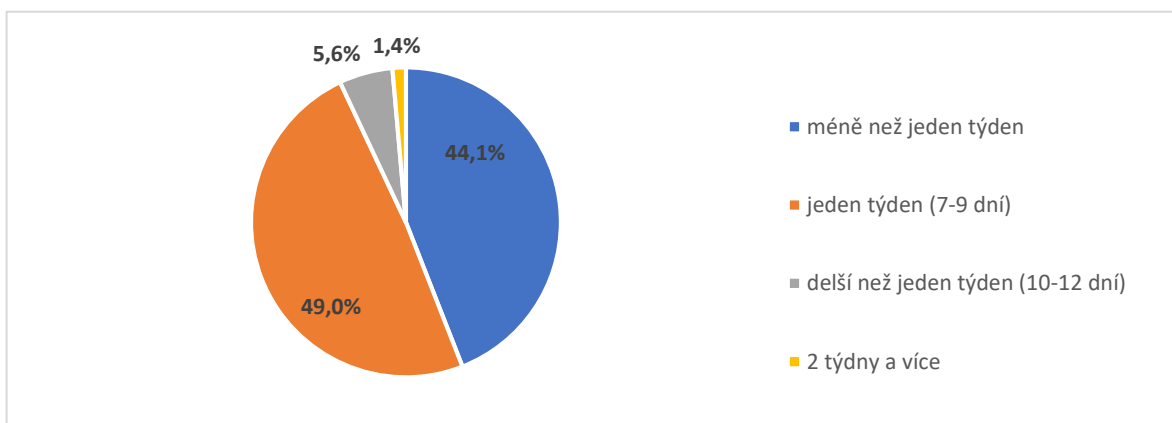
	Relativní počet	Absolutní počet
Praha	100 %	143
Český Krumlov	34,7 %	49
Karlovy Vary	46,9 %	67
Brno	39,2 %	56
Telč	1,4 %	2
České Budějovice	17,1 %	24
Plzeň	5,6 %	8
Olomouc	2,8 %	4
Kutná Hora	23,1 %	33
Špindlerův Mlýn	4,9 %	7
Mariánské Lázně	16,8 %	23
Jiná odpověď	2,8 %	4

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Otázka č. 10 ukazuje, jaké města respondent navštívil na území ČR. Tato otázka obsahuje 11 definovaných odpovědí a možnost napsání vlastní varianty. Počet zvolených variant byl neomezen, v důsledku toho počet odpovědí převyšuje počet dotazovaných. Absolutní počet hlasů získala Praha – 100 %. Dalším nejnavštěvovanějším městem jsou mezi

Rusy Karlovy Vary – 46,9 %. Brno a Český Krumlov jsou přibližně nastejno, což je 39,2 % a 34,6 %. České Budějovice a Mariánské Lázně mají skoro stejný počet návštěvníků, který činil 17 %. Kutná Hora zaujala 23,1 % respondentů. Ostatní města mají méně než 5 % návštěvníků z celkového počtu. Z jiných odpovědí byly zaznamenány: dvakrát Poděbrady, Kroměříž a Teplice.

Graf 12 Otázka č. 11 – Jak dlouho trval Váš pobyt v ČR?

Zdroj: vlastní šetření, 2018

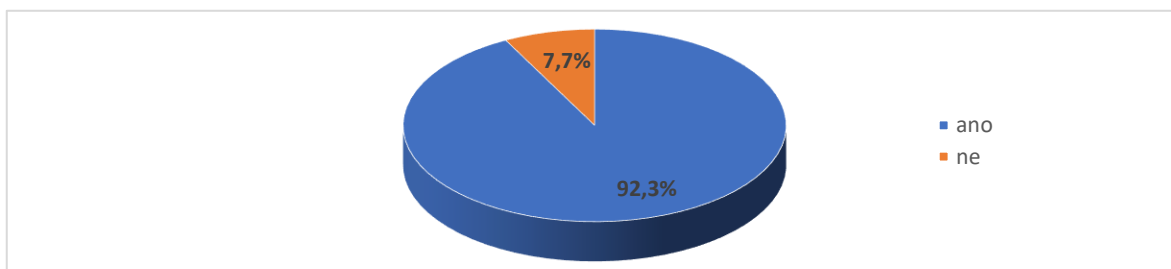
Tabulka 14 – výsledky otázky č. 11

	Relativní počet	Absolutní počet
Méně než jeden týden	44,1 %	63
Jeden týden (7–9 dní)	49,0 %	70
Delší než jeden týden (10–12 dní)	5,6 %	8
2 týdny a více	1,4 %	2
Celkem	100 %	143

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Další otázka byla zaměřena na stanovení počtu strávených dnů v ČR. Méně než jeden týden cestovalo 63 respondentů, což je 44,1 % z celkového počtu dotazovaných. Jeden týden strávilo v Čechách 70 osob, delší než týden – 8 lidí, na dva týdny a více zůstalo v ČR jenom 2 účastníci průzkumu.

Graf 13 Otázka č. 12 – Chtěl(a) byste Česko navštívit znovu?

Zdroj: vlastní šetření, 2018

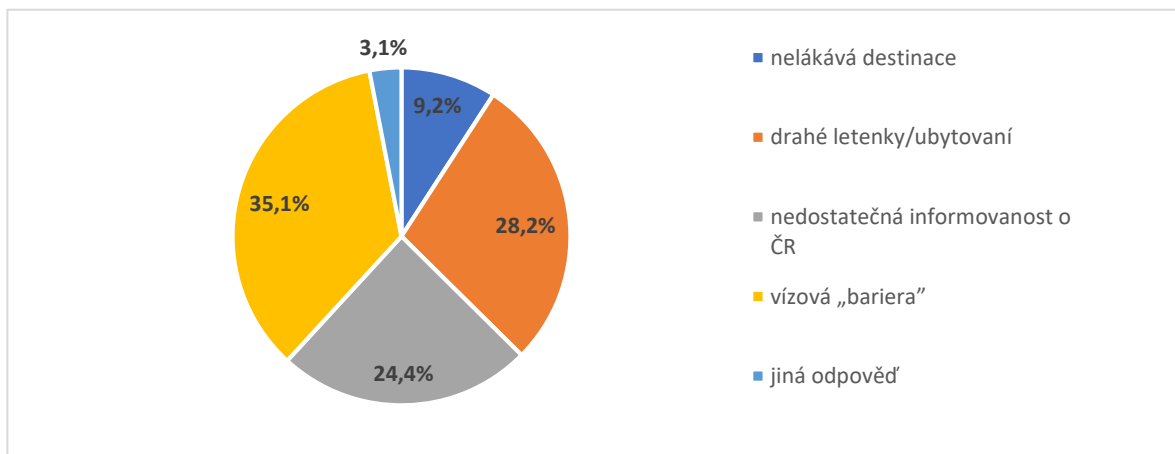
Tabulka 15 – výsledky otázky č. 12

	Relativní počet	Absolutní počet
Ano	92,3 %	132
Ne	7,7 %	11
Celkem	100 %	143

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Znovu by chtělo navštívit Česko 92,3 % dotazovaných, což je 132 ze 143 respondentů. Dotazovaní, kteří odpověděli na otázku „Ano“, dále vyplňovali dotazník od otázky č. 15. Osoby, kteří odpověděli „Ne“, pokračovali na otázku č. 18.

Graf 14 Otázka č. 13 – Proč jste doposud nenavštívili Českou republiku?

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Tabulka 16 – výsledky otázky č. 13

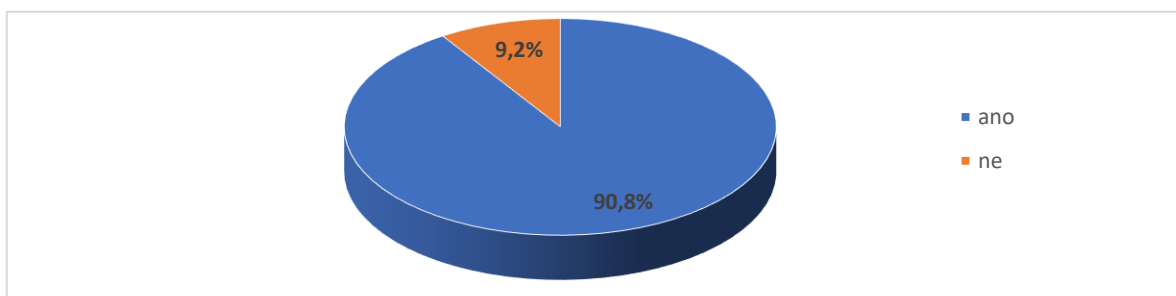
	Relativní počet	Absolutní počet
Nelákavá destinace	9,2 %	12
Drahé letenky/ubytování	28,2 %	37
Nedostatečná informovanost o ČR	24,4 %	32
Vízová „bariéra“	35,1 %	46

Jiná odpověď	3,1 %	4
Celkem	100 %	131

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Pomocí této otázky byly zjištěny důvody, kvůli kterým respondenti doposud nenavštívili Českou republiku. Z důvodu nutnosti vyřizovat vízum se 35,1 % z celkového počtu respondentů rozhodlo nenavštěvovat ČR. Vysoká cena za zájezdy je následujícím důvodem proti cestování, jelikož tuto odpověď zvolilo 37 ze 131 dotazovaných. Nedostatečná informovanost o destinaci, také zabraňuje lidem cestovat do zahraničních zemí, je varianta, kterou vybralo 32 respondentů. 12 osob pouze nepřilákala tato destinace. Za jinou odpověď někteří z dotazovaných zaznamenávali jako „jazyková bariéra“, ostatní nemají zájem cestovat. Zjištěné výsledky mohou být pomocným materiálem při zlepšení poptávky po ČR na trhu cestovního ruchu.

Graf 15 Otázka č. 14 – Měl(a) byste zájem navštívit Česko?

Zdroj: vlastní šetření, 2018

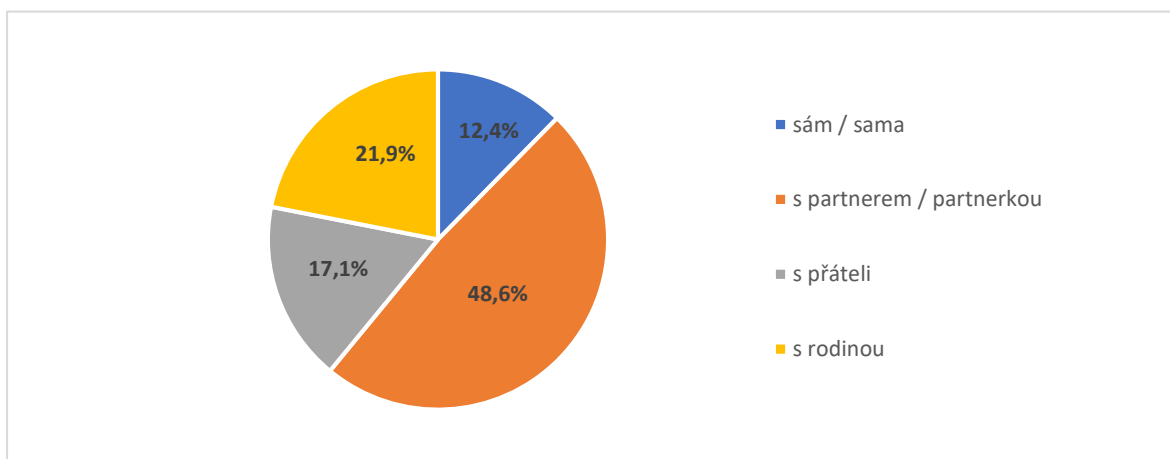
Tabulka 17 – výsledky otázky č. 14

	Relativní počet	Absolutní počet
Ano	90,8 %	119
Ne	9,2 %	12
Celkem	100 %	131

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Otázka č. 14 stanoví poptávku po České republice na trhu cestovního ruchu v Ruské federaci. Zájem o návštěvu zvolené destinace projevil 119 ze 131 respondentů. Dotazovaní, kteří odpověděli „Ne“, dále vyplňovali dotazník od otázky č. 18.

Graf 16 Otázka č. 15 – S kým byste cestoval(a) do České republiky?

Zdroj: vlastní šetření, 2018

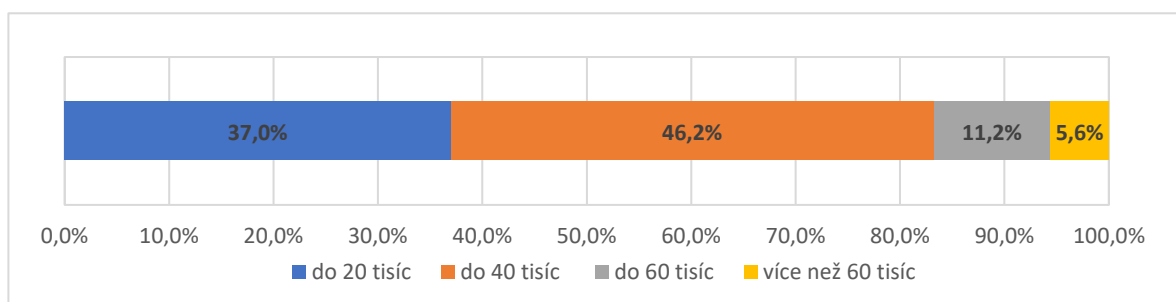
Tabulka 18 – výsledky otázky č. 15

	Relativní počet	Absolutní počet
Sám / sama	12,4 %	31
S partnerem / partnerkou	48,6 %	122
S přáteli	17,1 %	43
S rodinou	21,9 %	55
Celkem	100 %	251

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Podle zjištěných výsledků lze konstatovat, že pro většinu respondentů nejlepší cestování je spolu s partnerem nebo partnerkou. S rodinou by rádo cestovalo 55 dotazovaných, ještě 43 lidí zaujalo cestování s přáteli. Pouze 31 respondentů by chtěl cestovat samotných.

Graf 17 Otázka č. 16 – Kolik peněz byste byl(a) ochoten(a) zaplatit za pobyt v ČR (v CZK)?

Zdroj: vlastní šetření, 2018

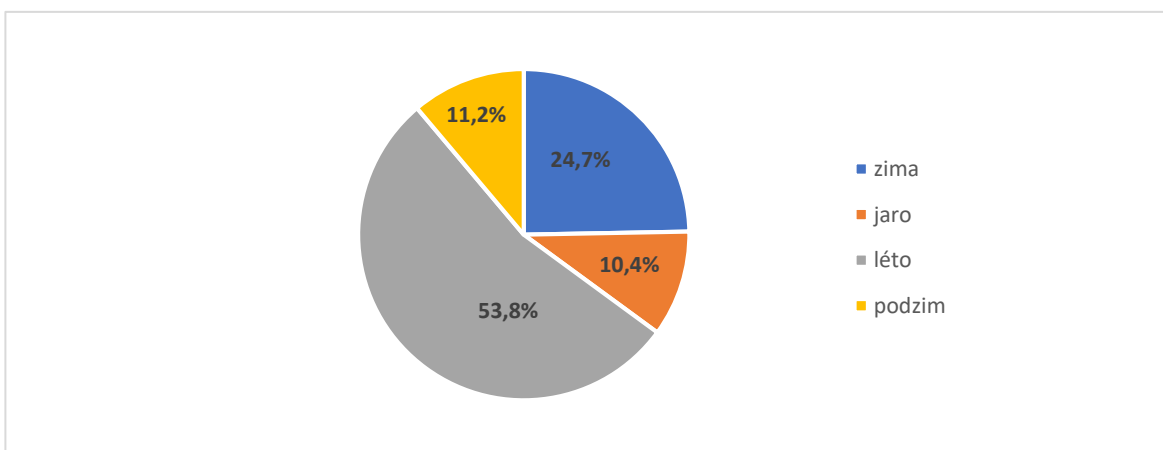
Tabulka 19 – výsledky otázky č. 16

	Relativní počet	Absolutní počet
Do 20 tisíc	37,0 %	93
Do 40 tisíc	46,2 %	116
Do 60 tisíc	11,2 %	28
Více než 60 tisíc	5,6 %	14
Celkem	100 %	251

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Další otázka ukazuje, kolik peněz jsou účastníci průzkumu ochotni zaplatit za pobyt v Česku. Do 20 tisíc korun českých může utratit na dovolenu 37 % dotazovaných. Do 40 tisíc je ochotno zaplatit 46,2 % respondentů. Cenu do 60 tisíc korun českých by akceptovalo pouze 11,2 % dotazovaných. Jen 14 z 251 respondentů akceptovali cenu, která byla by více než 60 tisíc českých korun.

Graf 18 Otázka č. 17 – Jaké roční období pro návštěvu ČR podle vašeho názoru je nejlepší?

Zdroj: vlastní šetření, 2018

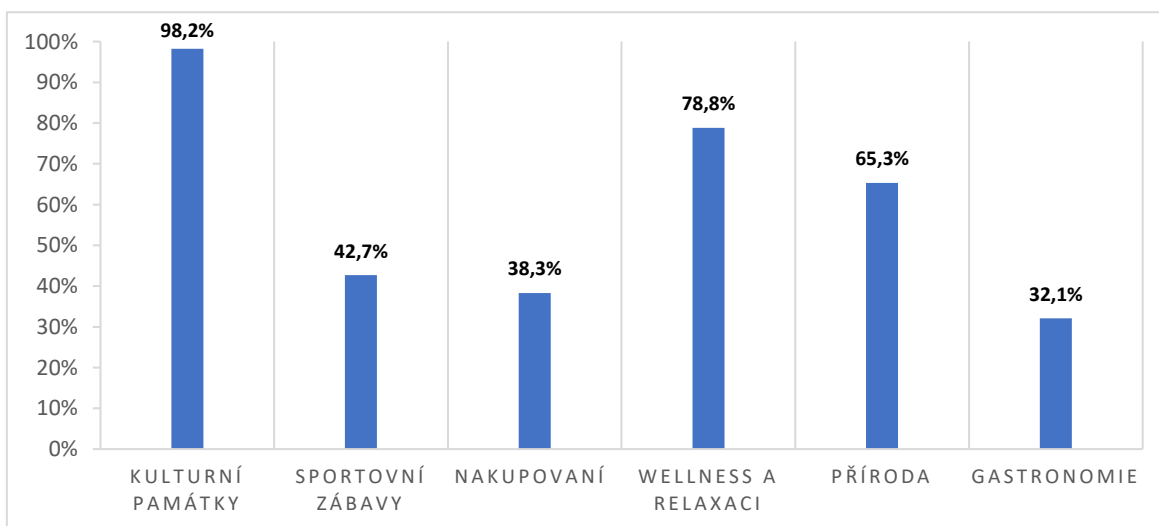
Tabulka 20 – výsledky otázky č. 17

	Relativní počet	Absolutní počet
Zima	24,7 %	62
Jaro	10,4 %	26
Léto	53,8 %	135
Podzim	11,2 %	28
Celkem	100 %	251

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Respondenti mohly zvolit pouze jednu odpověď. Většina dotazovaných předpokládá, že nejlepší období pro cestování do ČR je léto. V zimě by cestovalo 62 respondentů. Podzimu by dalo přednost 28 osob, a jaro by volilo 26 dotazovaných.

Graf 19 Otázka č. 18 – Co Vás v cestování zajímá nejvíce? (můžete zvolit několik variant)

Zdroj: vlastní šetření, 2018

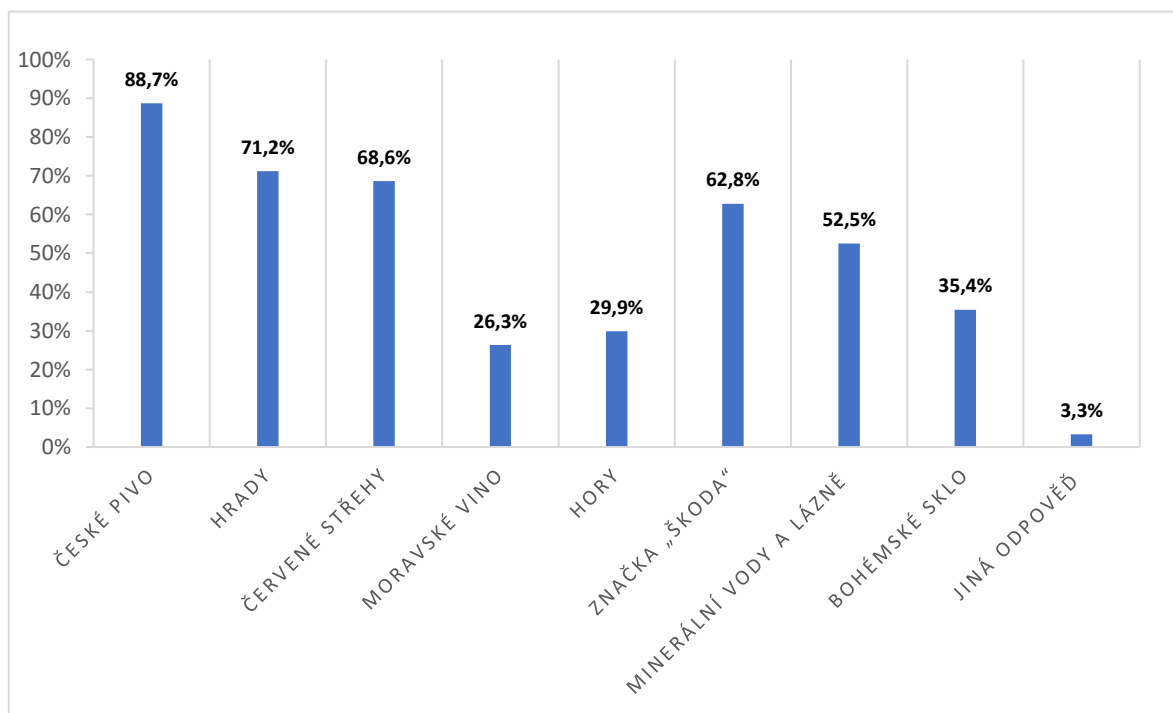
Tabulka 21 – výsledky otázky č. 18

	Relativní počet	Absolutní počet
Kulturní památky	98,2 %	269
Sportovní zábavy	42,7 %	117
Nakupování	38,3 %	105
Wellness a relaxace	78,8 %	216
Příroda	65,3 %	179
Gastronomie	32,1 %	88

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Na otázku č. 18 mělo odpovědět celkem 274 zúčastněných v dotazníkovém šetření. Respondenti měli možnost zvolit více než jednu odpověď. Ve středním poměru každý dotazovaný zvolil 3 odpovědi. Pomocí této otázky byly zjištěny preference respondentů v cestovním ruchu. Skoro všechny respondenty zajímají kulturní památky. „Wellness“ a relaxaci celkem zvolilo 216 osob. O přírodu projevilo zájem celkem 179 respondentů. Sportovní turistika přilákala 117 dotazovaných. Rostoucí gastronomický cestovní ruch upoutal pozornost 88 respondentů. Naopak o nákupní turismus mělo zájem 105 respondentů, především ženy.

Graf 20 Otázka č. 19 – Co se Vám vybaví, když se řekne Česko? (můžete zvolit několik variant)

Zdroj: vlastní šetření, 2018

Tabulka 22 – výsledky otázky č. 19

	Relativní počet	Absolutní počet
České pivo	88,7 %	243
Hrady	71,2 %	195
Červené střechy	68,6 %	188
Moravské víno	26,3 %	72
Hory	29,9 %	82
Značka „Škoda“	62,8 %	172
Minerální vody a lázně	52,5 %	143
Bohémské sklo	35,4 %	97
Jiná odpověď	3,3 %	9

Zdroj: vlastní šetření, 2018

U poslední otázky měli respondenti možnost zvolit více než jednu odpověď. Z výsledků vyplývá, že pro většinu dotazovaných je ČR spojeno s českým pivem. Přibližně 190 respondentů spojuje hrady a červené střechy právě s ČR. Značka „Škoda“ je známá pro 172 dotazovaných. 143 osoby zvolilo odpověď „Minerální vody a lázně“. Méně známé odpovědi mezi respondenty jsou „Moravské víno“, „České hory“ a „Bohémské sklo“. Mezi vlastními odpověďmi byly zaznamenány: zpěvák Karel Gott, animovaný film „O krtkovi“, české pohádky, obuv značky „Baťa“ atd.

Z provedeného dotazování byla zjištěna celková informovanost o České republice, cílová skupina, která má zájem navštívit Česko, její preference, zájmy a priority.

Většina dotazovaných spadá do skupiny produktivního věku, což je 35-44 let a 25-34 let. Podle další otázky vyplynulo, že většina respondentů si může dovolit cestovat každý rok. Díky tomu, že dotazník byl proveden nejen elektronicky, ale taky pomocí osobního rozhovoru, který byl prováděn v Praze, se ve výsledcích objevilo, že většina z dotazovaných již navštívila Českou republiku. Nejčastěji Rusové navštěvují Česko z kulturně-poznávacího důvodu, anebo lázeňsko-zdravotního. Z otázky číslo 7 je patrné, že většina respondentů preferuje nejrychlejší dopravu letadlem, 21 % vybralo železniční dopravu. Při výběru ubytování dotazovaní zvolili hotel, převážně se snídaní v ceně. Další otázka umožnila stanovit nejvíce navštěvovaná města v České republice. Těmi jsou samozřejmě Praha, Karlovy Vary, Brno a Český Krumlov. Všechna 4 města mají více než 30 % hlasů respondentů. Proto z výsledků této otázky lze stanovit, že Rusové navštěvují v průběhu pobytu cca 3 města. Respondenti, kteří doposud nenavštívili ČR, uvádí následující příčiny: vízová "bariéra", vysoké náklady na zájezd, a malá informovanost o destinaci. Cílem zájezdu by měly být kulturní památky, jako jsou hrady a zámky, odpočinek s možností využití minerálních vod a lázní, a dalším důvodem je například poznání krás české přírody. Délka zájezdu pro naši cílovou skupinu by měla pohybovat kolem jednoho týdne. Nejvíce preferované cenové rozpětí, které byli účastníci dotazování ochotni zaplatit, je do 40 tisíc korun českých.

Dle výsledku dotazníkového šetření byla určena kritéria pro vytvoření zájezdu do České republiky. Tato kritéria jsou:

- věková skupina od 25 do 44 let;
- cíl návštěvy je kulturně poznávací s možností lázeňského odpočinku;
- příjemná cena zájezdu (do 40 tisíc korun českých);
- délka zájezdu přibližně týden;
- nejvhodnějším obdobím pro zájezd je léto;
- preference ubytování v hotelu se snídaní.

5.4 Návrh vlastního zájezdu

Při shromáždění všech výsledků z provedených analýz byla stanovena kritéria pro návrh vlastního zájezdu do České republiky.

Pro zájezd byly vybrány kraje, které mají určitý potenciál pro příjezdový cestovní ruch, ale zatím je jejich průměrná návštěvnost za posledních pět let menší než 5000 nerezidentu z Ruska. Podle zkoumaných výsledků sekundární analýzy dat, která byla provedena v kapitole 5.2, jsou tyto kraje Pardubický, Liberecký Zlínský a Vysočina.

Vzhledem k výsledkům dotazníkového šetření jsou cílovou skupinou lidé od 25–44 let, které zajímají kulturní památky, relaxace a příroda. Zájezd se uskuteční v létě a bude trvat 11 dní. Související náklady na osobu by neměly činit více než 40 tisíc Kč.

Obecné informace k zájezdu

Název: Za krásami a kulturou Česka

Termín zájezdu: 16. června – 27. června 2019

Doprava: autobusem

Počet účastníků: minimální počet je 26 osob

Ubytování: hotel

Stravování: snídaně

Základní cena zahrnuje: dopravu luxusním autobusem, služby průvodce, 10x ubytování ve dvoulůžkových pokojích na hotelu, 10x snídaní v místě pobytu, vstupní vízum, pojištění CK pro případ úpadku.

Základní cena nezahrnuje: vstupenky do objektů.

Program zájezdu

1. den. Odjezd v odpoledních hodinách, nástupní místa jsou Moskva, Mozhajsk, Vjazma, Smolensk, noční tranzit přes Brest (Bělorusko), Varšavu (Polsko), Vratislav (Polsko) do Liberce.

2. den. Příjezd do Liberce v odpoledních hodinách. Přestávka na oběd, poté pěší prohlídka města s návštěvou budovy radnice a technického muzea. Odjezd do ubytování (hotelu) a následný check-in. Ve večerních hodinách volný program.

3. den. Snídaně v hotelu. Dále na výběr dvě možnosti: odjezd autobusem do města Turnov a následná doprava cyklobusem spolu s průvodcem po nejzajímavějších místech geoparku „Český ráj“, další variantou je návštěva botanické zahrady a ZOO v Liberci. Ve večerních hodinách návrat do hotelu a domluvená schůzka s průvodcem o plánování příštího dne. Večer volný program.

4. den. V ranních hodinách snídaně. Následně doprava autobusem do města Frýdlant a návštěva středověkého hradu a renesančního zámku Frýdlant. Po prohlídce odjezd do jiného významného, pro severní Čechy, státního hradu Grabštejn. Prohlídka místa a přestávka na oběd ve vedlejší restauraci „U Mihla ze Střelic“. Za půl hodiny příjezd do vesnice Sychrov a návštěva novogotického zámku, jeho nádvoří a sklepení. Ve večerních hodinách návrat do hotelu v Liberci.

5. den. Snídaně a následující check-out z hotelu. Příjezd autobusem k vysílači Ještěd, který je symbolem Libereckého kraje a má polohu v 1 012 metrech nadmořské výšky. Individuální prohlídka místnosti a příjemné posezení v restauraci „Nad oblaky“. Poté opouštění Libereckého kraje, následovaný přejezdem do Pardubic. Prohlídka starého města, návštěva pardubického zámku včetně muzea a galerie. Přestávka na oběd, poté odjezd do hotelu ve městě, pod názvem Lázně Bohdaneč.

6. den. Snídaně v hotelu. Celý den využití SPA a wellness služeb, které nabízí ubytovací zařízení. Pro hosty jsou k dispozici masáže, perličkové či vířivé koupele, odpočinek v solné jeskyni, a další procedury, které hotel nabízí.

7. den. Snídaně a využití dopoledních SPA procedur. Odpolední check-out a doprava autobusem na Vysočinu. Za dvě hodiny příjezd do města Telč, které je zapsané na Seznamu kulturního dědictví UNESCO. Pěší prohlídka města s průvodcem, návštěva kostela sv. Jakuba a kostela svatého Ducha. Oběd a ubytování v hotelu. Ve večerních hodinách individuální program.

8. den. Po snídani odjezd do známého zámku Telč, který patří mezi nejcennější památky na Moravě. Prohlídka renesančních sálů, obytné místnosti, a podzemí s průvodcem. Návštěva zámecké galerie a zahrady. Po skončení prohlídky následuje oběd a volný program, následně návrat do hotelu.

9. den. V ranních hodinách snídaně a check-out. Doprava autobusem do vinařského a kulturního centra Sádek, které se nachází 35 km od města Telč. Na hosty čeká degustace místních vín a prohlídka vinařské naučné stezky s průvodcem, s celkovou délkou cca 2 km. Odjezd do Zlínského kraje, za 2,5 hodiny příjezd do města Kroměříž, které je díky své historii, památkám a kulturou nazývané Hanáckými Athénami. Po obědě pěší prohlídka města a odjezd na hotel.

10. den. Snídaně v hotelu. Odjezd do arcibiskupského zámku, zapsaného na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Mezi navštěvovanými okruhy budou: reprezentační sály, zahrada (Libosad), zámecká obrazárna, sála terrena a zámecká věž. Po celkové prohlídce následuje návrat na ubytování. Zákazníci si mohou užít poslední večer v Čechách.

11 den. Snídaně, check-out a odjezd v ranních hodinách zpět do Ruska.

Kalkulace

Po provedení kalkulace vedlejších nákladů vynaložených při trvání cesty lze stanovit cenu celkového zájezdu pro jednu osobu.

Autobus jako doprava během celkového zájezdu byl vybrán z několika důvodů. Za prvé, cesta autobusem umožňuje nástupní místa nejen v Moskvě, ale i v menších městech, které nemají dobrou infrastrukturu a letiště. Za druhé, doprava autobusem je nejlepší při cestování mezi kraji v ČR a do méně dostupných míst, jako například „Český ráj“ a zámky v Libereckém kraji. Doprava autobusem umožnila návštěvu velkého množství zajímavých míst ve velice krátké době. Pronájem autobusu spolu s řidičem je zhruba 750 Kč/hodina, což je celkem za 12 dní 216 000 Kč (Pronájem turistického autobusu v Moskvě). Spotřeba paliva u vybraného autobusu činí 15 litrů na 100 kilometrů. Celková vzdálenost trasy Moskva – Liberce je 1 783 km, od Liberce do Pardubice – 155 km, Pardubice – Telč ještě 124 km, cesta Telč – Vinařství Sádek činí 35 km, délka trasy Vinařství Sádek – Kroměříž je 144 km, zpětná cesta do Moskvy je zhruba 1 757 km, ale přesto byla uskutečněna přeprava autobusem uvnitř každého navštíveného kraje, která se pohybuje kolem 300 km. Celkem v průběhu cesty bylo najeto 4 298 km (Vypočítat vzdálenosti mezi městy — RuDorogi.ru). Cena paliva činí přibližně 30 Kč za litr, což při spočítání znamená, že náklad na palivo je 19 341 Kč, pro případ nějakých odchylek zaokrouhlo na 20 000 Kč. Vstupné do památek, muzeí a ostatních míst, a také obědy a večere nejsou započítány v celkové ceně zájezdu, proto doporučené kapesné pro turistu je 10 500 Kč (400 euro). Vízový poplatek je zjištěn na příslušných webových stránkách Velvyslanectví Ruské federace (Schengenská víza: vízové informace). Cena ubytování je spočítaná pomocí rezervačních portálů (Booking.com a Agoda.com). Odměna, kterou má průvodce za danou akci obdržet je spočítaná dle ruské webové stránky, která poskytuje informace o mzdových příjmu daného povolání (Trud.com).

Tabulka 23 Kalkulace zájezdu

Náklad	Výpočet	Cena v Kč	Cena v Rub
Pronájem autobusu spolu s řidičem	750 Kč/hodina 18 000 Kč/den 18 000 * 12 dní = 216 000 Kč	216 000	648 000
Palivo	Najeto – 4 298 km. Cena za litr paliva je 30 Kč. Spotřeba autobusu – 15 litrů za 100 km. 4 298 km/100 km * 15 l * 30 Kč = 19 341 Kč	Po zaokrouhlení 20 000	Po zaokrouhlení 60 000
Průvodce během celé cesty	400 Kč/hodina včetně stravného 400 * 9 hodinový pracovní den = 3 600 Kč/den. 3 600 * 12 dní = 43 200 Kč	43 200	129 600
Ubytování včetně snídaně (cena je za dvouúžkový pokoj)	Hotel 3* v Liberci: cena za 3 noci = 2 880 Kč Wellness hotel v Lázně Bohdaneč: 2 noci včetně spa = 3 080 Kč Hotel 3* ve městě Telč: 2 noci = 1 990 Kč Hotel 4* ve Kroměříži: 2 noci = 2 060 Kč Celkem = 10 010 za dvě osoby. 10 010 * 26 = 260 260 za 26 osob.	260 260	780 780
Vízový poplatek	900 Kč za jednu osobu 900 * 26 = 23 400 Kč za 26 osob	23 400	70 200
Celkem	216 000 + 20 000 + 43 200 + 260 260 + 23 400 = 562 860 Kč za 26 cestujících	562 860	1 688 580

Marže (20 %)	$562\,860 * 20\% = 112\,572$	112 572	337 716
Celková cena	$562\,860 + 112\,572$	675 432	2 026 296
Celková cena pro jednotlivce		25 978	77 934
Celková cena po zaokrouhlení		25 990	77 900

Zdroj: vlastní zpracování, 2018

Předběžná celková cena zájezdu pro 26 osob činí 562 860 Kč. V závěru kalkulace se počítá s realizací cestovní kanceláře, tedy s přírůžkou ve výši 20 %, která má pokrýt režijní náklady cestovní kanceláře, náklady na povinné pojištění a kalkulovaný zisk (Kunešová a Farková, str. 27). Po přepočítání částky včetně marže, odhadovaná cena zájezdu pro jednotlivce činí 25 990 Kč, což naprosto vyhovuje kritériím stanoveným na začátku kapitoly. Avšak zájezd může být uskutečněn při minimální obsazenosti zájezdu 26 osobami, při menším počtu cestujících bude cena zájezdu vyšší, a to především z důvodu velkých nákladů na dopravu. Maximální počet osob je 45 lidí, což je kapacita námi vybraného vozidla.

6 Závěr

Cestovní ruch je nedílnou součástí každého státu, který hraje významnou roli při tvorbě hrubého domácího produktu, devizových rezerv, vytváření pracovních míst a zachování pozitivní obchodní bilance. Průmysl turismu je integrován ve velké části světových oblastí, jakými jsou hospodářství, politika, sociální sféra, kultura. Cestovní ruch propojen s kulturním poznáním, duchovním obohacením, přírodou a naukou. Lze konstatovat, že rozvinutý cestovní ruch má pozitivní vliv na všechny oblasti lidského života.

Cílem této bakalářské práce je zhodnocení České republiky na ruském trhu cestovního ruchu, a určení turisticky atraktivních krajů. Pro dosažení hlavního cíle provedena práce s odbornou literaturou, ze které byly zdůrazněny definice cestovního ruchu, jeho historie, klasifikace, systém turismu a jeho ovlivňující faktory. V 4. kapitole byly uvedeny charakteristické rysy pro Českou republiku, a to především podle základních faktorů ovlivňujících cestovní ruch v destinaci. Ve vlastní praktické části práce bylo provedeno několik analýz. Na začátku byly srovnávané cestovní kanceláře, které operují na ruském trhu cestovního ruchu a nabízí zájezdy do České republiky. Z této analýzy vyplynulo, že většina nabízených pobytů je poskytovaných jen do určitých velkých měst Česka, jako např. Praha, Karlovy Vary, Brno atd. Následně byla provedena sekundární analýza dat převzatých z Českého statistického úřadu. Tato data poskytovala informace o příjezdovém cestovním ruchu od roku 2013 až do roku 2017. Z provedené analýzy byly stanoveny 4 nejméně navštěvované kraje ruskými občany. Preference občanů Ruské federace a cílová skupina byly zjištěny za pomoci autorem provedeného dotazníkového šetření. Díky interpretaci výsledků výzkumu mohlo dojít ke stanovení kritérií a stanovení návrhu vlastního řešení.

Jako výsledek bakalářské práce byl nabídnout vlastní zpracovaný zájezd do méně navštěvovaných destinací ČR, kterými jsou Liberecký kraj, Pardubický kraj, kraj Vysočina, a Zlínský kraj. Pobyt by celkem trval 11 dní, během kterých by návštěvníci poznali kulturní památky, přírodní rezervace, lázně a gastronomii Česka. Podle kalkulace nákladů vynaložených na vytvoření zájezdu byla určena cena zájezdu pro skupinu celkem, a také zvlášť pro jednotlivce. Cena zájezdu je střední na trhu cestovního ruchu, což je velkou výhodou pro zájemce o pobyt v ČR. V závěru je možné říct, že vlastní vytvořený zájezd je naprosto unikátní, a může být doporučením či návodem pro podnikatele, kteří operují na

ruském trhu cestovního ruchu, a chtěli by nabídnout nový neotřelý zájezd po krásách České republiky.

V závěru je možné říct, že nejméně navštěvované regiony Česka mají obrovský turistický potenciál, který je doposud přehlížen jak ze strany občanů, tak i ze strany podnikatelských subjektů na území Ruské federace. Liberecký kraj, Pardubický kraj, kraj Vysočina, a Zlínský kraj jsou identifikované jako atraktivní destinací pro občany Ruské federace a ostatních států.

7 Seznam použitých zdrojů

Kněžní publikace

ANAND, Ascem. *Advant dictionary of tourism*. New Delhi: Sarup and Sons, 1997. ISBN 81-7625-004-X.

BERÁNEK, Jaromír. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: Mag Consulting, 2016. ISBN 978-80-86724-46-1.

COOPER, Chris. *Tourism: Principles and Practice*. Harlow, England: Prentice Hall Financial Times, 2008. ISBN 978-0-273-71126-1.

HESKOVÁ, Maria. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Praha: Fortuna, 2011. ISBN 978-80-7373-107-6.

HORNER, Susan a SWARBROOKE, John. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada Publishing, 2003. ISBN 802-47-0202-9.

JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Marketing v cestovním ruchu: Jak uspět v domácí i světové konkurenci*. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-4209-0.

KESNER, Ladislav. *Marketing a management muzeí a památek*. Praha: Grada Publishing, 2005. ISBN 978-80-247-1104-1.

KOTÍKOVÁ, Halina. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. Praha: Grada Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4603-6.

KUNEŠOVÁ, Eva a FARKOVÁ, Blanka. *Technika zahraničních zájezdů*. Praha: Idea servis, 2004. ISBN 80-85970-44-9.

LINDEROVÁ, Ivica. *Cestovní ruch: základy a právní úprava*. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava, 2013. ISBN 978-80-87035-82-5.

MALÁ, Vlasta. *Základy cestovního ruchu*. Praha: Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0439-1.

MOLDAN, Bedřich, HÁK, Tomáš a KOLÁŘOVÁ, Hana. *K udržitelnému rozvoji České republiky: vytváření podmínek: Svazek 3: Hospodářské sektory a environmentální integrace*. Praha: Centrum pro otázky životního prostředí, 2002. ISBN 80-238-8378-X.

PALATKOVÁ, Monika a ZICHOVÁ, Jitka. *Ekonomika turismu: turismus České republiky*. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3750-8.

PALATKOVÁ, Monika. *Marketingový management destinací*. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3749-2.

- PALATKOVÁ, Monika, MRÁČKOVÁ, Eva, KITTNER, Milan, KAŠŤÁK, Ondřej a ŠESTÁK, Josef. *Managment cestovních kanceláří a agentur*. Praha: Grada Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-3751-5.
- PALATKOVÁ, Monika. *Mezinárodní cestovní ruch*. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-3750-8
- PETRŮ, Zdenka. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. Praha: Idea servis, 1999. ISBN 80-85970-29-5.
- RAŠOVSKÁ, Ida a RYGLOVÁ, Kateřina. *Management kvality služeb v cestovním ruchu*. Praha: Grada Publishing, 2017. ISBN 978-80-247-5021-7.
- REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha : Grada Publishing, 2009. 978-80-247-3006-6.
- RYGLOVÁ, Kateřina, BURIAN, Michal a VAJČNEROVÁ, Ida. *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3.
- SEDLÁKOVÁ, Renata. *Výzkum médií*. Praha : Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-3568-9.
- SEIFERTO VÁ, Věra a kolektiv. *Průvodcovské činnosti*. Praha: Grada Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4807-8.
- VYSTOUPIL, Jiří a ŠAUER, Martin. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Brno: Aleš Čeněk s.r.o., 2011. ISBN 9788073803407.
- VYSTOUPIL, Jiří a ŠAUER, Martin. *Základy cestovního ruchu*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4205-2.
- САМОЙЛЕНКО, Александр. *География туризма : учеб. пособие*. Ростов н/Д: Феникс, 2006. ISBN 5-222-07366-1.
- ЖУКОВА, Марина. *Индустрия туризма: менеджмент организации*. Москва: Финансы и статистика, 2004. ISBN 5-279-02632-8.
- ЗОРИН, Иван и КАВЕРИНА, Татьяна. *Менеджмент туризма: Туризм как вид деятельности*. Москва: Финансы и статистика, 2005. ISBN 5-279-02443-0.
- КАБУШКИН, Николай. *Организация туризма: Учеб. пособие*. Минск: Новое знание, 2003. ISBN 985-475-021-3.
- ПУТРИК, Юрий. *История туризма*. Москва: Федеральное агентство по туризму, 2014. ISBN 978-5-4365-0131-4.

УРЯДОВА, Анна. *Специальные виды туризма*. Ярославль: ЯрГУ, 2013. ISBN 978–5–8397–0966–9.

Webové stránky

10 nejlepších aktivit a památek – Pardubice – TripAdvisor. [Online] [Citace: 27. 10. 2018.] Dostupné z: https://www.tripadvisor.cz/Attractions-g274705-Activities-Pardubice_Pardubice_Region_Bohemia.html.

Agoda. com. [Online] [Citace: 3. 11 2018.] Dostupné z: <https://www.agoda.com/cs-cz/?cid=-122>.

Aktuální vstupné – Zoo Liberec. [Online] [Citace: 27. 10. 2018.] Dostupné z: <https://www.zooliberec.cz/aktualni-vstupne.html>.

Arcibiskupský zámek a zahrady v Kroměříži – oficiální webové stránky. [Online] [Citace: 28. 10. 2018.] Dostupné z: <https://www.zamek-kromeriz.cz/cs/navstevni-rad/navstevni-rad-zamku>.

Botanická zahrada Liberec – Zoologické a botanické zahrady. [Online] [Citace: 27.10. 2018.] Dostupné z: <https://www.liberecky-kraj.cz/dr-cs/1009-botanicka-zahrada-liberec.html>.

Booking.com. [Online] [Citace: 3. 11 2018.] Dostupné z: <https://www.booking.com/lodges/country/cz.cs.html>.

České dálnice | Mapy dálniční sítě. [Online] [Citace: 2. 11 2018.] Dostupné z: <http://www.ceskedalnice.cz/multimedia/mapy/site/>.

Český statistický úřad. [Online] [Citace: 3. 5. 2018.] Dostupné z: <https://www.czso.cz>.

Cyklobusy – Český ráj. [Online] [Citace: 23. 10. 2018.] <http://www.cesky-raj.info/cs/cykliste/cyklobusy.html>.

CzechTourism. [Online] [Citace: 2. 11. 2018.] Dostupné z: <https://www.czechtourism.cz/institut-turismu/podpora-regionu/>.

Hradní občerstvení – Grabštejn. [Online] restaurace „U Mehla ze Střelic“. [Citace: 27. 10. 2018.] Dostupné z: <https://www.hrad-grabstejn.cz/cs/Hradni-krcma>.

Letiště Brno. [Online] [Citace: 3. 11 2018.] Dostupné z: <http://www.brno-airport.cz/>.

Letiště Ostrava, a.s. [Online] [Citace: 2. 11 2018.] Dostupné z: <http://www.airport-ostrava.cz/cz/page-letovy-rad-pravidelne-lety/>.

O letišti | Letiště Václava Havla Praha, Ruzyně. [Online] [Citace: 3. 11 2018.] Dostupné z: <https://www.prg.aero/aktuality>.

Rozhledna Ještěd | Výhledy na Liberecko. [Online] [Citace: 10. 27. 2018.] Dostupné z: <http://www.rozhlednajested.cz/jak-na-jested/>.

Státní hrad a zámek Frýdlant – oficiální webové stránky. [Online] [Citace: 27. 10. 2018.] Dostupné z: <https://www.zamek-frydlant.cz/cs/informace-pro-navstevniky>.

Státní hrad Grabštejn – oficiální webové stránky. [Online] [Citace: 27. 10. 2018.] Dostupné z: <https://www.hrad-grabstejn.cz/cs/informace-pro-navstevniky>.

Státní zámek Sychrov. [Online] [Citace: 27. 10. 2018.] Dostupné z: <https://www.zamek-sychrov.cz/cs/informace-pro-navstevniky>.

Státní zámek Telč. [Online] [Citace: 28. 10. 2018.] Dostupné z: <https://www.zamek-telc.eu/cs/informace-pro-navstevniky/prohlidkove-okruhy>.

Survio® – Dotazníky Zdarma | Snadno, Rychle & Profesionálně. [Online] [Citace: 12. 9. 2018.] Dostupné z: <https://www.survio.com/survey/d/P8X2B7Q9Q1X5E8G2A>.

Trud.com. [Online] [Citace: 10. 11 2018.] Dostupné z: <https://russia.trud.com/salary/692/76986.html>.

Vinařství Sádek, s.r.o. [Online] [Citace: 28. 10. 2018.] Dostupné z: <https://www.vinarstvi-sadek.cz/?p=1&s=1>.

Zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu. [Online] [Citace: 09. 10. 2018.] Dostupné z: [https://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Cestovni-ruch/Pravo-Legislativa/Prehled-platnych-pravnich-predpisu-\(1\)/Zakon-c-159-1999-Sb-o-nekterych-podminkach-podn](https://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Cestovni-ruch/Pravo-Legislativa/Prehled-platnych-pravnich-predpisu-(1)/Zakon-c-159-1999-Sb-o-nekterych-podminkach-podn).

Železnice ČR – SŽDC. [Online] [Citace: 3. 11 2018.] Dostupné z: <https://www.szdc.cz/o-nas/zeleznice-cr.html>.

Автобусные туры по Европе от туроператора ТурТрансВояж. [Online] [Citace: 16. 10. 2018.] Dostupné z: <http://www.tourtrans.ru/>.

Амиго-С. [Online] ООО “Амиго-С”. [Citace: 15. 10. 2018.] Dostupné z: <http://www.amigo-s.ru/>.

Аренда туристического автобуса в Москве. [Online] В Добрый путь. [Citace: 30. 10. 2018.] Dostupné z: <http://zakaz-avtobusa.com/page/turisticheskiy-vtobus>.

Аурель Бюро путешествуй. [Online] [Citace: 15. 10. 2018.] Dostupné z: <http://www.aurel-travel.ru/>.

Библио Глобус. [Online] [Citace: 16. 10. 2018.] Dostupné z: <https://www.bgoperator.ru/>.

Расчет расстояний между городами — RuDorogi.ru. [Online] [Citace: 30. 10 2018.]
https://www.rudorogi.ru/distance/moskva/liberec.html?dep_time=01%3A04&fuel_cons=10&fuel_price=44&speed=70.

Туроператор PAC GROUP. [Online] [Citace: 15. 10. 2018.]

Dostupné z: <https://www.pac.ru/>.

Туроператор ТУИ — туры и путевки. Поиск тура от ТУИ. [Online] [Citace: 16. 10. 2018.] Dostupné z: <https://tui.onlinetours.ru/>.

Шенгенская виза: Информация о шенгенской визе. [Online] [Citace: 30. 10. 2018.]

Dostupné z: <https://www.schengenvisainfo.com/ru/>.

8 Přílohy

Příloha 1 – přehled návštěvnosti ruských občanů v krajích

Tabulka 24 Středočeský kraj

Rok	Hosté	Přenocování	Průměrný počet přenocování	Průměrná délka pobytu (dny)
2013	10146	48886	4,8	5,8
2014	9047	48735	5,4	6,4
2015	6617	32319	4,9	5,9
2016	5717	26600	4,7	5,7
2017	5808	24437	4,2	5,2

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ

Tabulka 25 Královéhradecký kraj

Rok	Hosté	Přenocování	Průměrný počet přenocování	Průměrná délka pobytu (dny)
2013	8769	27248	3,1	4,1
2014	7592	25515	3,4	4,4
2015	5355	20872	3,9	4,9
2016	5390	22571	4,2	5,2
2017	5755	21411	3,7	4,7

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ

Tabulka 26 Jihomoravský kraj

Rok	Hosté	Přenocování	Průměrný počet přenocování	Průměrná délka pobytu (dny)
2013	31927	50641	1,6	2,6
2014	29711	55086	1,9	2,9
2015	16883	31731	1,9	2,9
2016	15039	26857	1,8	2,8
2017	17472	31875	1,8	2,8

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ

Tabulka 27 Kraj Vysočina

Rok	Hosté	Přenocování	Průměrný počet přenocování	Průměrná délka pobytu (dny)
2013	1558	5466	3,5	4,5
2014	2045	8408	4,1	5,1
2015	1500	4469	3,0	4,0
2016	1257	3867	3,1	4,1
2017	1310	3802	2,9	3,9

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ

Tabulka 28 Liberecký kraj

Rok	Hosté	Přenocování	Průměrný počet přenocování	Průměrná délka pobytu (dny)
2013	4188	17455	4,2	5,2
2014	3117	12565	4,0	5,0
2015	3385	13570	4,0	5,0
2016	2480	7322	3,0	4,0
2017	2305	8145	3,5	4,5

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ

Tabulka 29 Jihočeský kraj

Rok	Hosté	Přenocování	Průměrný počet přenocování	Průměrná délka pobytu (dny)
2013	9040	21919	2,4	3,4
2014	9258	21808	2,4	3,4
2015	6573	13146	2	3,0
2016	5342	9616	1,8	2,8
2017	4634	7414	1,6	2,6

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ

Tabulka 30 Moravskoslezský kraj

Rok	Hosté	Přenocování	Průměrný počet přenocování	Průměrná délka pobytu (dny)
2013	14728	28714	1,9	2,9
2014	7753	22259	2,9	3,9
2015	6738	17560	2,6	3,6
2016	5121	11421	2,2	3,2
2017	5076	11333	2,2	3,2

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ

Tabulka 31 Hl. m. Praha

Rok	Hosté	Přenocování	Průměrný počet přenocování	Průměrná délka pobytu (dny)
2013	516555	2122258	4,1	5,1
2014	473571	1884225	3,98	4,98
2015	295358	1134416	3,8	4,8
2016	280641	1021833	3,6	4,6
2017	278180	1089079	3,9	4,9

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ

Tabulka 32 Ústecký kraj

Rok	Hosté	Přenocování	Průměrný počet přenocování	Průměrná délka pobytu (dny)
-----	-------	-------------	----------------------------	-----------------------------

2013	7499	42417	5,7	6,7
2014	6480	38851	6,0	7,0
2015	4359	23789	5,5	6,5
2016	3730	21199	5,7	6,7
2017	3633	20068	5,5	6,5

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ

Tabulka 33 Plzeňský kraj

Rok	Hosté	Přenocování	Průměrný počet přenocování	Průměrná délka pobytu (dny)
2013	16088	25762	1,6	2,6
2014	13880	25861	1,9	2,9
2015	5089	12694	2,5	3,5
2016	4432	12655	2,9	3,9
2017	4537	8421	1,9	2,9

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ

Tabulka 34 Karlovarský kraj

Rok	Hosté	Přenocování	Průměrný počet přenocování	Průměrná délka pobytu (dny)
2013	119738	1348026	11,3	12,3
2014	109966	1220506	11,1	12,1
2015	73200	788324	10,8	11,8
2016	67294	707151	10,5	11,5
2017	63245	663314	10,5	11,5

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ

Tabulka 35 Zlínský kraj

Rok	Hosté	Přenocování	Průměrný počet přenocování	Průměrná délka pobytu (dny)
2013	3881	14440	3,7	4,7
2014	3997	15801	4,0	5,0
2015	2862	9451	3,3	4,3
2016	2723	6488	2,4	3,4
2017	2639	8099	3,1	4,1

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ

Tabulka 36 Pardubický kraj

Rok	Hosté	Přenocování	Průměrný počet přenocování	Průměrná délka pobytu (dny)
2013	2172	9127	4,2	5,2
2014	2021	8067	4,0	5,0
2015	1618	4910	3,0	4,0
2016	1321	4516	3,4	4,4

2017	1283	4820	3,8	4,8
------	------	------	-----	-----

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ

Tabulka 37 Olomoucký kraj

Rok	Hosté	Přenocování	Průměrný počet přenocování	Průměrná délka pobytu (dny)
2013	12849	17775	1,4	2,4
2014	12886	19524	1,5	2,5
2015	5724	9836	1,7	2,7
2016	6484	9639	1,5	2,5
2017	4874	8719	1,8	2,8

Zdroj: vlastní zpracování podle ČSÚ

Příloha 2 – Dotazníkové šetření (česká verze)

Dobrý den,

Jmenuji se Maria Chernyaeva, jsem studentka 3. ročníku bakalářského studia na České Zemědělské Univerzitě. Pro podporu své bakalářské práce "Identifikace atraktivních oblastí v České republice pro občany Ruské federace" Vás požádám o vyplnění krátkého dotazníku, který je anonymní a bude použit pouze pro studijní účely.

Díky předem za Váš čas a spolupráci!

1. Jakého jste pohlaví?
 - a. muž
 - b. žena
2. Jaký je Váš věk?
 - a. 18–24
 - b. 25–34
 - c. 35–44
 - d. 45–54
 - e. 55 a více
3. Jak často cestujete do zahraničí?
 - a. každý rok
 - b. víckrát za rok
 - c. méně než jednou za dva roky
 - d. jednou za dva roky
 - e. necestuji do zahraničí

4. Navštívil(a) jste někdy Českou republiku?
 - a. ano
 - b. ne (pokračujte na otázku číslo 13)
5. Jaký byl Váš důvod pro návštěvu České republiky?
 - a. kulturní poznávací
 - b. lázeňské zdravotní
 - c. pracovní cesta
 - d. sportovní
 - e. jiný (napište odpověď)
6. Jakým způsobem byl organizován Váš pobyt v ČR?
 - a. pomocí cestovní kanceláři/agentury
 - b. celý pobyt si zařizoval(a) sám(a)
 - c. jinak (napište odpověď)
7. Jakou dopravu jste využil(a) při cestě do Česka?
 - a. letadlo
 - b. autobus
 - c. vlak
 - d. automobil
8. Jaký druh ubytování jste vybral(a) při pobytu na území ČR?
 - a. apartmán
 - b. hotel
 - c. hostel
 - d. penzion
 - e. jiný (napište odpověď)
9. Jaký typ stravování jste zvolil(a) během cesty?
 - a. plná penze
 - b. polopenze
 - c. snídaně
 - d. all inclusive
 - e. bez stravování
10. Jaké město v České republice jste navštívil(a)? (můžete zvolit několik variant)
 - a. Praha
 - b. Český Krumlův

- c. Karlovy vary
- d. Brno
- e. Telč
- f. České Budějovice
- g. Plzeň
- h. Olomouc
- i. Kutná Hora
- j. Špindlerův Mlýn
- k. Mariánské Lázně
- l. jiná odpověď

11. Jak dlouho trval Váš pobyt v ČR?

- a. méně než jeden týden
- b. jeden týden (7–9 dní)
- c. delší než jeden týden (10–12 dní)
- d. 2 týdny a více

12. Chtěl(a) byste Česko navštívit znovu

- a. ano (pokračujte na otázku číslo 15)
- b. ne (pokračujte na otázku číslo 18)

13. Proč jste doposud nenavštívili Českou republiku?

- a. nelákavá destinace
- b. drahé letenky/ubytování
- c. nedostatečná informovanost o ČR
- d. vízová „bariera“
- e. jiná odpověď

14. Měl(a) byste zájem navštívit Česko?

- a. ano
- b. ne (pokračujte na otázku číslo 18)

15. S kým byste cestoval(a) do České republiky?

- a. sám / sama
- b. s partnerem / partnerkou
- c. s přáteli
- d. s rodinou

16. Kolik peněz byste byl(a) ochoten(a) zaplatit za pobyt v ČR (v CZK)?

- a. do 20 tisíc
- b. do 40 tisíc
- c. do 60 tisíc
- d. více než 60 tisíc

17. Jaké roční období pro návštěvu ČR podle vašeho názoru je nejlepší?

- a. zima
- b. jaro
- c. léto
- d. podzim

18. Co Vás v cestování zajímá nejvíce? (můžete zvolit několik variant)

- a. kulturní památky
- b. sportovní zábavy
- c. nakupování
- d. wellness a relaxaci
- e. příroda
- f. gastronomie

19. Co se Vám vybaví, když se řekne Česko? (můžete zvolit několik variant)

- a. české pivo
- b. hrady
- c. červené střehy
- d. moravské vno
- e. hory
- f. značka „Škoda“
- g. minerální vody a lázně
- h. bohémské sklo
- i. jiná odpověď

Příloha 3 – Dotazníkové šetření (ruská verze)

Здравствуйте,

Меня зовут Мария Черняева, я студентка 3 курса Чешского Аграрного Университета. Для моей дипломной работы « Определение привлекательных направлений в Чешской Республике для граждан Российской Федерация» попрошу о

выполнение небольшой анкеты, которая анонимна и будет использована только в учебных целях.

Заранее спасибо за уделённое время и сотрудничество!

1. Ваш пол?
 - a. Мужской
 - b. Женский

2. Ваш возраст?
 - a. 18–24 лет
 - b. 25–34 лет
 - c. 35–44 лет
 - d. 45–54 лет
 - e. 55 и больше

3. Если говорить в целом, то как часто Вы путешествуете?
 - a. 1 раз в 2–3 года
 - b. 1 раз в год
 - c. 2–3 раза в год
 - d. более 3 раз в год
 - e. затрудняюсь ответить

4. Вы когда-нибудь посещали Чешскую Республику?
 - a. да
 - b. нет (перейдите к вопросу 13)

5. Какова была Ваша цель посещения Чехии?
 - a. культурное развитие
 - b. спа процедуры в целях оздоровления
 - c. командировка
 - d. спортивный отдых
 - e. другой ответ (напишите)

6. Каким способом был организован Ваш отдых в Чешской Республике?
 - a. при помощи туристического агентства
 - b. самостоятельно
 - c. другой ответ (напишите)

7. Каким видом транспорта Вы воспользовались?
 - a. самолет
 - b. автобус
 - c. поезд

d. автомобиль

8. Какой вид проживания Вы выбрали в Чехии?

- a. апартаменты
- b. отель
- c. хостел
- d. пансионат
- e. другой ответ (напишите)

9. Какой тип обслуживания Вы выбрали в отеле (тип питания)?

- a. полный пансион
- b. полупансион
- c. завтрак
- d. все включено
- e. без обслуживания

10. Какой город Вы посетили в Чешской Республике? (может быть несколько вариантов ответа)

- a. Прага
- b. Чешский Крумлов
- c. Карловы Вары
- d. Брно
- e. Тельч
- f. Чешские Будеевице
- g. Пльзень
- h. Оломоуц
- i. Кутна-Гора
- j. Шпидлерув-Млин
- k. Марианске-Лазне
- l. другой ответ (напишите)

11. Как долго длилась Ваша поездка?

- a. меньше недели
- b. неделя (7–9 дней)
- c. больше недели (10–12 дней)
- d. две недели и больше

12. Хотели бы вернуться в Чехию еще раз?

- a. да (перейдите к вопросу 15)
- b. нет (перейдите к вопросу 18)

13. Почему Вы до сих пор не посетили Чешскую Республику?

- a. непривлекательное направление

- b. дорогой перелет/проживание
- c. недостаточная осведомленность о Чехии
- d. визовый барьер
- e. другой ответ (напишите)

14. Хотели бы Вы посетить Чешскую республику?

- a. да
- b. нет (перейдите к вопросу 18)

15. С кем бы Вы хотели отправиться в поездку в Чехию?

- a. один/одна
- b. со спутницей/спутником
- c. с друзьями
- d. с семьей

16. Какой бюджет Вы готовы заплатить за отдых в Чехии (в чешских кронах)?

- a. до 20 тысяч (около 60 тысяч рублей)
- b. до 40 тысяч (около 120 тысяч рублей)
- c. до 60 тысяч (около 180 тысяч рублей)
- d. больше 60 тысяч (больше 180 тысяч рублей)

17. По Вашему мнению, какой сезон для посещения Чехии наилучший?

- a. зима
- b. весна
- c. лето
- d. осень

18. Что Вас больше всего интересует в туризме? (может быть несколько вариантов ответа)

- a. культурные достопримечательности
- b. спортивные активности
- c. покупки
- d. спа отдых
- e. природа
- f. гастрономия

19. Что Вы представляете, когда слышите о Чехии? (может быть несколько вариантов ответа)

- a. чешское пиво
- b. замки
- c. красные крыши
- d. моравское вино
- e. горы
- f. компания «Шкода»
- g. минеральные воды и спа
- h. богемский хрусталь

Příloha 4 – Obrázky k vytvořenému zájezdu

Obrázek 7 Liberecká Radnice

Zdroj: <http://www.tresbohemes.com>

Obrázek 8 Botanická zahrada, Liberec

Zdroj: <https://www.liberecky-kraj.cz>

Obrázek 9 Český ráj, Turnov

Zdroj: <https://www.atlasobscura.com>

Obrázek 10 Hrad Frýdlant

Zdroj: <http://www.zamky-hrady.cz/1/frydlant.htm>

Obrázek 11 Zámek Grabštejn, interiér

Zdroj: <http://www.severnicechy.info>

Obrázek 12 Zámek Sychrov

Zdroj: <https://www.tipnavylety.cz>

Obrázek 13 Ještěd, Liberecký kraj

Zdroj: <https://ru.m.wikipedia.org>

Obrázek 14 Pardubice, Staré Město

Zdroj: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Pardubice>

Obrázek 15 Telč, náměstí

Zdroj: <http://www.historickasidla.cz/dr-cs/513-telc.html>

Obrázek 16 Zámek Telč

Zdroj: <http://www.kudyznudy.cz>

Obrázek 17 Vinařství Sádek

Zdroj: <https://www.denik.cz/galerie>

Obrázek 18 Zahrada Zámku Kroměříž

Zdroj: <http://www.muo.cz/stale-expozice/arcibiskupsky-zamek-v-kromerizi-9/>

Obrázek 19 Zámek Kroměříž

Zdroj: <http://www.mojekromeriz.cz/mista/6/arcibiskupsky-zamek-kromeriz>